

TRUPP és STRUSCH

első magyar

VARRÓGÉP-GYÁRI RAKTÁRA

Pest, nádor-utca 20-dik sz. a., a Széchenyi-tér sarkán.

Ezennel bírák vagyunk a t. cz. családok és üzereknek tisztelettel jelenteni, hogy a fentebbi cég alatt egy varrógépgyártást állítottunk fel. Amerikai, Páris, London és Németország legnagyobb gyáraiban szerzett tapasztalásaink azon kellemes helyzetbe hoznak, szintoly jó és tartós munka mellett a gépeket 20%-kal jutányosabban előállíthatni mint a külföldi gyárosok. — A gépek tartóssága valamint a t. cz. közönség megnyugtatósára 2 évi írott biztosítékot nyújtunk a egytural ovakodásra intünk oly ügynökköktől, kik a vevő kecsgetésére 5 évi jótállást ígérnek, mit azért sem tehetnek, mert oly Amerika leghir-sebb és legnagyobb gyárai is csak 1—2 évi jótállást nyújtanak. Ez alkalommal tudatjuk a t. cz. közönséggel, hogy varrógépek egyes alkatrészei, úgy mint díszítési láncolatvarrók, szegők, szalagfoglók, szalagfelvarrók, kappszegők, zsinórvarrók sat. készletben tartatnak, valamint mindenféle javításokat jutányosan ivallalunk. Raktárunk el van látva továbbá varrótű és ezernafélekkel, s elvállalunk minden varrási munkákat a lehető legolcsóbb feltételek mellett.

A varrásban i oktatás ingyért eszközölteik.
Tisztelettel
TRUPP és STRUSCH.

1594 (4-1)

KÁNYA JÓZSEF

(előbb Böhm és Kánya)
Pesten, József-tér 10-ik sz. a.,
ajánlja

minden évszakra
dúsan ellátott
legujabb bel- és külföldi
női-divatáru
raktárát.
1608 (6-12)

VAS-MINIOM AUDEGHEM-TŐL
(Eisen-Mennig) 1663 (3-5)

14 éremmel s tiszteletteljes megemlé-
tésekkel kitüntetve.
Tiszteletteljes megemléssel az
1862. évi londoni világkiállításon.
A vasminiom festékanyag, különösen tar-
tóssága, ártalmatlansága s rendkívüli meg-
gazdálkodás és szaporasága által tünteti
ki magát a vas, fa- s érczek bevonására.
Prospektus és minta kapható: **Henri Van-
der Elst** úrnál, Ó-Budán 103-dik sz. alatt.

Vásárlóim száma az osztrák tartományokban, ide- értve Magyarországot is, már is 8500.

Több kitüntetéseknek tulajdonosa. Szállít minden irányb. n.
A es. kir. orsz. szab. vászon- és asztal-készületek gyári raktára:
Bécs, Kärntnerstrasse Nr. 27, im Eck-Gewölbe.

Tessék mindent elolvasni!
A k. s. külföldön tetemes szállítási végett ismeretes
„KAROLY főherczeghez” czimzett
FOGL E-fele vászon- s kész fehérenmüek
gyári-raktára:

Bécs, Kärntnerstrasse Nr. 27., im Eckgewölbe der Himmelfortgasse,
a t. cz. vidéki közönségnek rendkívüli alkalmat nyújt a legnezebebb gyári készit-
mények, hasonlíthatlan s a szakértők előtt a bámúlásig olcsó árakon bevásárlásra.
Levélbeli megkérésre, a pénzösszeg beküldése, vasuti- vagy postai utánvét
melletti a megrendelt tárgyak bárhová elküldetnek.
Jótállás mellett s legujabban ismét tetemesen leszállított árakat kaphatók:

Rumburgi vászon férfi-ingek: (a nyakbőség megkivántatik) 1 1/2, 2, 3, 4, 5 ftig a legfinomabbak.

Rumburgi vászon női-ingek: simák 1 1/2—2 ft., himzetek, ráncok
melletti 3 ft., 2 ft. 50 kr., finomabbak s
himzetek 3 ft. 50 kr., legfinomabbak gazdag himzessel s valódi csipkebetéte-
lekkel 4, 5, 6 ftig.

Női korseittek finom perkáiból 1 1/2, 2, 2 1/2, 3, 3 1/2 ftig; batiz-perkáiból, gazdag
himzessel 4—5 ftig.

Férfi gatyák 1 ft., 1 ft. 50 kr., 2 ft. 50 kr.—3 ftig a legfinomabbak (magyar, német
s francia szabásnak).

30 rőf színes ágynemű 7, 8, 9, 10, 12 ftig a legjobbak.

Nyak-gallérok urak számára, tucratja 2, 2 1/2, 3 1/2, 4 ftig a legfinomabbak.

1 tucrat **ezérna férfi-harisnya** a legfinomabbak s legjobb minőségűek 4, 5, 6,
8 ftig (1 hér és színesek).

12 db. **vaszon zsebkendő** 1 ft. 50 kr., 2 ft.; nagyobbazuriek 2 ft. 50 kr.; színesek,
valamint fehér ezérna batiz-zsebkendők 3 ft. 50 kr., 5, 7, 9 ftig a legfinomabbak.

12 db. **törlikendő- vagy asztalkendő** 5, 6, 7 ft. 50 kr.—9 ftig a legfinomabb damasz.

30 rőf **kézi fonalvaszon** fehérített vagy fehérítettlen kettős ezérnavaszon 7 ft.
50 kr., 9 ft. 50 kr., 11, 13, 15, 18 ftig a legszebbek.

40—42 rőf **kítunó vaszon** (ágyneműre vagy 12 db. női ingre) 14, 15, 18, 22, 24 ftig
a legszebbek.

50—54 rőf legjobbféle **rumburgi vagy hollandi vaszon** (kézi fonat 1/4 széle)
20, 25, 30, 35, 40, 50, 60 ftig.

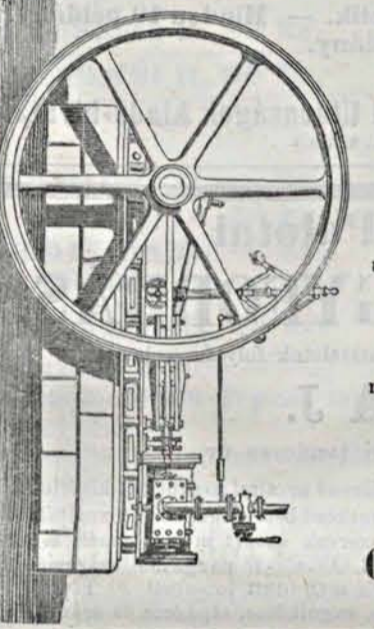
Orosz vaszon testgyakorlók számára vagy férfi nyári öltönyökre, rófe 25, 30, 35,
40, 50, 60 krig.

Ingek, melyek a teshhez nem jól állanak, visszavétnek. 50 forintnyi bevásárlásnál
12 db. asztalkendő ingyért adatik.

A levelek ekép } **An die Leinen- und Wäschefabrik Wien, Kärntner-**
} **strasse Nr. 27, im Eckgewölbe der Himmelfort-**
} **gasse, „zum ERZHERZOG KARL.“**
1610 (3-6)

Karlsbadi természetes ásványvizek szállítása.

A karlsbadi ásványvizek nem ritkán a esodlatosságig hatásos gyogyereje sokkal ismereteseb, hogysen annak további magasztalása szükségessé válnék. Ez több évszázadon át tapasztalások igazolványa és megtörtént dolog. Hogy ezen ásványviz, mely betegségek esetében használandó, — az egy dr. Mann által szerkesztett külön füzetben részletesen ismertette van, mely kívánatra mindenkinek ingyért és bérmentesen küldetik meg. — Karlsbad minden forrásvizet szállíthatók, de különösen a mühlbrunn, schlossbrunn s bingyóforrás (Sprudel) egész s fél palackokban a legnagyobb mérvben szállítatnak. Minden megrendelés ásványvizekre, bugyogószánpa s bugyogószelvényekre a nagyobb városok raktárai, valamint közvetlen az ásványvizek szállítási igazgatóságá által **Knoll és Mattoni** Karlsbadban (Csehország) és Bécsben (Maximilianstrasse Nr. 5) a legpontosabban eszközölteik. 1696 (6-6)

SZABÓ FERENCZ,

gépész,
ajánlja magát mindenféle

malmok építésére,
ugymint: víz-, gőz-, lő- és szélere egyszerűs mind
ajánlja ujonnan föltalált

buzakoptató gépeit,
melyek szakértő emberek által a legjobbaknak
ismertettek el; továbbá mindenféle

javításokat
célszerűen végez, s a megrendelők kívánatára
tervekkel is szolgálhat.

Gyár: 5 pacsirta-utca 3-ik sz. a.
PESTEN. 1676 (1-3)

Kítunó

s jó varrásu kész fehérenmüeket,
valamint mindenféle vásznakat a bel- s külföld legelső gyáraiból
tisztetéttel ajánl

HUGMAYER ÉS MICHAILOVITS

RUMBURGI VÁSZN-RAKTÁRA

„A PROFÉTÁHOZ”,
Pesten, városháztér. 1670 (3-12)

patkányok s egereknek,

egy es. kir. kizár. szab. patkány- s egérszűtő szer által gyertya formában.
Egy darab ára 50 kr. a. é.

Valódi minőségben kapható:
PESTEN: Török József gyógyszerész úrnál, király-utca 7-ik sz. a.,
továbbá:

N. Becskerék: Nedelkovits. — **Csakortonyán:** Kárász A. — **Eperjesen:** Zsembery J.
— **Jassenován:** Dudovits J. — **Keszthelyen:** Wünsch F. — **Kolozsvart:** Wolf J. —
Pozsonyban: Scherz Fülöp. — **Sopronban:** Pachhofer. — **Soborsán:** Franke A. **Va-
rasdon:** Halter D. F. — **Verőczen:** Bész J. K. uraknál. 1644 (4-17)

Lég-viz (Luftwasser)

mely különösen aranyér-betegségeknel rendszer használatra ajánlható; megbesülhet-
len hatást gyakorol továbbá a szokványos fűfűzős, fejköszvény, mellzsorongás,
emésztési tehetlenség, altesti bajok, búskomorság, dugulás, s az epeelkülönítés
háborgatása esetében.

1 palack ára 40 kr.
Valódi minőségben kapható: **Pesten TÖRÖK JÓZSEF** gyógyszerész úrnál,
király-utca 7-dik sz. a. 1645 (5-17)

Pest, június 3-án 1866.

Előfizetési feltételek 1866-dik évre: a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok együtt: Egész évre 10 ft. — Fél évre 5 ft. —
Csupán Vasárnapi Ujság: Egész évre 6 ft. Fél évre 3 ft. — Csupán Politikai Ujdonságok: Egész évre 6 ft. Fél évre 3 ft.

Hirdetési díjak, a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságokat illetőleg, 1866. január 1-től kezdve: Egy, négyszer hasábotott petit sor ára, vagy annak helye egyszeri ígtatásnál 10 kr.; háromsor- vagy többszöri ígtatásnál csak 7 kr-ba számítatik. — Külföldre nézve kiadó-hivatalkunk számára hirdetményeket elfogad, **Hamburg és Altonában: Haasenstein és Vogler.** — **M. Frankfurtban: Jaeger** könyvkereskedése; **Bécsben: Oppelik** Alajos. — Bélyeg-díj, külön minden ígtatás után 3 ujkr.

Wéber Henrik.

(1818—1866.)

Május hó 16-kának délutánján a képző-
művészeti társulat küldöttsége, egy gyászoló
fiatal özvegy kis gyermekével és közel roko-
nok és barátok szomoruan sereglettek a kor-
rán kimult **Wéber Henrik** koporsója köré.
Alig hiszszük, hogy e név olvasóink előtt
idegen hangzású lenne; ő magyar festé-
szeink egyik képzetesebbje volt s alig van
terem, melynek falát jeles képe „Hunyady
Mátyás Budára vonulása” nem ékiteni.

Wéber Henrik 1818-dik évi május 24-én
született Pesten. Atyja közbecsülésben állott
kereskedő volt, ki a kis **Henrik-**
ből mindenkép tudós férfiut akar-
ván képezni, korán a könyvek
mellé szótta. **Henrik** örömet tan-
ult, de még örömezebb rajzolta
be könyve lapjainak szegélyét
képzelmé phantastikus alakjaival,
ha pedig egy-egy képes képen
akadt kezeibe, órákig ellapozga-
tott benne. Atyja, észrevéve a
gyermeknek a rajzolás iránti haj-
lamát, egy alkalommal rajzmes-
terrel lepte meg. Rövid idő alatt
oly nagy haladást tett a rajzo-
lásban, hogy mestere a leg-
szebb reményeket táplálta iránta.
— A gymnáziumi tanfolyamot
1834-ben befejezván, az ifju előtt
állott a pályaválasztás nehéz
órája; érezte, hogy a művészi
pálya számtalan tövissel van
megrakva, de azért kijelenté szü-
lőinek, hogy a bécsi képzőművé-
szeti akademiát ohajtáná látog-
tatni. Atyja e vágyát nem elle-
nezte és a fiatal, alig 16 éves
Wéber Henrik édes ábrándok
közt indult Bécsbe, ifjusága ró-
zsaszintben festé le előtte a mű-
vészvilág dicsőségeit. Szorgalmas
látogatta 1835-től a képző-
művészeti akademiát, és noha
szabad ideje alatt rajz-órákat
adva és egy bécsi könyvnyomdá-
ban rajzolva, ke-
reste is az élet fenntartására szükséges esz-
közöket, rövid időn az akadémia legjelesebb
tanítványai közé küzdötte föl magát. Ki-
tartó szorgalommal rajzolta vázlatait és
tanulmányozta kedvenc tárgyát, a törté-
nelmet, melynek megkapóbb alakjai élénken

foglalkoztaták fogékony lelkét. 1837-ben az
akademia tanárai mint legméltóbbnak, neki
ítélék a báró Gundeltól a történelmi szakra
alapított első díjat, mely kitüntetés nem kis
ösztönül szolgálta a fiatal művész dicsőség-
vágyára.
Az akademiában eltöltött négy év után
már mint festő látogatta meg szülőföldét, ro-
konai, ismerősei tártkarokkal fogadák és szá-
mos arcképre kapott megrendelést. De ugy
látszik, az arcképfestésben nem talált nagy
örömet. Nemsokára újra fölvette vándor-

hesse tájképfestői tanulmányait. 1846-ban
ismét nagyobb művészi körutra indult Mün-
chenből; Velence, Florenz, Róma oly hely-
ek voltak, melyeken már rég titkok áhitat-
tal andalgott az ifju lelke, és most alkalma
volt mindazon műremekeket saját szemével
látni, tanulmányozni, melyek fölött a világ
legelső művészeinek halhatatlan szelleme
lebeg; bejárta Velence és Florenz galleriáit
és álmélkodva nézte az örökváros műkin-
cseit... a művész álmai szépek, csak az
a kár, hogy elérhetlenségüknel fogva oly-
kínzókn. Huzamosabb ideig tar-
tózkodván Rómában, szorgalom-
mal tanulmányozta és másolta a
nagy mesterek műveit. Itt készitét
azon szép festményének vázát is,
melyet a pesti műegyesület 1855.
évi mülapjának választván, „**Hu-
nyady Matyas bevonulása Bu-
dára**” czim alatt ezer és ezer
példányban köre nyomtatott.

WÉBER HENRIK!

Wéber Henrik szellemi kin-
csekkel megrakottan tért vissza
olaszországi hosszas tartózkodása
után szülőföldére, és állandóan
megtelepült Pesten. Művészi hire
megelőzte, úgy hogy számos
arcképekre és egyéb művekre
kapván itthon megrendelést, nem
kényszerült több más festésznük
szomorú példájára külföldre vo-
nulni vagy a megélhetés keserü
harczát küzdeni. E mellett szor-
galmasan dolgozott eredeti kom-
pozícióin, melyek nem egy család
teremének képezik ma hazánkban
díszeit. Számos jobb műve közül
különösen kiemelendők: „**Salom-
on király a börtömben.**” — „**Ju-
dith és Holofernes.**” — „**Aratási
ünnepély.**” — „**Mátyás a juhász-
néval.**” — „**Rebekka.**” — „**Jézus
a gyermekek közt.**” — „**V. Ferdin-
ánd király megkoronázatása**”
Pozsonyban. — „**A haldokló dalnok.**” stb.
1858-ban a szerelem rózsalánca éltét egy
kedves, szelleműs hölgygel, **Calderoni**
Annával fűzte össze, mely boldog házasságá-
nak gyümölcse kiskoru fia **Henrik**, kiben
az atyának minden öröme, boldogsága ösz-
pontosult.

Az utóbbi években egy életén rágódó betegség számtalanszor megakadályozta munkásságában, míg hazai művészetünk nagy kárára f. é. május 14-kén kioltá a halál. Wéber Henrik élete legszebb virágában, 48 éves korában hunyt el, midőn eddigi műveit még a legszebb emlékkövet emelte volna magának, s e körülmény kétszeresen érezteti velünk azon művészi elvonulását, kit magánéletében is úgy ismert mindenki mint szelíd, csendes természetű, törhetlen becsületességű férfit. —h—

Csüggedés.

Borl szívemre fájó érzet,
Ha nézek a világba szét...
— E szívem, mely már annyit vértet,
Nyugalmat még se küld az ég?
Zúg a tömeg tompan körültem,
Tusában a sorsall levén —
E harcnak egykor mint örültem!
De most futok belőle én.

Nézzem talán: mint hajt tömördek
Embret gög, felfuvalkodás,
S kit vezérle hitvány önérdék,
Mint teszi tönkre egy csapás?
Halljam a fájlalom beszédit,
Nyomorba, kinba' véve részt?
Lássak, halljak mindent, mi szédit,
Mi szivet éget, tép, emészt.

Hallgassam a fiúnak átkát,
Mit apja ősz fejére szór?
Lássak megcsalt, kigúnyolt mátkát,
Ha ajkán örvényes szót?
És társamat, mint fát az inda,
Szeressem híven, egyiránt,
Hogy megcsaljon, kerülve mint a
Sötét éj a hajnal sugárt.

Szeressek, hogy jutalmam légyen
Harsány kacsa, gúny, megvetés?
Örüljek hol örülni szégyen,
Sirjak hol ál a szenvedés...
Üldözsem azt, kit önhazája
Hidig kebléről eltaszit?
Vagy szánalommal nézek rája,
Mig más kaczag... mit ér az itt?...

Avagy talán a bölcslet nézzem,
Kit a tömeg lepiszeget,
Mint feszíti szúrnyát mérészen,
Hogy megrabolja az eget?
Vagy nézzem a hitvány bolondot,
Kit isteni a kába nép —
Érintve arcával porondot,
Mint midőn templomába lép.

— Mind láttam ezt... szívem betelve
Égő sebekkel gazdagon;
Nem jó a hit, hogy fényt lövelne,
Melyhez ragaszkodnam vakon...
Egy enyhe szót oh adna bár ki,
Mondván: remélj, higgy és szeress!
Csüggdeni rút! mindig talál, ki
E földön szépet, jót keres!
Komáromi Kálmán.

Az emberi-nem kora.

Nemünk eredetelig nem nyúl ki a föld felől, mint nem terjed ki az egyes ember emlékező születe órájára, vagy az anyai kebel édes álmáig napjaira.
Koenig.

Eleitől fogva élénken érdeklő az embert néme eredetének kikutatása. S minthogy a tudás hiányzott, a mese lépett annak helyébe, és ez a különböző népeknél igen különbözőképen alakult, műveltségök, az égalis azon föld tulajdonsága szerint, a mely világrészben laktak. A dolog természetében fekszik, hogy mindenütt vallásos előterjesztések kapcsolódtak e kérdés megoldásához, a hol csak létezett egy kis szikrája a vallásnak; és így az emberi-nem eredetét többé-kevésbé mindig oly szinten látjuk lerajzolva, a minőt annak a különféle népek különböző vallásos felfogásai adtak a szerint, amint

egyiknél a természetimadás, másiknál a sok istenség, a harmadiknál az egy istenség tisztelete és hite volt uralkodó.

Nem czélunk, ezen különféle tanokat és hitregéket taglálni, s azoknak helyes vagy helytelen voltát bizonyítani. Vizsgálódásunkban nem támaszkodunk egyébre, mint a természet-tudományokra, vagy is a tapasztalásra s az ebből vont következtetésekre; de előre meg kell vallanunk, hogy a tudomány még nem jutott el oly állápontra, melyről csak a legkisebb, legjelentéktelenebb teremtmény keletkezését is kimutathatnók; annál kevésbé az emberét, az élő teremtmény legfenségebb példányát. Az életszírának első fellobbanása mindig titok marad előttünk. Mi még csak arra a régi, sokszor ismételt kérdésre s-m vagyunk képesek megfelelni: vajjon a tojás volt-e előbb, vagy a tyúk? Az életszírának mi csak külső jelenségét látjuk. Az élet alapvető titka a fizikai erőnél sokkal magasabb erőre utal bennünket, melynek megismerése nem lehet, hogy a halandóra fölemelő ne legyen.

Ha elfogadjuk is a francia földön keletkezett tételt: a fajok egymásba átmenetének elméletét; azon nézetet, melyet Lamarck és Geoffroy St. Hilaire állítottak fel, s mely nem régiben Darwin szelleműs könyvében is elfogadásra talált: még ezzel sem nyernénk sokat az emberi nem keletkezése idejének felderítésére nézve. Lamarck a maga elméletében azon szélsőségre vetemedett, hogy az embert sok idők és szélsőszerű körülmények hozzájárulása folytán az orangutánból származtatja fel. Ez elmélet szerint tehát, — mely szerényebb határok közt nem volna teljességgel elvetendő, élő előképek voltak szükségesek, melyekből a növény és állatország többi alakjai időről időre kialakultak. — De ezen előképek keletkezésének kimutatására ép úgy hiányzik a kulcs, mint az emberfajra, ha azt mai fizikai tökéletességében gondoljuk a földre helyezettnek. Csak egy, tökéletesen kizárólagos emberfaj van, mely valamint tökéletesebb természeti alkotása, ugy szellemi tehetsége által a teremtettség többi tárgyait messze túlhaladja. Az emberi agyvelő sulya 23 szor nagyobb a hátgerincz-velő sulyánál, míg a gerinczes állatok agy tömege, föl egészen a majomig, csak négyszer haladja meg a gerinczvelőt.

Az emberi-nem válfajainak állékonysága megengedi azt a föltevést, hogy az embernek teremtése nem csupán a földnek egy pontján történt.

Ha firkésszük az ásatag és kövült állati és növényi alakokat, melyek a föld különböző kora rétegeiben bezárva vannak, arra a kétségbevonhatlan törvényre jövünk, hogy a tökéletlenebb előbb létezett, mint a tökéletes; s hogy a teremtésben folytonos haladás vehető észre az életteremtények alkotásaig. Az ember áll e sorban a tetőpontra. S ez oldalról már nem kis fontosságu azon kérdés is, vajjon léteznek-e ásatag vagy kövült ember-tetemek, s menyiben határozható meg azoknak kora?

Emberi tetemek a föld és körtegekben szintugy fenmaradnak lényeges változás nélkül, természetesen ásatag alakban, és nem kővé vagy érczvé változva, — mint más emlős állatok csontjai. Az ásatag emberi részek megítélésében nem ritkán hamis következtetés-köböl indultak ki egészen a mi korunkig. Mondhatni, már a görög hitregében találhatók ily családok, ha ugyan a költői nézetet a családok sorába számítatják. Amor ugyanis az alvó Venus körmeit nyilvánvaló leledőzte, s azok az Indus partjára hullottak. De minthogy a mi isteni, az nem

veszhet el: a Párkák fölszedték a hulladékot, és átváltoztatták azokat onyx kövé. Onyx azt tesszi: kőröm, s azon kő is, mely azzal hasonló színű.

Homokkőbe benyomott lábnyomai valamely időszámítás előtti óriási állatnak, első fölfedezésékor emberi kezek nyomainak tartattak. Az állat később *Chirotherium* nevet kapott, lábny-mainak emberi kézhez hasonló alakja miatt.

A tudós *Plater Felix*, orvos Bazelben, mammoth csontokat, melyek 1577. Luzernben találtak, nemcsak óriási emberek csontjainak állítá, hanem még az egész, 19 láb magas óriás csontvázat is lerajzolta, melyhez szerinte tartozniok kelle.

Innét a luzerniek czimerekké két óriás paizstartó embert vettek fel — *Blumenbach* tanár volt az első, a ki meggyőződött, hogy ama csontok mammothéi valának. — 1824. Párisban nyilvánosan mutogattak egy kővé vált lovon ülő embert, a mi a fővárosban nagy feltűnést okozott. A dolog a tudományos akademia által megvizsgáltatván, ki-tűnt, hogy a bámúlt *Chevalier petrifé* (kővé vált lovak) nem más, mint egy történetesen alakult homokkődarab, mire aztán a párisi nép babonás csudálkozása egyszerre megszünt.

S ily balfogásokat még többet lehetne felhozni.

De a költészet és család teréről térjünk át a valósághoz. Valóban találtak emberi kövületek, ha emberi csontvázakat, melyek kemény mészkővel vannak borítva, a kövületekhez akarunk számítani. Ezek azon nevezetes csontvázak, melyeket Guadeloupe szigetnél, közel a La grand terre nevezetű szigethez egy szoros tengerszakadékban találtak. Ezek nagy, sokszor 4000 fontnyi szilárd mészkősziklába vannak burkolva. Két példány Európában is van, egyik a brit muzeumban Londonban, a másik a Jardin des plantes-ban Párisban. Ezek a legalaposabb vizsgálatokon mentek keresztül. E szikladarabok az emberi csontvázak mellett még kagylókat és korallokat is zárnak magukban abból a fajtól, mely ugyanazon tengerben maig is él. E kagylók és koralloknak maig is megvan eredeti s nagyon feltűnő színök, s ez által ismét azt bizonyítják, hogy csontvázaik kövülése nem nagyon régi lehet. E kövekben mozsarak, fejszék stb. köből; továbbá poraluk faszén, s egy darab igen kemény fekete fa találtatott, melyen egyik oldalról egy idomtalan nagy láva, másikon egy roppant terjedelmű béka volt bevésve, — durva készítményű fazekak csepei mellett.

A csontvázak szabályszerű emberiek, és a karabok törzséből valóknak látszanak lenni, kik régenten e szigetet lakták. Semmi sem mutatja, mintha itt valami nagyon régi emberi maradványokkal volna dolgunk, mert a felhozott tények mellé még azt is hozzáadhatjuk, hogy *Humphry Davy* a csontokban vegytani uton még kénsavas mésztartalmat is fedezett fel. E csontok a tengerben szerencsétlenül elveszett emberektől származhatnak; az is lehetséges, hogy itt valaha temetőhely volt. A Guadeloupe sziget tudomás szerint vulkáni eredetű, s ennélfogva könnyen történhetek emelkedések és süllyedések a föld felszínén, s a temető így borítottatott el a tenger által. A guadeloupei emberi maradványok tehát nem bizonyítanak az emberiség igen régi eredete mellett. De különös figyelmet érdemel az a kérdés is, vajjon léteznek-e bizonyítékok, arrólaz, hogy az ember a legnagyobb ősvilági állatokkal, u. m. a mammoth, a kihalt rhinoceros, a barlangi medve s barlangi henyával stb. egyidejűleg létezett? Ha ez be

volna bizonyítható, ugy e társaság a mi őszüléinkre nézve nem a legkellemesebb lehetett. Egy ily adat azonban, legalább relativ oldalról, az emberiség igen régi korára mutatna.

Barlangokban s hegyhasadékokban nemcsak hogy találtak emberi csontokat ősvilági állatok csontjai mellett, hanem azokkal szoroson összekötte is egy és ugyanazon körtegekben. A legkitűnőbb példányok e nemből Montpellier és Lüttich vidékéről valók. Minthogy azonban mészkő üregekben a cseppkő-képződés, mésztartalmu víz hozzájárulása által még maig is tapasztalható, később odakerült emberi csontok igen könnyen összetapadhattak az őskori állatoknak sokkal régebben ott levő csontjaival. Lehet, hogy emberek veszték el ez üregekben, vagy holttesteik behányathattak. S ha épen emberi csontok nem is, hanem valami — félreismertlenül emberi kezek által készített — tárgy volna ugyanazon szabályszerű hegyrétegekben őskori állatok csontjai között található, ebből is lehetne az embernek azokkal való egyidejűségére következtetni. És valóban történtek is fölfedezések, melyek 1859-ben a párisi akademiában sok értekezésre szolgáltatott alkalmat.

Amiens és Abbeville környékén ugyanis, egy görkő rétegben 14 — 15 lábnyi mélységben sok kövült fejszét, baltát, nyilvesszót stb. természetesen nagyon durva készületeket találtak összevegyülve valami ősvilági rhinoceros, mammoth, szarvas és ökrőfaj csontjaival, valamint kagylókkal, még maig is élő fajokból. E körtegek krétaföldön feküdt. A balták vagy fejszék ily alakúak, minőket ma is gyakran találhatni Németország némely vidékein. „Kelták“nak nevezik őket az ősrégi Kelta népről, melynek tulajdonítottak. Habár Angol- és Franciaországban e találmányok néhány könnyen hívót arra a meggyőződés-revezettek is, hogy az embert amaz ősvilági emlős állatokkal egykorunak tartásuk, mi mégis a Tamások közé tartozunk.

Egy saját és igen érdekes tapasztalásunk erősít meg bennünket kétkedésünkben.

Három évtizeddel ezelőtt a rajnai hajózás előmozdítása végett Bingen környékén nagy mennyiségű összehordott kőomladékok hanyattak ki a sekély helyekről. Mi e tömeg a helyszínen átvizsgáltuk. Azon kőomladékokból állott ez, melyet a Rajna közönségesen magával hord, s mindezek legnagyobb részét egymásba voltak tapadva. Ezek közt hasonlóképpen találtatott néhány kelta kőbalta többféle és más érczemi eszközökkel összekötöttesben; fegyverdarabok a legkülönbözőbb időkől az ujjab koruakig, horgok, kapesok, szegek stb. E készítmények tehát időről időre a Rajnába hullottak, a víz által egy helyre összesöpörtettek, s a folyam vizének szénsavas mésztartalma s az oxidált vas által a folyam söpředékével összetapasztattak. Itt láthatunk tehát egy és ugyanazon lerakodmányban készítményeket a legkülönbözőbb időkől, a folyam fővenye és iszapjával összevegyülve. Ily formán már igen könnyen lehetnek volna együtt még elő állati fajok csontjai az ősvilágiakkal egyesülve, melyeket a Rajna vagy mellékfolyóinak árja összesöpört volna, s minthogy régebben találtak is mammoth-fogak Düsseldorf régi kikötőjében, melyek a Bonni természettudományi muzeumban őriztetnek. Ha már egy ily folyó meder véletlen, a Rajna más irányban folyása által kiszáradván később felástott volna, a geologok nem kis zavarba jöhettek volna, hogy melyik időbe tegyék azoknak képződését. E körülményeket kell az amiens-i s abbevillei talált tárgyra is alkalmazni, s akkor a kérdéses

kövületek semmi esetre sem fogják azt bizonyítani, a mit a párisi akadémiai előadások szerint bizonyítaniok kellene.

És ezek szerint áll ugyan a nagy *Cuvier* állítása, hogy t. i. kövült emberi csontok, annál kevésbébb műkésítményeket nem ismerünk, melyek által az emberi-nemnek a mammoth s egyéb ősvilági állatokkal egyidejű létezése bebizonyítható volna, mindamellett igen sok ősrégi eredetű műkésítmény fölfedezése azt erősíti, hogy az emberi-nem sokkal régebb, mint a mennyire a történet terjed. Ujjab fölfedezések ez érdemben, még a mi ősvilági életmódjára nézve is érdekes adatokkal szolgálnak.

(Folyt. köv.)

Úti vázlatok Portugalliából.

Boldogult gr. Batthyány Kálmán szives fölkerését követve, alkalmam volt orvosi utitárs minőségében vele néhány oly vidéket meglátogatni, hol földieink csak nagyon ritkán fordulnak meg. Talán nem lesz érdektelen, ha utijegyzetem néhány töredékét igénytelen vázlatokban közlöm e lapokban; mellőzve a szakomba vágó tapasztaltakat, melyeket egy utközben írt levelekben tettem az „Orvosi hetilap“-ban közzé, ugyszintén nem említem Német- s Franciaország azon városai nevezetességeit, melyeken keresztül utaztunk, miután ezek jobbara ugy is eléggé ismeretesek, hanem csak néhány érdekesebb rövid táj- és néprajzra fogok szorítkozni.

I. Lissabon.

1864. szept. 20-kán indultunk el St. Nazaire kikötőből egy francia gőzzel Lissabonba, s már pár órai utazás után künn voltunk a Loire-ből a nyitl Atlanti tengeren. Először voltam tengeren, képzhető, mily érzelmeikkel! Keblem emelkedett a magasán hullámzó tenger látványánál, szívem örömeiben dobogott, midőn elgondoltam, hogy most egyszer én is egy hétig fogom ég és víz közé szorítva, azon majdnem idilliikus életet átélhetni, melyet könyvekben, utirajzokban oly szépen festettek le az utazók. Azonban alig tölöttem egy napot a hajón, s már is meg voltam győződve, hogy a leírók a tengeri utazás kéjeit meglehetősen túlozták. Noha már első nap mindannyi utitársainkkal megismerkedtem, mégis csak nagyon lassan mult az idő s a nap egyformaságába csak az ebédke ideje, itt-ott egy pár, hajónkkal versenyt uszó delphin vagy a láthatáron egy-egy magános hajó feltűnt, este pedig a rendszeres tüzes golyóként a tengerbe elüllyedő nap pompás lenyugta s a tenger világitásának tüneménye hozott némi változatosságot; csak a *Biscaya* öbölben otthonos zivatarok egyike, mely a vele járuló tengeribetegséggel együtt utazásunk negyedik napján ránk támadt, hozott egész társaságunkra némi, ha nem is épen kellemes szórakozást. — 27-kén reggel végre a Tajóba, melynek mindkét partját itt néhány erdő védi, mentünk be a déltájban Lissabonnak, a világ minden részéből összejött 100 meg 100 hajóval telt, pompás kikötőjében vetettünk horgonyt; s az egészségügyi komiszió révén, a vámvizualnak pedig annál hosszabb és könyvetlenebb vizitációja után a városba betértünk. Lissabon valóban nagyszerű s gyönyörű látványként tűnt föl előttem. A 260,000 lakossal bíró, terjedelmes város hét különböző nagyságu és alaku hegyre van építve, egyik ház-sor fölül emelkedik a másikon s ezek fölül még a paloták, templomok és kertek, alant pedig a Tajo torkolata a hatalmas tenger hajódús kikötőjével, mindez oly szép panorámái alakot ad a képnek, hogy szemünk csodálatlalt függött rajta.

De oh mily nagy a különbség a külső és a belső között! Mily roppant módon megváltozott az első kedvező benyomás, miután kiszállottunk! Minden utcában, melyek köszönet az 1755-diki földrengésnek! igaz, hogy elég szép emeletes házakból állanak, több ízben óriás hegyeket kelle megmászunk, hogy a tulsó meredek oldalon hasonló fúradással és hasonló rozsd kövezeten leereszkedhessünk; s így megy ez az egész város végig, néhány nyilvános tér és tán vagy három utca kivételével, melyek egyenesek és pazar fényűzéssel mozaik-kövezettel vannak kirakva. De ez mind semmi, azon illatokhoz képest, mikhez ily élvezethez nem szokott orrainknak kellett itt szokniok. Tisztaságot vagy utcai rendet Lis-

sabonban hiába keresünk, az utcai illemnek nincsenek oly szükkeblű határozott szabályai, mint más civilizált városokban, nem is gátolja itt egy atyai gondviselésű policia az egyéni szabadságot, ki-ki elállhatja ösvéreivel, áruival stb. az utat, s eleget tehet szükségének akár a kormány palotája előtt; az utcáseprés nem szokások, s így a legelegánsabb utcákban is rothadó emberi, állati ürédékek, döglött macskák, patkányok, zöldseghalmok stb. hevernek nyugodtan, a nélkül, hogy valaki ezen megbotránkozónak; piszok és bűz itt még sokkal honosabb, mint Olaszország városai-ban, még Nápolyt sem véve ki. Az uralgó kelet-déli szél pedig még rothadó halszaggal is tölti meg a levegőt, különösen alapszél idején. És most tessék elképzelné Lissabon illatos atmoszphéráját, melyet 18 napig kellett behelánunk, míg hajó akadt, mely Madeirába vitt át.

Volt tehát időnk elég a város kevés nevezetességei megtekintésére, habár az épen uralkodó déli szél és roppant hőség — többnyire + 32° C. — az említett illatokkal egyetemben vándorlásainkat a pupos városban nem legkellemesebbékké téték. Bejártam a többnyire szép, majd olasz, majd mór stylen épített templomokat, a kórházakat, az arzenált, a színházakat, a pár muzeumot és képcsarnokokat, meglátam Belem várerődöt; csónakáztam a Tajón; a palazza da necessidade — a hogy itt nevezik a királyi palotát — is lett szerencsétlente látogatásom által, hanem biz minderről csak keveset tudnék érdekesen írni. A köztintézetek többnyire rozsbak, mint a mieink, itt-ott egy nyilvános tér vagy épület — mint péld. a *praca da commercio*, hol a miniszterium épületei, és József király szobra állanak — valóban szépek, a nyilvános kertek már az égalj következtében pompásabb fákkal és virágokkal vannak díszítve, mint a mi városaink sétái.

Nézzük inkább kissé az utcai életet és mozgalmat. Lissabonban természetesen a nagy kereskedőváros mozgalma tünik fel mindenekelett. A parthoz közel fekvő föltézőkon mindenfelé a kikötőben levő angol, amerikai, francia, spanyol, török stb. hajók matrózaival s a szintannyi nemzetbeli kereskedőkkel találkozunk; mindenfelé hemzseg a hajókhoz s a hajóktól szállított árukkal megrakott hordárok, ösvérek és szamarak serege; vándorló viz-, gyümölcs-, hal-, óskaruhásulók az utcai zajon is túlható sikító hangon kínálgatják áruikat az utazók járdáin; a parton pedig számtalan mindkét nembeli közép hever, ácsorog, veszekedik, koldul, mindenekfölött pedig rosz *cherut*-jával (szivaroska) rontja a levegőt. A nyilvános sétákon és kertekben este felül láthatjuk az előkelőbb uri és alsóbb osztályú nőket, mindannyian babásruga színök által kitűnők az idegenek közül, kik irányában a férfiak roppant megvetéssel szoktak viselkedni, a rikitó színekbe öltözött nők pedig egész kaczeréségukat pazarolják. A melléktutczákban pedig bár merre fordulunk, uton-utófélen módnekküli szegénység, lomhasággal és piszoktal pörszultán és a prostitutio élet sem képzhetők nagy foka sérti az erkölcsi süllyedés undorító látványa által érzésünket. A portugal közép igen szegény, s a szép külséjű, udvarias, nyájas de hallgatag rokon spanyolnak mind ezen tulajdonokban merő ellentétte; kevélységen és tisztatlanságban pedig még túl is tesz rokon nyelvű szomszédján. — A portugal nők nem érdemlik meg a „szép nem“ nevet, átalán rútak, korán vének, piszkosak; a fésűnek különösen hatalmas elleni, ugy hogy csak legfőlebb vasárnapokon, akkor pedig az igaz, hogy mindenki szemeláttára, a sétákon s a házakpuk előtt szokták egymás fejét azon kis állatoktól megszabadítani, melyeket a majmok hasonló alkalmakkor mindjárt fel is falnak.

A déli népek, ugy látszik, átalán nem kedvelik a tisztaságot, itt pedig, hol az még pénzbe is kerül, valódi fényűzési czikké válik. Lissabonnak ugyanis az ivás és mosásra alkalmatlan Tajón kívül egyéb más víze nincs, ivóvizét az 5 mérdnyi távol Cintrából egy nagyszerű, részben a mór időkől származó vízvezeték által kapja, mely azután a városban hordószáma árutatik. Azon fölül a szappan — még ottlétlen idejében — valamint a dohány is, kormány monopoliom és nagyon drága volt: két körülmény, mely természetesen a piszkot csak gyarapítani segített, szerencsére a bajok egyike, igaz, hogy a kisebbik, azóta részben megszűnt, miután a portugal országgyűlés határozata folytán az egyedűrségnek 1865-diki január 1-jével vége szakadt.

A templomokban, melyek csak ritkán vannak tornyokkal díszítve, csak nőkkel találkoztunk; ugy értesültünk, hogy a férfiak nem szok-

tak templomba járni; az ájtatosok padok hiányában, vagy a márványpadlón vagy magukkal hozott székecskéken foglalnak helyet. A szerzetek meg lévén szüntetve, csak világi papok működnek a szertartásoknál, a harangoknak nincs nyelvök, a harangozás kalapácsütések által hozatik elő, s a számra a templom minőségéhez mért harangok majd pompás harangjátéki dallamokkal örvendeztetik, majd kiállhatlan monoton kongással bántották füleinket. Egy este egy templom előtt menvén el, zene és népmoraj hangjai érnek, belépek, a fényesen kivilágított templomban éppen halottat szenteltek be. Egy eléggé hosszú és széles, aranyozott ravatalon nyugvó és fogantyúkkal ellátott deszkán feküdt a halott, piros és fehérre festett arccal diszruhában. Beszentelés után eltüntek a papok, a nép is eltávozott, s csak egy pár fátylatartó s tán a legközelebbi rokonok kísérték a folyton fedetlen arcú, és a koporsó pótló említett deszkán fekvő hullát ki nyughelyébe.

Október 4-én Gyuri inasunk nagy felizgatásban lép szobánkba, és „kéri alásan”, hogy két magyar gróf érkezett Lisabonba és szállott azon fogadóba, a hol mi lakunk. A mi örömünk sem volt kisebb, mint Gyurinké, noha még csak rövid ideje mult, hogy hazánkat elhagytuk, mégis már úgy vágyódtunk a magyar szó, a földi után, és alig várhattuk, hogy földieinkkel megismerkedhesünk. Károlyi Gábor és Tibor grófok voltak, kik épen Cadixből jöttek, s egy kis új életet hoztak társaságunkba.

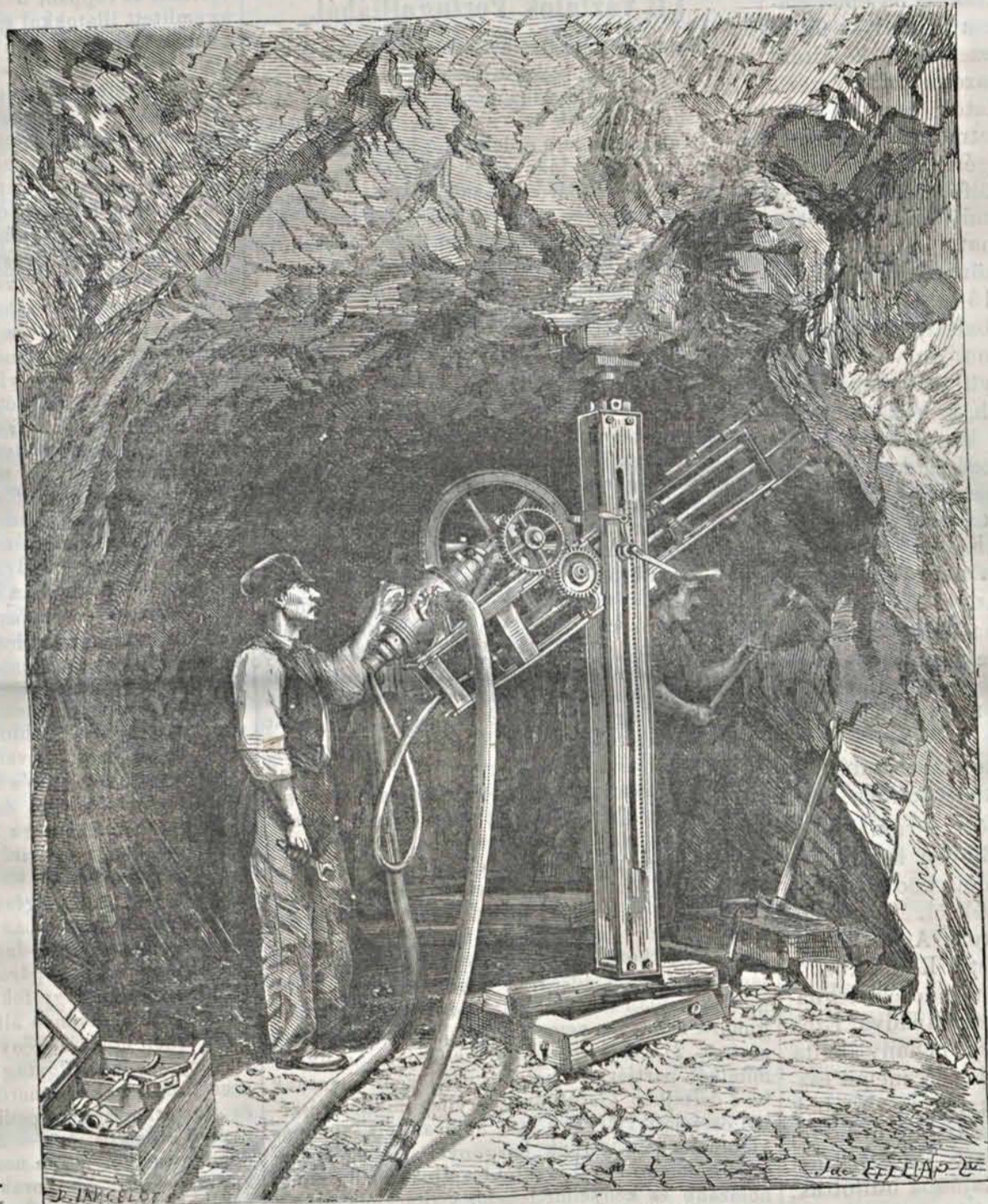
A napok most már csak jobban multak, hanem az éjjelek, még most is borzadok, ha visszagondolok rájuk. Minden éjünk folytonos harcz volt a musquitók guerilla-csapatjával, mely néha még a szintoly vérszomjas poloskákat hívta segítségre; küzdünk, de csak mi voltunk a vesztesek, sem a Zacherlpor, sem a függönyök nem védtek elleneinktől. S minden reggel egész testünk újra magán hordá a vérszomjas ellenségeink által ejtett sebek nyomait. A musquito nem csak a legnagyobb, hanem legszemtelenebb szunyog is, mely nézetem szerint egy roskedvű embert öngyilkosságra is tudna bírni.

II. Cintra.

— Okt. 10-kén regg. Károlyi Tibor és egy porosz ur társaságában elindultam Lisabonból, Cintrát, a Byron által megénekelte várat meglátogatni (Child Harold I. 18—29.). Egy lisaboni bérkocsi dícsérendő gyorsasággal az 5 mfnyi utat hat óra alatt meg is tette. Lisabon legközelebbi környéke pusztaság és kopár, az óriás cactus és aloebokrok kerített földek nagy kövekkel látszanak bevetve, melyek közt csak helyiely közel emelkedik ki szomorúan a számtalan szelmalmok egyike, egy eltörpült olajfa, vagy egy beteges kinézésű narancsa. A lakosok szegények, s vízben és fában hiányt szenvednek. Cintra körül azonban az egész természet más képet ölt; vizgazdag vidékben vagyunk; bárhová pillant szemünk, szép, majdnem tropicus virágos kerteket, gyönyörű vetéseket, melyek közé számtalan narancs-granát-s fügefá van szórva, szép vízvezetékeket és csinos villákat találunk, Cintra városka maga is oly barátságos, tiszta s vidító kinézésű, hogy szívünket annyival inkább megvesztegeti, mert — Lisabonból jövőnk éppen. A kis város házai úgy szólnak a sziklahegységen és a gyárkéményalakú két tornyokkal ellátott, nem

szép királyi kastélyon kívül, melybe bejárást a királyi család otléte miatt nem nyerhetünk, szemléltre méltó nem is bír.

Nem is mulattunk hát tovább, mint míg szamaraink, melyeket rendeltünk, megérkeztek; ekkor felültünk rájuk s a 2000 lábmal emelkedettebb *La Pena* kastély felé tartottunk. Utunk valóban gyönyörű volt, a legdúsabb növényzetű, heliotrop-, geranium- és fuxia-bokrokkal, szép magnolia, oleander, camelia és rózsafákkal beültetett virággyák között vezet fel a hegy tetejéig, a kastélyhoz. Utunk felét miután megtettük volt, egy mór mecset előtt találtuk magunkat, melyet az arabok elűzése után a hitfanatikuskok leromboltak ugyan, mindazáltal falain néhány arab mondatot és boltozatján eredeti festékét meg tudta tartani; mellette egy arab fürdő, melybe még mindig tiszta, átlátszó friss vizet küld a közel forrás. Itt kétfelé válik az út, az egyik az említett kastélyhoz, a másik egy mór erőd maradványaihoz vezet. Az első felé fordultunk, és félórai

A gyémántfuro. szikla-repezítésnél.

kissé terhes gyalogolás után fenn voltunk a várnak a portugál király és Koburg czimerekkel díszített erős kapujánál.

A kastély, melyet eredetileg a mórók építettek, ezeknek elűzése után a Hieronymusz-szerzetesek birtokába került és „*Convento da Nostra senhora da Pena*” nevet kapott. Innét nézett ki Emánuel király — ki e várt lakható állapotba hozatta — majdnem folyton a tengerre, türelmetlenül várva *Vasco da Gama* visszatértét. Közel a várhoz egy magányos sziklacsoporton, mely a tengerre néz, áll jelenleg *Vasco da Gama* kőből faragott szobra.* (Lásd mellékelt képünket.)

A zárdák és szerzetek megszüntetése után eleinte privát kézbe került a kastély, s csak újabb

* *Vasco da Gama* a zihri és bátor portugál tengeri hajós, Emánuel portugál király által 1497-ben egy hajórajjal Kelet Indiába küldetett, hol nagy küzdelmek után szerencsés sikert aratott s számos új fölfedezést és hódításokat tett. 1502-ben ez utat nagyobb erővel ismételte. III. János király kelet-indiai akirályává nevezte ki az ottani portugál gyarmatos vélelmére s 1521-ben újra

időben lett a király által visszavásárolva. A kastély normán-góth styben épült s gyönyörűen szép; sok terem, különösen a kápolna még megvannak azon állapotban, minő a szerzetesek idejében volt. Több ott található műkinos között kitűnő az oltárlap, mely átlátszó jaspisból van készítve s alabastrommal gyönyörűen kirakva.

De még szebb, mint a vár maga, azon kilátás, melyet az ember itt a tornyokról körültekintve élvez. Szeles, kissé boros volt az idő ottlétünk-kor, mindazáltal nem fedte el előlünk a tengert, melyen számtalan kisebb nagyobb hajó tartott Lisabon felé s ment el onnét, Lisabon városát és kopár környékét, és ezek ellentétét, Cintra buja, dús vidékét s a roppant *Mafra*-t. Nem oly páratlan szép ugyan ezen kilátás, mint ezt entusiastikus utazók szokták festeni, mindazáltal oly érdekes kép, melyet egyhamar el nem felejtethni.

Visszatértünk a virággyák közt kanyaruló illatos utak az említett mecsetig s felmászunk a másik hegyre, melynek csúcsát a mór vár romjai koronázzák. Hatalmas erőd lehetett ez hajdanában, s míg emlékeztünkben a romantikus mór korszak történetei és régi éledtek föl a romok láttára, nem tagadhattuk meg bámulatunkat azon építész irányában, ki emeredek sziklára tudta fölépíteni ezen hatalmas várt vízvezetékével, melyeket mai tökéletesebb gépeinkkel is alig tudnánk jobban, de csak így is létrehozni. — Késő este volt, midőn Lisabonba visszatértünk, az egész uton hallgattunk, szívünk oly tele volt a valóban és képzeletünkben látott képek benyomásaival, s csak közbe-közbe nyultunk a magunkkal vitt kitűnő *colares*-borral telt palackunkhoz, hogy a szegény elűzött mórók és azok művészetére egy pohár bort ürítsünk. —

— — — — — Végül elég érdekesnek tartom föl- említeni, hogy a portugálok első királyukat (Henrik + 1137.) magyar fejedelmi házából származottnak állítják, bár azt megnevezni nem tudják. Mondják, hogy erre vonatkozó okmányok is vannak még a kir. levéltárban, mit azonban nekem kutatni alkalmam nem volt. Érdekesebb ezen monda még annál inkább, mert a most uralkodó Koburg-Koháry-ház is egyrészt magyar eredetű. A most uralkodó király atyja, Ferdinánd király, állítólag jól és örömeat beszél magyarul, s mint beszél, a nem régen előttünk itt tartózkodott Kovács Mihály festész hazánkfával több óra hosszat nemzeti nyelvünkön beszélgetett. Dr. Mendl L.

A gyémántfuro.

A sziklák repezése a bányamivlésnél, vasuti s közuti munkálatoknál stb. eddig igen hosszadalmas, fáradságos munka volt. Napokig tartó munkába került gyakran, míg a sziklába kalapácsal és vésővel azon lyukat kivájták, melybe végre a repezőt löport berakhatták. Ha azután a port meggyújtották s a repezés megtörtént, újra oda állott vésőkkel is legalább 3—4 órára volt szükség.

ultra kelvén, a portugál kormány tekintélyét visszaállította. Meghalt 1524-ben; holtestét Portugálba hozták vissza. *Vasco da Gama* utazása s kalandjai szolgálták alapul *Camoens* portugál költő nagy művének, a „*Luiziadá*”-nak. Meyerbeer legújabb dalművében, „*Az afrikai nő*”-ben is *Vasco da Gama* szerepel.

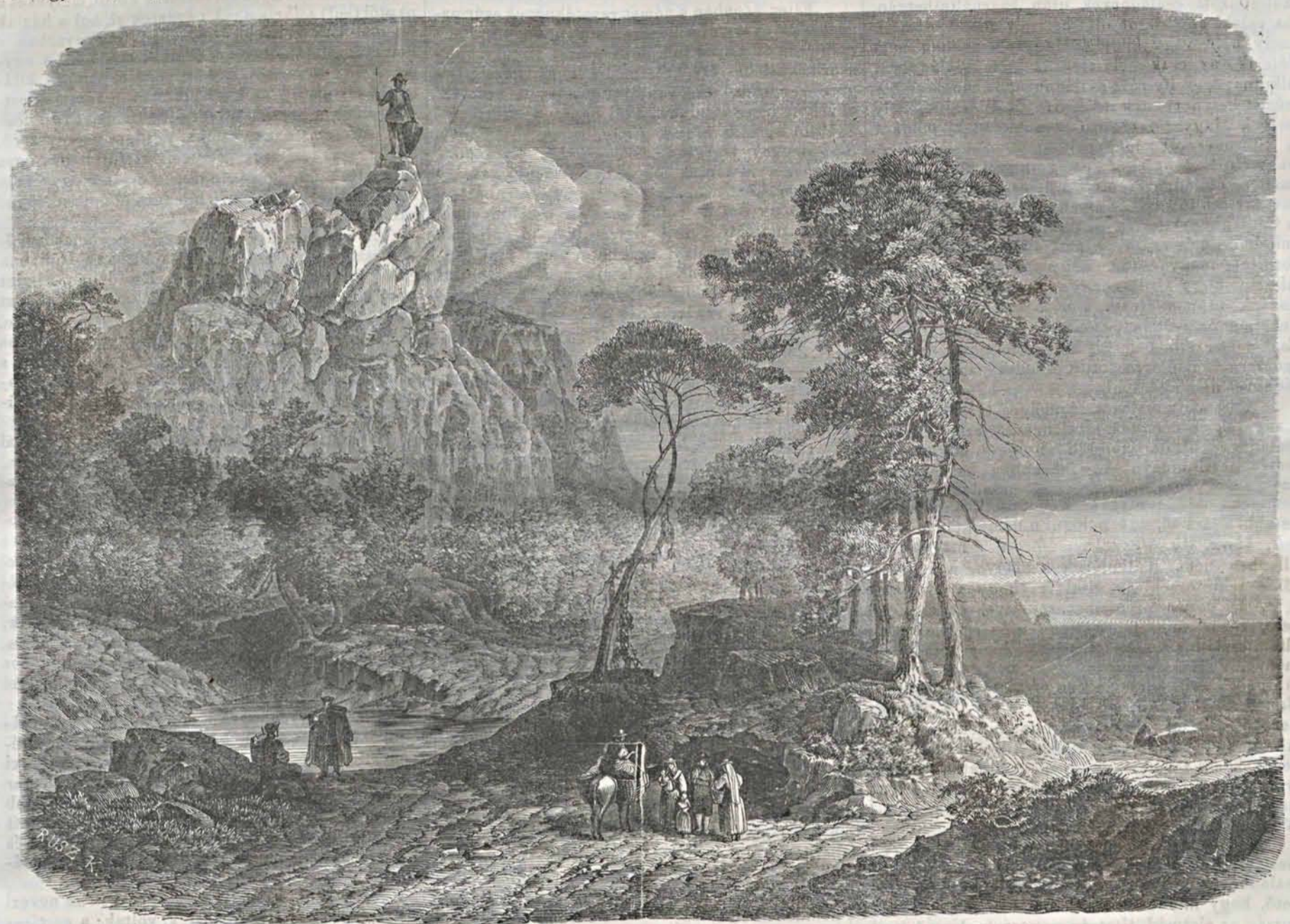
Az efféle lassu eljárás nem légtü ki többé a technikailag képzett szakemberek napjainkban, midőn a napról napra terjedő vasutvonalon annyi alagút készül s annyi száz meg száz mérföldet föld alatti utakon kell megtenniük. Okvetlenül gondoskodni kellett oly eszközökről, melyek által gyorslákon keresztül, mint eddig, a kőrétegeken és sziklákon keresztül, mint eddig.

Ezen eszközül szolgál immár újabb időkben *Leschot* találmánya, a *gyémántfuro*. Most nem készítik többé fűradású kalapács-ütésekkel a löpor számára az üreget, hanem furo segélyével nyomulnak a szikla belsejébe. S miután a legkeményebb acél sem állhat ellen hosszabb ideig a kemény kő zsurlásának: a gyémánt képi fúrást a legkeményebb tárgy, a gyémánt által végzik, mely a furok hegyébe van illesztve. *Leschot* furoja egy vascsőből áll, melynek egyik szélé acél-karikával van megerősítve, s ennek hegyibe fekete gyémánt van illesztve; a cső másik vége a mozgó (hajító) készüllettel függ össze. A furo csövön keresztül víz is vezetetik egyuttal, mely arra való, hogy a fúrást köz-

családi magyar nevek nem ritkán oly hibisan választottak. — főleg szoros értelemben vett fordítás mellett — hogy azokat, bár hangzásra magyarokat, nem eredeti nevekül mindenki fölismerheti. Vizsgáljuk, fejtegetjük tehát, habár csak futólagosan, főv. másaiban a magyar családnevek származását, mert ennek ismerete az új neveknek választásánál már vezérfonalul szolgál.

Az ős magyar nevek, főleg őspinknek e hazában meglepedése korszakában, többnyire egytagu s jelenleg alig értelmezhető szókból álltak, s állanak részben most is, p. o. Ete, B. jta, Pete, R. d. o, D. ancs, Czobor, Dobó, Vata, Hatta, Apor, Geréb stb. Midőn őseink e honban állandó lakást foglaltak, keletkeztek a *lakhelyek utáni* elnevezések azon okból, mert a keresztv. válast fölvevén, a kereszttségben nyert nevek több egyéneli azonosságánál fogva, s megkülönböztetésre szükség volt, így például a szímos István nevű egyének megkülönböztetése végett mondták: *ez Fügedi*, amaz *Szalóki*, ez pedig *Debrői* István. Egyes családok idő multával több ágra

Bán, Vajda, Pásztor, Rivész, Szabó, Kovács stb. Vétettek családnevek a *nemzetiség* után, s valószínűleg ugy alkalmaztattak az egyénre, ki milyen nemzetből származott, p. o. Horvát, Tót, Rác, Német, Lengyel stb. Nem ritkán a *keresztnev* vezetéknevül fogadtatott el, u. m. Márton, Gáspár, Bernát, Máté stb. Vétettek vezetéknevek az *állat-szág*ból is, p. o. Bárány, Farkas, Szúnyog, Holló stb. A keresztneveknek vezetéknevvé változtatása, ugy a *fi* rag használata főleg a székelyeknél divatozott, mert a székelyek egy-egy helyen tömegesen telepedvén meg, e helytől mindannyian vezetéknevet nem nyerhettek, hanem a kereszttségben fölvevén nevezvén egymást, e keresztnev család névvé vált, így lettek p. o. Sándornak fiai László és István, Sándor László és Sándor István. sőt nem ritkán, ha például Sándor Lászlónak és Istvánnak Pál fia volt, megkülönböztetésül neveztek az egyik Pált, Sándor László Pálnak, a másikat Sándor István Pálnak, mint ez mai napon is a palóc atyafiaknál, mint a székelyek legközelebbi rokonainál divatos, a keresztnevek után fölvevett családnevek megkülönböztető

Portugálból: Vasco da Gama emlékszóra, Cintra mellett. — (Fénykép után Keleti Gusztáv.)

ben támadt port azonnal elmossa; a cső közepén fura s közben egy vékony kőszál (nyelv) képződik, melyet azután a kifurt lyukból könnyen ki lehet törni s eltávolítani. Két lábnyi hosszú üregeket ezen gyémánt-furo a gránitba is 30 perc alatt készít el, a mely munkára eddig a legtekőlcsebb újabb szerkezetű vésőkkel is legalább 3—4 órára volt szükség.

Az idegen hangzású családnevek magyarítása. *)

A nemzetek családneveinek alkotása, származtatása közt sok hasonlatosság létezik ugyan, de azért több tekintetben egymástól lényegesen eltérnek, s ennél fogva megfontolás nélkül s szószert magyarrá fordítva, az idegen nevek leggyakrabban helytelen magyar családnevet adnak, és épen ezen eltéréseknek nem tudása, vagy figyelembe nem vétele okozta azt, hogy az új

*) Ez értelemsen írt s korszerű cikket az „Eg” című hetilapból vesszük át. Szerk.

szólván, a családtagok testvéri osztály, vagy királyi adományokban nyert birtok után külön-böztettek meg, s kezdetüket vették az *előnevek* (praedicatumok), így p. o. voltak *cesedi*, *nyírbátori* és *somlyai* Báthoryak, *pélsőczyi*, *cselvényi* B. bekek stb.; nem ritka eset volt az is, hogy egy-némely régi család előbbi nevét elhagyva, birtoka után új családnevet vett föl, így például Abauj-megyében létező *Perén* várról, melyet II. András ajándékozott Dobos Jánosnak, ennek utódai magukat *Perényieknek* nevezték; így a gömörmezei Balog vá ról nevezett Balog nemzetség, Rima-Szécsét is bírván, elhagyta a Balog nevet, magukat *Szécsieknek* nevezték stb.

Amde igen csalódnék, ki azt hinné, hogy csak a lakhely vagy birtokról kölcsönzött *i ragu* családnevek a valódi magyar nevek, mert már fönnebb említém, hogy a régi ős magyar családnevek egytagu s épen nem *i* ; *agall* végződők voltak, hanem választottak családnevek *személyes tulajdonság* után is, p. o. *Vitéz*, *Bátor*, *Erős*, *Balog* stb. használtattak az *arcszin* is, s ezután mondták *Fehér*, *Veres*, *Fekete* stb.; származtak családnevek a *viselt tisztség vagy életmódtól*, u. m. *Pap*, *Katona*,

jeleül jött szokásba a *fi* rag használata is, p. o. Pálnak fiát Jánost nevezték *Pálfi Jánosnak*. Megjegyezhetem itt, hogy a *fi* rag a magyarok által csak keresztnev vagy előkelő tisztség után használtatott, ezt tanúsítják a számos keresztnevhez csatolt *fi* raggal ellátott régi magyar családnevek, ezt azon szokás, hogy csak a királynak fiát szokás *királyfiának*, bánét *bánfiának* stb. nevezni, tanúsítja ezt azon általános szokás is, hogy csak urnak fiát szokták *urfiának* mondani, s nem divatozott a *fi* rag az általam fönnebb előszámlált forrásokból származtatott családnevek csatolmányul, mert ily családnevet mint Szabófi, Kovácsfi, Szalóki, Debrői, vagy Horvátfi, Németfi, Hollófi, Farkasfi, stb. közülünk senki sem ismer.

- A magyar családnevek ezek szerint állottak:
- a) régi, most már alig értelmezhető egytagu szavakból; — származtak
 - b) helynevek után,
 - c) személyes tulajdonság,
 - d) életmód, tisztség vagy mesterség,
 - e) nemzetiség után; s vétettek
 - f) az állatországból; ilyenén alakítottak
 - g) a keresztnev egyszerűen, vagy *fi*-raggal.

T A R H Á Z.

Irodalom és művészet.

(Heckenast Gusztáv legújabb kiadványai.) A „Vasárnapi Ujság“ mai számának rendkívül melléklete gyanánt veszik olvasóink azon jeles és kitűnő magyar könyvek terjedelmes jegyzékét, melyek Heckenast Gusztáv kiadásában az újabb időkben megjelentek s melyeket a művelt magyar olvasó-közönség különös figyelmébe tár és megszokott okok miatt ajánljani el nem mulaszthatjuk. E gazdaság sorozatban foglaltatnak irodalmunk legbecesebb termékei, szakok szerint osztályozva, u. m.: 1) Allam- és jogtudományi, nemzetgazdasági, politikai és statisztikai munkák, s e rovatban találunk oly jeles szerzők neveivel, mint gróf Cziráky Antal, b. Eötvös József, Deák Ferencz, gr. Széchenyi István, Kautz Gyula, Konek Sándor, Tóth Lőrincz, Fényes Elek, Gros Henrik, Mohl Robert, Virozsil, Szalay László, Mackeldey, Haimberger, Krieger stb., s számos gyűjteményes munka, országgyűlési iratok, törvénykezési tár és jogtudományi közlöny címeivel; 2) törvénykönyvek és rendeletek címe alatt nagyszámú művek a polgári magánjog, váltójog, fenytő törvény, törvénykezési szabályok, tealkönyvi törvények, kereskedelmi törvény, iparrend, házassági törvény, örökösödés, vadászati jog, urbéri kárpótolás stb. körébeli; 3) történelem, életírás, emlékiratok rovatában Horváth Mihály, Szalay László, Salamon Ferencz, Szilágyi Sándor, Palugyay Imre, Virág Benedek, Jósika Miklós, Weber György, Toldy Ferencz, Guizot stb. legjelesebb műveinek címeit olvashatjuk; végre 4) közhasznú segédkönyvek címe alatt különféle nyelvű szótárakat, ismeretek táráit, nyelvtanokat, irodalmi kézilönyvet, tisztí szótárt, hasznos naptárakat stb. kínál e gazdag lajstrom.

E futólagos figyelmeztetést elégnék tartjuk arra, hogy olvasóink mai számunk mellékletével bővebben megismerkedni óhajtsanak s birtokába jutni siessenek egyik vagy másik oly munkának, mely könyvtárakban még hiányzik s melynek vagy hivatalos állásukban, vagy általában mint a műveltebb osztályhoz tartozók hajlamuknál s szellemi szükségöknek fogva tanulmányos hasznát vehetik. Rézáinkról örömmel szemléljük, hogy dacára a könyvvásárlásokra nézve is rendkívül mostoha időjárásnak, a nevezett magyar irodalmi termékek kiadásában még mindig él azon vállalkozási szellem, mely régóta dicseretesen jellemzi, s mely nem csak anyagi áldozatokkal s tetemes töké befektetésekkel van összekötve, de mely által eddigleg egymaga is oly nagyszerű eredményeket mutatott fel, melyek bármely gazdagon ellátott tudományos akadémiának sem válnának kisebbségére. Ez elismerésünket el kellett mondanunk, habár azon közlönyben is, mely véletlenül szintén ugyanazon kiadó régi vállalatái közé tartozik.

(Fáy Gusztáv hátrahagyott zeneművei.) A nemrég elhunyt Fáy Gusztáv több dalműi töredéket hagyott hátra. Többi közt egy egész felvonást „A cyprusi király“ című dalműből, s több magyar dallamot a „Szigetvár ostromához“ (a szöveg Jókai „Szigetvári vértanuk“ című színműve után lett volna), melyet a nemzeti színház számára írt, de — fájdalom — még az első felvonást sem fejezték be. Hátrahagyott zeneműkét Székely Imre fogja átírni, oly czélból, hogy belőlük nagyobb zongora kivonatokot rendezzen kiadás alá.

(Gömrömegye természettudományi leírása.) A magyar természetvizsgálók és orvosok idei nagygűléseinek elnöke, herceg Kóbor, 2000 főt adott Gömrömegye természettudományi leírására. E mű, melyek elkészítésével Hunfalvy Jánost bízták meg, már sajtó alatt van.

(Az orsz. magy. képzőmű. társulat) hivatalának ismervén a körén kívül is fölmerülő művészeti mozzanatokot figyelemmel kísérni, e czélból, mely állapotokból is helyt foglal, s Széchenyi szoborpályázat eredménye fölött okadatott véleményét szintén bizottságilag megállapítandó bírálatban készül kimondani. E bizottság választott tagjai: Greuss Ágost, Keleti Gusztáv, Ligeti Antal, Székely Bertalan és Than Mór.

(Spreter Kálmántól „Dolgozatok“) cím alatt egy kis füzet jelent meg, mely verseket és „Esemély Érzelmek“ című nagyobb munkájából prózai mutatókat tartalmaz. Ez utóbbi műve, melyből mintegy 1500 példányt ajánl fel az aka-

demia s ugyanannyt a pesti ref. gimnázium számára, a pesti könyvkereskedésekben 20 ujkráczárért kapható.

Egyház és iskola.

(Kápolna felszentelés.) A Lipótvári fegyház kóroda-kápolnája Nyitramegyében f. hó 26-dikán szenteltetett fel ünnepélyesen. Ez alkalommal a feyenczemből alakított zeneosztály játszott, s a többi megjelent feyenczék énekkel kísérték őket. Este a feyenczék egy fényesen kivilágított obelisz körül sorakoztak, mely a kápolna alapítójának tiszteletére emeltetett. A feyenczenek a néphymnus, utána pedig a Rákóczyindulót hangoztatták.

(Magyar izraelita hitzónok.) A pesti zsidó község előljárósa, adóza a buda-pesti héberok magyar örülétének, elvégre arról gondoskodott, hogy a magyar hitzónoktól élénk szükségéről is gondoskodjék s e végből meghívá a bajai születésű dr. Kohn rabbit Boroszlóból. Az előljáróság által meghívott magyar izraelita értelmiség a helybeli zsidó község gyűléstermében fogadta a fiatal rabbit, kit dr. Pollak H. magyar és dr. Meisel rabbi német nyelven üdvözölt. Dr. Kohn e megkülönböztetést magyar nyelven közlő szónok s tekintve azt, hogy 6 év óta távol él magyar hazájától, eléggé folyékony magyarságban tolmácsoló érzéseit. Próbaszónoklatát tegnap, szombaton szándékozott tartani.

Közüntézetek, egyletek.

(A magyar tudományos akadémia) nyelvés és néptudományi osztályának május 28-án tartott ülésében, az elnök s alelnök távol levén, az osztály legidősebb tagja Toldy Ferencz elnökolt. Az ülést a titoknok nyitá meg, hg. Eszterházy Pálnak, mint az akadémia igazgatótanácsbeli tagjának halálát jelentvén be. Az akadémia a legmelyebb részvétellel hallgatta a gyászjelentést, s az emlékszó tartását elrendelte. — Ezután Vámbéry Armin előadására került a sor. Vámbéry újabb tudományos működéséről s a sajtó alatt levő nyelvészeti munkájáról szólott. Középázsiai utazásán szerzett tapasztalatait azonban, a mint Európába visszatért, a nagy közönség számára írt munkában tette közzé, ez utazás eredményeinek tudományos módorban való feltüntetését pedig későbbi munkáikodásának tartá fenn. Ennek gyümölcse egy újabb munka lesz, mely „válatok Közép-Ázsiából“ cím alatt, körülbelül a jövő tavasszal kerül ki angol nyelven a sajtó alól, mit a magyar kiadás követni fog. E munkában Közép-Ázsia egyes részeit, népfajait tüzetesen ismerteti, s különösen pedig elő fogja tüntetni, a különbséget a keleti s nyugati izlam között. Nyelvészeti buvárlatai eredményeit jelenleg „Dagaitai nyelvészeti tanulmányok“ című magyar munkája van sajtó alatt, melynek első része általános nyelvészeti ismertetést, második rész-e a Közép-Ázsiából magával hozott, s eddig ismeretlen kézíratokból 12 dbra terjedő chrestomathiát, harmadik része pedig szótárt tartalmaz. Mind e buvárlatok czélpontjaul a magyar s török faj közötti rokonság kinyomozását tünteti fel, s mely minél beljebb hatott eljutásához annál inkább közelé arányokat mutat. — A gyűlés végén elhatározták, hogy a Fekésházgy alaptvány: 1500 ft. jutalom fog kiadatotni a jövő évben egy, tem magyarországra, a hazában divatozó bármely nyelven (a magyaron kívül) írt, a magyar nyelv és irodalom megismertetésére rendelt, s nyomtatásban megjelent tan-, kézi nagy olvasókönyvek. Ez alaptványból a jutalom minden ötödik évben szokott kiadatotni hasonló munka számára.

(A pesti kereskedelmi akadémia) igazgató bizottmányának s napokban folyamodványt nyújtott be a városi tanács gazdasági bizottmányához a végett, hogy az alsó donaraktári telkek tervén „X“ alatt levő 318 □-et foglaló telket egy állandó kereskedelmi tanintézet felépítésére oly kedvezményre engedjen át, hogy az ölenként 200 ftra határozott kiküldötti ár e telekre nézve 100 ftra mérsékelje. A gazdasági bizottmány tekintette véve a folyamodók önzéstelen törekvésüket, tekintette véve tovább, hogy egy állandó kereskedelmi akadémia nem csak mulhatlanul szükséges, de a magyar főváros szellemi s anyagi emelésére elengedhetlen kellek, megígerte, hogy a folyamodványt melegen fogja ajánlani a tanács figyelmébe.

(Orvosi nyugdíjintézet.) Szabó Alajos, Poor Imre, Nekám Sándor, és Halász Géza orvos-tudorok egy magyar orvosi nyugdíjintézet alakítása érdekében a helytartóságához folyamodtak. — Wagner testvérek pedig gyógy- és vegytani gyár felállítására szempontjából alakító bizottmánytársulat engedélyezésért folyamodtak. Engedélyezés esetében egyelőre 1500 db. részvény adatnék ki 200 frtjával, s a Wagner-testvéreknek már fennálló ilyenmű vállalatluk 120,000 frt-a társulat tulajdonává válnék.

Balesetek, elemi csapások.

(A május 24-diki fagy által okozott pusztulásról) már terjedelmesen szözltek testvér-lapunk a „P. U.“ mult számában. A csapásról, mely sok százezer ember munkáját egyszerre tönkre tette, ismétlőleg fölemlítjük, hogy az ország nagy részét sújtotta s némely helyet városig inségre juttatott. Mint említettük, kárt tett a fagy Pest, Győr, Komárom, Veszprém, Fehér, Somogy, Nyitra és Csongrád megyékben. Azóta érkezett tudósítások szerint látjuk, hogy a csapás még nagyobb kiterjedésű s majdnem országos. Tetemes kárt szenvedtek még Békés, Szabolcs, Heves megyék egyes részei is. Legtöbbet szenvedett a szőlő, melynek termése az alantab helyeken egészen megsemmisült; a gabonaművek közül: a rozs, mely épen virágzásban volt, a gyengébb kukorica és a repce, hogy a kertí veteményesei a fagy mindenfelé egészen megsemmisítette, minden vidékről panaszolva írják.

(Egy 270 mászó gőzüző) vittek a gőzhajótársulat 292. számú vontatóját e napokban Budára, hogy azt a Geisz és Roszmayner tolnai cég „Vicenza“ nevű gőzüzőre átrakják. Az átrakás alkalmával azonban a kazán a vízbe esett, maga a gőzüző pedig némileg megsérült.

Mi újság?

(Pestváros hódolati nyilatkozata, és gyűjtés a magyar sebészek számára.) Pestváros polgárai Rottenbiller Lipót főpolgármester felhívására, május 29-én gyűlést tartottak a városház termében, s elhatározták, hogy a birodalmat fenyegető megtámadások alkalmából Ó Felsőégek hódolati és hűségü nyilatkozatot intéznek s egyszersmind azon kezelemmel járulnak Ó Felsőégekhez, hogy azon esetre, ha a metán elhárlhatlan háboru eseményei Ó Felsőéget a hadsereg élére szólítanak, Császárné Ó Felsőéget, fejedelemi magzataival és Buda várába, a magyar nemzet hűségé és becsületének védelmére alá helyezni méltóztatnák. A hódolati nyilatkozat felküldésére másnap b. Sennyey Pál főtanácsmestert nagyszámú küldöttség kérte föl. — Elhatározták tovább, hogy a háboru kitörése esetére a magyar ezredek sebesültjeinek ápolása és fölsegélése végett gyűjtéseket rendeznek. Az aláírások vezetése a 25-ös polgári küldöttségre bízott. E célra eddig összesen 7000 ft. gyűlt egybe.

(Bizalmi nyilatkozatok Deák Ferencznek.) Hevesmegye szabolcsi választókerülete Deák Ferencz nagy hazánkfiához bizalmi nyilatkozatot intézett, melyet az ünnepelt hazafinak gr. Szapáry Gyula május 26-ikán nyújtott át. A bizalmi nyilatkozatnak, Szolnok, Veszony, T. Földvár, Csépa, Moha, N. Rév. Várkony és Szajol községek részéről 527 választó van aláírva. — Vasmege központi választmányának bizalmi iratát pedig máj. 29-kén nyújtották át a vasmegei képviselők.

(Deák Ferencz életnagyságu arcsképe) látható jelenleg a képzőművészeti társulat kiállításában. A nyugodt, méltóságos alak egy asztal mellett áll, s jobbjaival az 1848-diki törvénykönyvre támaszkodik. E képet Torontalmegye megbízásából Szamosy Elek festette, még pedig természet után. Néhány nap múlva Nagy-Becskerekre fogják küldeni, hogy ott a megyéhez nagy terméket készítse.

(Az álló-uton levő kaszárnyát) nagyobb-szerű katonai kórházzá alakították át. Benne összesen 1500 sebesült számára van hely berendezve. (A kegyelet szép jelét) nyilvánítá Tota város községe, midőn a mult évben elhunyt Vecsey Károly lelkésznek Izsó rajza után készült szép szobrot állított. A sarkó felállítására körül a város minden rendű és rangu lakosa vállalkótlanság nélkül buzgólkodott s hozzájárult.

(Ó Felsőégek itt mulatása emlékére) Buda város Heinrich Ede által két aquarellképet készített, melyek egyike a budai lánczhidfőnél történt fogadást, a másik pedig a várba való bevonulást ábrázolja. Mind a két kép pompás kékszíni bársonytokban van elhelyezve, s a jövő héten egy budai küldöttség, Paulovits polgármester vezetése alatt Bécsbe megy, hogy ezen kegyeletos emléket császárné Ó Felsőégeknek kézbesítse.

(Hercege Eszterházy Pál hült tetemei) máj. 28-án a nyugati pályán gyorsvonattal érkeztek Regensburgból Bécsbe. A kopsorsót, melyet a hercegi család szolgái kísértek, fekete posztóval bevont külön vagon hozta. A pályaudvaron a családtagok voltak egybegyűlve. A kopsorsó a szolgák által leemeltetve a wagonról, egy hat-fogatu kocsiba helyezték át és Kis-Martonba viitették, hol a temetési szertartás volt végzendő.

(Részvételt.) A magyar földtani társulat, a meghalt Eszterházy Pál hg. egykori magas védnöke családjának részvételtartat küld. Azon kívül a magas elhunyt érdemei elismerésére s a hercegek egy állandó emléket alapították.

(A Gellérthegy levő egyetemi csillagjai épülete) a katonai kincstár veszi birtokába. E nélfogva a déli idő jelzésére ott fölállított harangot, csillagási órákat, s a többi alhoz tartozó készüléteket onnan elvittatják s más, a czelnak megfelelő helyen tervezik fölállítani. Ezen készülétek az egyetem épületében lettek volna elhelyezendők, kiült azonban, hogy az egyetem ezúra alkalmas helyiséggel nem rendelkezik; a helytartótanács tehát Pest városát szólítá fel, hogy a déli idő jelzéséhez végett megkivárató, s magában a városház épületében történendő észleléseket, ugyiszintén a déli időnek — a város-házi torony fölé a szabad légben felállítandó harang általi jelzéseit saját költségén eszközöltse. Ez ügyet egy, a főpolgármester elnökelete alatt legközelebb összehűlő bizottmány fogja tárgyalni. A déli idő jelzésére szolgáló e harangot Stáhlly Ignác egyetemi tanár öntette saját költségén 1830-ban, de a 49 iki bombázás alkalmával használatlaná válván, később Pest városa öntette ujra, hogy ez továbbra is ugyane czélra szolgáljon.

(Mulatságos történet) fordult elő pünkösd első napján Debrezenben. Mint a „H-gy“ írja, egy fiatal pincesz Aradról Debrezenbe ment át s egyik szállóban kerestt magának alkalmazást, egy értebe lángról keblt azonban otthon felelt. A napok csak multak s a könyvemű fiatal ember, távozása óta egy árva sort sem írt az epedő kedvesnek, ki e miatt vigasztalhatlan lett s egy szög ranggal utra kelt, hogy a feledhetlent, ki róla megfeledkezett, fölkeresse s az együtt eltöltött boldog órákat emlékezetébe visszaidéze. Föl is talála kedvesét egyik ottani szállóban szemrehányással kezdé illetni a hüldenit, ki is midőn röviden csak annyit jegyzett meg a szerelmes lény kifakadásaira, hogy „város ahány: annyi lény“, — ez egy nagy konyhakésből rögtönzött törrel rohant rá azon komoly szándékkal, hogy megölje. A vérengző terv azonban megtört az ifjú ügyességén, ki a kés kicsavarás s a lényt elutasításá. A lény agyában ekkor hirtelen más terv fogalmazott meg. Szobát nyitított ugyanazon szállóházban s ott újabb játékokat kísérlet meg. Elővette selyem-kendőjét s abból nyakára hurkot vetvén, fölállott egy székre s az ablak fogantyújára akasztá magát, oly ovatosan azonban, hogy lába a széket érte s ekkor elkezdett keservesen kiáltozni. A zajra összefutott a szállóba kiesínye-nagya s legutójjára a köszivű pincesz, ki midőn a boldogultan hőlyget leirt helyzetében megpillantá, szemrehányást tett neki azon

ügyetlenség miatt, hogy a széket a lába alól kivéve, csak félig lehet értesítve kitérletű tárgyról. 8268. H. Szobozló. H. Az apró-ágok igen hasznos-vehetők Folytatását szívesen látjuk. 8264. Oroszáza. Gy. V. Nem olvashattunk még el, de bizalmunk e részben csalhatatlan. A legközelebbi felvben. Szives köszönet. 8265. Andrasfalva (Bukovina). B.M. Az újabb levél tartalmára a mult héten küldött sorainkban válaszoltunk. Szándékosan kerüljük a némelyek által keresett felekezeti meddő vitákat Reméljük, nézetünkben önk is bele-nyugosznak. 8266. Szilsárkány. K. E. A kívánt lap meg van rendezve. Nem tudjuk, hol késhetik az éji homályban. Talán valahol a katonai transportok kezeibe akadt s azok gyönyörködnek rajta. 8267. N. Enyed. Sz. K. A mutatóvány át van adva. Egyelőre a legjobb módot szult e csak rendkívül akadá-lyok állhatnak a valószínű útjába. A válasz nem sokára valószínűleg ugyancs uton fog megérkezni. 8268. Háboru lesz. Én és én. Nem közölhetők. 8269. Buda. S. K. Mit tehetünk mi ezen ügyben, melyet legelőbb utálhatunk? Ha egy becsületes ember magán jellemét az utolsó pletyka gyanusítja, az ellen legbiztosabb fogyer a megvetés. Előbb utób kislil az igazság. A hírlak ok nem avatkozhatnak ily magánygybe. 8270. T. Bécs. G. A. A hirdetés díja minden egy-szert beiktatásért 1 ft 50 kr. (Kiadáshat.) 8271. Ungvár. Molnár János unak. A bukovinai magyarok számára onnan küldött adakozás összege pontosan be van jegyezve lapunk mult számában. Az adakozás névsora is beérkezett, de a tőből kiszorulván, a leg-jobb akaratunk mellett sem közölhetjük. Kérjük az adakozókat, hogy többi olvasóink érdekében a kegyetlenségben megnyugodni sziveskedjenek.

(Adakozás.) Inséggel küzdő bukovinai magyar testvéreink fölélekedésére a Vasárn. Ujság szerkesztőségéhez beküldött: XVI. közlés. Szinyevráraljáról többen Széles Endre ref. lelkész által (felében a r. katolikusok számára) 20 ft. — Kassáról többen dr. Ferenczy József ref. lelkész által második ízben 41 ft. 10 kr. — Győről ifj. Ráth Károlyné 5 ft. — Püspöki-ből többen Jakab Imre főbíró és Hézer Károly jegyző által 12 ft. — Pirosról (Ujvidék mellett) Szikszói Boldizsár ref. lelkész 1 ft. — Csizáról a ref. egyház tagjai 5 ft. — Noszlopról egy a Somlyóhegyen majális ünnepelt társaság Szabó Aladár ref. lelkész által 8 ft. Összesen 92 ft. 10 kr. Az eddigi I. — XV. közlésekkkel együtt begyűlt összesen 1490 ft. 40 kr., 2 db. cs. arany, 3 db. kétipos tallér, 2 db. egyftos és 4 db. ezüst huszas. (Az egyes adakozók terjedelmes névsorát helyszúke miatt nem közölhetvén, fogadják összesen a szükölködkök névében kifejezett köszönetünket.)

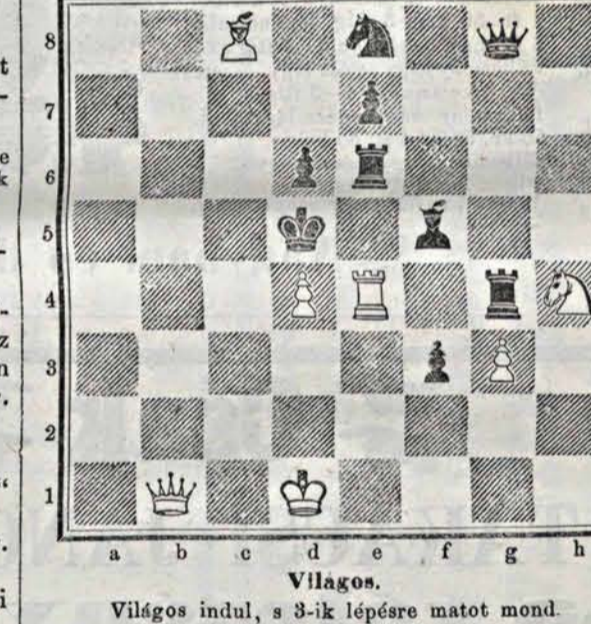
(Adakozások.) A Vasárnapi Ujság szerkesztőséghez mult héten beküldött: A bukarési ref. templom fölépítésére: Szinyevráraljáról többen Széles Endre ref. lelkész által 8 ft. 60. — Kassáról többen, második ízben dr. Ferenczy József ref. lelkész által 27 ft. 40 kr. Nemzeti színház. Péntek, máj. 25. „Egy szegény ifju története.“ Szinmű 5 felv. Irta Feuillet Oktáv. Szombat, máj. 26. „Afrikai nő.“ Opera 5 felv. Zenéje Meyerbeeról. Vasárnap, máj. 27. „Bank bán.“ Eredeti tragoedia 5 felvonásban. Irta Katona József. Hétfő, máj. 28. „A Benoiton család.“ Vigj. 5 felv. Sardon V. után francziazó ford. Csepregi. Kedd, máj. 29. „Lammermoori Lucia.“ Opera 3 felv. Szerda, máj. 30. „Herodes.“ Tragoedia 5 felv. Szász. Károlytól. Csütörtök, máj. 31. Az ünnep miatt a színház zárva volt. Szerkesztői mondanivaló. 8260. Eger. Sz. I. A „Cynophilus“ nem jelent meg sehol, mert a személyi vonatkozásoknál fogva nem igen közölhető. It van; bárki átvetheti tollunk. Öt hónap (csupán maga) = 2 ft. 50 kr.; hét hónap (mind a ketto) = 6 ft. 8261. Debrezen. B. F. A naplótörököt köszönettel vetjük. Igen jó lesz a nekünk. 8262. Báványos. Cs. I. A kérdéses tudósítás megjelent a Pol. Ujd. 20-ik számában. Eddig bizonyosan ott is olvasták. Közleményeinket általában a két lap között kény-

telnek vagyunk megosztani, s a ki csak az egyiklapot olvasa, csak félig lehet értesítve kitérletű tárgyról. 8268. H. Szobozló. H. Az apró-ágok igen hasznos-vehetők Folytatását szívesen látjuk. 8264. Oroszáza. Gy. V. Nem olvashattunk még el, de bizalmunk e részben csalhatatlan. A legközelebbi felvben. Szives köszönet. 8265. Andrasfalva (Bukovina). B.M. Az újabb levél tartalmára a mult héten küldött sorainkban válaszoltunk. Szándékosan kerüljük a némelyek által keresett felekezeti meddő vitákat Reméljük, nézetünkben önk is bele-nyugosznak. 8266. Szilsárkány. K. E. A kívánt lap meg van rendezve. Nem tudjuk, hol késhetik az éji homályban. Talán valahol a katonai transportok kezeibe akadt s azok gyönyörködnek rajta. 8267. N. Enyed. Sz. K. A mutatóvány át van adva. Egyelőre a legjobb módot szult e csak rendkívül akadá-lyok állhatnak a valószínű útjába. A válasz nem sokára valószínűleg ugyancs uton fog megérkezni. 8268. Háboru lesz. Én és én. Nem közölhetők. 8269. Buda. S. K. Mit tehetünk mi ezen ügyben, melyet legelőbb utálhatunk? Ha egy becsületes ember magán jellemét az utolsó pletyka gyanusítja, az ellen legbiztosabb fogyer a megvetés. Előbb utób kislil az igazság. A hírlak ok nem avatkozhatnak ily magánygybe. 8270. T. Bécs. G. A. A hirdetés díja minden egy-szert beiktatásért 1 ft 50 kr. (Kiadáshat.) 8271. Ungvár. Molnár János unak. A bukovinai magyarok számára onnan küldött adakozás összege pontosan be van jegyezve lapunk mult számában. Az adakozás névsora is beérkezett, de a tőből kiszorulván, a leg-jobb akaratunk mellett sem közölhetjük. Kérjük az adakozókat, hogy többi olvasóink érdekében a kegyetlenségben megnyugodni sziveskedjenek.

(Adakozás.) Inséggel küzdő bukovinai magyar testvéreink fölélekedésére a Vasárn. Ujság szerkesztőségéhez beküldött: XVI. közlés. Szinyevráraljáról többen Széles Endre ref. lelkész által (felében a r. katolikusok számára) 20 ft. — Kassáról többen dr. Ferenczy József ref. lelkész által második ízben 41 ft. 10 kr. — Győről ifj. Ráth Károlyné 5 ft. — Püspöki-ből többen Jakab Imre főbíró és Hézer Károly jegyző által 12 ft. — Pirosról (Ujvidék mellett) Szikszói Boldizsár ref. lelkész 1 ft. — Csizáról a ref. egyház tagjai 5 ft. — Noszlopról egy a Somlyóhegyen majális ünnepelt társaság Szabó Aladár ref. lelkész által 8 ft. Összesen 92 ft. 10 kr. Az eddigi I. — XV. közlésekkkel együtt begyűlt összesen 1490 ft. 40 kr., 2 db. cs. arany, 3 db. kétipos tallér, 2 db. egyftos és 4 db. ezüst huszas. (Az egyes adakozók terjedelmes névsorát helyszúke miatt nem közölhetvén, fogadják összesen a szükölködkök névében kifejezett köszönetünket.)

(Adakozások.) A Vasárnapi Ujság szerkesztőséghez mult héten beküldött: A bukarési ref. templom fölépítésére: Szinyevráraljáról többen Széles Endre ref. lelkész által 8 ft. 60. — Kassáról többen, második ízben dr. Ferenczy József ref. lelkész által 27 ft. 40 kr. Nemzeti színház. Péntek, máj. 25. „Egy szegény ifju története.“ Szinmű 5 felv. Irta Feuillet Oktáv. Szombat, máj. 26. „Afrikai nő.“ Opera 5 felv. Zenéje Meyerbeeról. Vasárnap, máj. 27. „Bank bán.“ Eredeti tragoedia 5 felvonásban. Irta Katona József. Hétfő, máj. 28. „A Benoiton család.“ Vigj. 5 felv. Sardon V. után francziazó ford. Csepregi. Kedd, máj. 29. „Lammermoori Lucia.“ Opera 3 felv. Szerda, máj. 30. „Herodes.“ Tragoedia 5 felv. Szász. Károlytól. Csütörtök, máj. 31. Az ünnep miatt a színház zárva volt. Szerkesztői mondanivaló. 8260. Eger. Sz. I. A „Cynophilus“ nem jelent meg sehol, mert a személyi vonatkozásoknál fogva nem igen közölhető. It van; bárki átvetheti tollunk. Öt hónap (csupán maga) = 2 ft. 50 kr.; hét hónap (mind a ketto) = 6 ft. 8261. Debrezen. B. F. A naplótörököt köszönettel vetjük. Igen jó lesz a nekünk. 8262. Báványos. Cs. I. A kérdéses tudósítás megjelent a Pol. Ujd. 20-ik számában. Eddig bizonyosan ott is olvasták. Közleményeinket általában a két lap között kény-

SAKKJÁTÉK. 335-dik sz. f. — Grimshaw-tól (Londonban). (E kiváló szép feladványra föl hívjuk a sakk kedvelők figyelmét) Sötét.

A 330-ik számú feladvány megfejtése. (Gold Sámueltól. — Szerző megfejtése szerint.) Világos. Sötét. Világos. A) Sötét. 1. Vg3-e1 fA5-01:A. 1. fA5-d8. 2. Be2-o5 tetsz. szer. 2. He5-f7 tetsz. szer. 3. B-v. f-tmat. 3. Ve1-e7mat. (Vg3-g7 első lépés szintén cölhoz vezet.) Helyesen fejtették meg. Veszprém: Fülöp József. — Harasztiban: Gr. Festeticz Benno. — Pozsonyban: Csery Gábor. — Debrezenben: Z. I. és Z. L. — T. Abdon: Weisz A. — Mikolczon: Czenhe József. — Eperjesen: Brös Károly. — Vizesráthen: Terray Pál. — Jász-Kisén: Galambos István. — Sárospatakon: Furka Bertalan és Czibe István. — Pesten: Rakovszky-Vagon Judit.

Melléklet: Heckenast Gusztáv legújabb könyvkiadványainak jegyzéke. 1866. május haváról.

TARTALOM. Weber Henrik (arokép). — Csüggeds. — Az ember-nem kora. — Utiválatok Portugáliából (képpel). — A gyémántfürő (képpel). — Az idogen hangzás családnevek magyartása — A régi rómaiak lakháza. — Az ember észszerűbb és olosobb tépfálkozásáról. — A kised-óvodái inézetek e szül időben is szaporodnak. — Egy-veleg. — Tárház: Irodalom és művészet. — Egyház és iskola. — Közüntézetek, egyletek. — Balesetek, elemi csapások. — Mi újság? — Adakozások. — Nemzeti színház. — Szerkesztői mondanivaló. — Sakkjáték. — Heti naptár.

HETI-NAPTÁR. Table with columns for Hónapi-és hetinap, Katholikus és Protestáns naptár, Görög-orosz naptár, Izraeliták naptára, and Hold. It lists days from Május-Június to Szep. 9. and indicates the day of the week and moon phase.

HIRDETÉSEK.

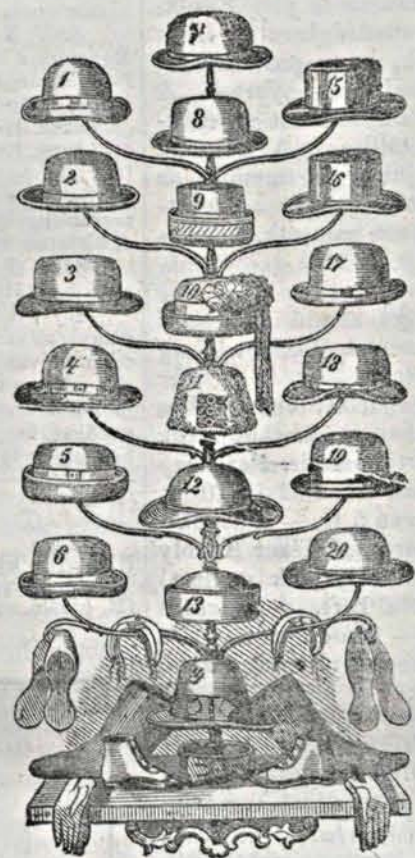
Kalapgyári-raktár
SKRIVAN FERENCZ

PESTEN,

váci- és szibárus-utca szögletén, az „Ypsilanti” mellett.

Nagy választékú raktár, mindenemű selyem- és nemezkalapból, urak, urhölgyek és gyermekek számára, saját és külföldi gyártmányok kelme-vadász-kalapok, házi és vadászspikák, kucsmák, nyakkendők, ingallérok, Glacé- és tell-kesztyűk, uti-nemez-topánkák, ugy-szinte nemez-czipők bőrtalppal, egész-ségi harisnyak és papucsek és nemez-talpak.

Az összes formák az alatti számok szerint kaphatók. Vidéki megrendeléseknél a mellette álló számok pontos kitétele mellett, még a kalapok árát, szinét és a fejnagyságot megjegyezni kérjük.

1. szám legújabb forma, egész kemény, fekete vagy szürke színben 4-5 ftg. széles karimával, egészen lágy, fekete vagy szürke színű 4-5 ftg. kemény, fekete vagy szürke színben 3-5 ftg.
2. „ egész kemény vagy szürke színben 3-5 ftg.
3. „ félkemény vagy szürke színben selyemmel beléve 3, 4-4 ft 50 kr., selyemmel és báronnyal kerítve 4 ft. 50 kr.—5 ftg. legfinomabb 6 ft., nem bekerítve 3-4 ftg. félkemény vagy egész lágy, fekete és szürke színben 4-5 ftg.
4. „ félkemény vagy egész lágy 2 ft. 50 kr. egész 4 ft. 50 krig. félkemény vagy egész lágy 3-5 ftg.
5. „ Inaskalpag fekete, kemény 4, 5, 6 ft.

Nagybani és darabonkinti eladás.

1625 (2-2)

ROB-LAFECTEUR

Francia-, Osztrák-, Oroszország- és Belgiumban egyedül elismert tulajdonságairól kellő felvilágosítást nyújt a minden könyv-árúsnál és ügynököknél kapható ily című röpirat: „Brochure über die vegetabilische Heilmethode des Dr. Boyveau-Lafecteur.”

A Rob-Lafecteur, melynek határozása csaknem évszázad óta el van ismerve — vértisztító növényi szörp, mert könnyen emészthető és izlére nézve igen kellemes. Ezen Rob a bőrbetegségek, valamint általában a megrogant nedvek és vér által előidézett bajok gyógyítására, minden ország legelső orvosai által a legjobban ajánlatik.

A szárazgyökérből készült hashajtó szörpöt (Syrup Sassa-parilla) stb. messze föl-mulja, s egyszerű helyettesíti a balm-jolaját (Leberthran), az anticorbuticus szörpöt, valamint a hamiblagot is (Jod-Kalium).

E vértisztító növényi szörp csak akkor valódi, ha ezen aláírással van ellátva: „Girandea de St. Gervais.” Alaposa és rövid idő alatt minden egyéb merkurális anyagok használata nélkül, gyógyít ujjabb és elévült ragályos nyavalyákat.

Kapható PESTEN: Török József gyógyszerész urnál a király-utczában 7. sz. BUDA: Bakats L. V. udvari gyógyszer-szer-tárban: TEMESVÁROTT: Pecher J. E.

A központi raktár létezik Párisban, dr. Girandea de St. Gervais-nél, rue Richer, Nro 12. — Hamisítások ellen óvást tétetik. Minden előforduló esetekben a szalag elkendő, melyvel a dugasz borítva van, és melyen az aláírás: Girandea de St. Gervais található. 1572 (7-12)

VAS-MINIOM AU DERGHEM-TŐL (Eisen-Mennig) 1663 (4-5) 14 éremmel s tiszteletteljes megemlítéssekkel kitüntetve.

Tiszteletteljes megemlítés az 1862. évi londoni világláttalmon. A vasminiom festékanyag, különösen tartóssága, ártalmatlansága s rendkívüli meg-gazdálkodás és szaporasága által tűnteti ki magát a vas, fa- s érczek bevonására. Prospektus és minta kapható: Henri Van der Elst urnál, Ó-Budán 103-dik sz. alut.

MIKSITS KÁROLY, bádógos-mester. RAKTÁRA: rózsater, 2-ik szám a városháza mögött.

Hazai műipar! Hazai műipar! Valódi gyanta-szemceszappan Valódi gyanta-szemceszappan Valódi gyanta-szemceszappan (Harz-Kernseife) egyedül s kizárólag valódi minőségben s a legújanyos árért kapható

ROSENTHAL J. C. Pest, Rombach-utca 1. sz. a. Továbbá ugyanott kapható: Faggyúgyertya 29 ftjával, Kocsikenőcs 8-10 ftjával, Parafinkenőcs-ládikák minden megkívántató nagyságban, Petroleum, Égetnivaló-olaj, Keményítő, varga-pép, Gyü-árak, angol soda. 1666 (4-6)

Cs. kir. szab.

Riunione Adriatica di Sicurtá.
(Adriai biztosító-társulat.)

Alapított Triestben 1838-dik évben.

1674 (2-3)

Kivonata a 27-dik zárszámadásnak,

mely magában foglalja a társulat vállalatait 1864-dik évi július 1-től 1865-dik évi június 30-ig (az életbiztosítások kivételével)

előterjesztett az 1866-dik évi april 25-kén Triestben tartott részvénytársulati közgyűlésen..	
Biztosított tőke	591.314.667 ft. 68 kr.
Jutalékjövdelem	3.763.535 ft. 83 kr.
7117 biztosítottak kifizetett kártérítések	2.279.891 ft. 06 kr.

A társulat kezességi vagyona:

Részvények utáni tőke	4.000.000 ft. — kr.
Nyeremény-tartalék-alap	221.470 ft. 26 kr.
Jutalomdíj-tartalék, le nem járt biztosításokért	3.647.118 ft. — kr.
Folyó jutalékok s kamatbevételek körülbelül	4.300.000 ft. — kr.
Összesen	12.168.588 ft. 26 kr.

Miként az itt felhozott számok mutatják, a Riunione Adriatica a lefolyt üzletévben, dacára a tetemesen szaporodott versenyzésnek, nemcsak hogy üzleti kifejlődésében lépést nem tartott volna, hanem inkább a legkeveset elömenetelnek örvend.

Ezen eredmény nemcsak a közönség elismerésében — hogy a biztosítások jótékonyaságához tömegesen járuljanak — központosul, — hanem azon bizalomnak is, melynek a riunione szilárd kezelése s a kártérítési ügyek gyors elintézésében fekszik, tulajdonítható (mert a társulat keletkezése óta 1865-dik évi június 30-ig nem kevesebbet mint 37 millió forintot fizetett ki); s ide járul még az is, hogy a t. cz. biztosító közönség kielégítésére folytonosan 12 millió forintnyi kezességi tőke áll rendelkezésére.

Az alulirt országos főügynökség bátorodik ennél fogva a biztosító-intézetek jótékony működésére egyáltalában, de különösen az általuk képviselt társulatot a t. cz. közönség szives figyelmébe azon hozzáadással ajánlani, hogy szilárdságukkal összeegyeztethető lehető legolcsóbb jutalomdíjak mellett biztosításokat elfogad:

- a) Az emberek életére, tőkékre, nyugdíjak s járadékokra, az életben fizetve és a biztosítottak halála után, a társulatnak a nyereségybeni részesítésével, vagy a nélkül, gyermekek felruházására, egy bizonyos előre meghatározott életkor elérése után kifizetve, katonafelmentési díjakra sat.
 - b) Tűzkárok ellen. (villám által okozottak ellen is), lak- s gyári épületekre, ingóságokra, gépek, árukészletekre, nyers és munka alatt levő terményekre, mezei természetnyenyekre és marhaállásra.
 - c) Gyárak gőzkazánjainak szétrobbanása folytán támadható károk ellen, a világosításul szolgáló gáz felrobbanása által épületekben vagy ingó javakban történhető károk ellen.
 - d) Vizen vagy szárazon szállított javakat érhető elemi károk ellen.
 - e) Jégkárok ellen, mezei természetnyenyekre s kerti veteményekre.
- Biztosítási ajánlásokra minták, jutalomdíj-mutatótblák, életbiztosítási tervek sat. a főügynökség irodájában Pesten, Deák Ferencz-utca 12. sz. a. 2. emelet, valamint hazánk nagyobb városok fő- s kerületi ügynökeinél, s a vidéken ingyért szolgáltatnak ki, s minden tudakozásra kellő felvilágosítással szolgál

az országos főügynökség Pesten

Konn. Sebastiani.

A harezterek földképei.

(50 kr. egy-egy földkép.)

Heckenast Gusztáv kiadásában Pesten (egyetem-utca 4. sz.) a következő megjelnt földképek ajánlatnak megszerzésül azoknak, kik a gyaníthatólagos harez-színhelyéről szemlélő ismerethöz jutni akarnak.

Europa földképe. Ausztriai birodalom. Lombardia és Venecze. Tirol- és Steierország és Illyria. Olaszország és Dalmácia. Cseh- és Morvaország s az ausztriai (Német szövetség (Közép-Európa). Poroszország és a hozzá kapcsolt tartományok. Szilézia.

(Az egyes térképek magassága 17 1/2 hüvelyk, szélessége 24 hüv.)

Figyelmeztetjük a t. cz. közönséget, hogy ezek az egyedüli kimerítő kiállítás magyar nyelvű térképek.

Ára egy-egy térképnek 50 kr. Ha legalább 4 térkép rendeltetik meg egyszerre, a szállítási faggyón, bérmentve történik. — A pénzék beküldése bérmentve kértik. 1666 (6-6)

Első Rákos-Palotai
ÁSVÁNY-GYÓGYFORRÁS.

Az itteni orvos urak által szerzett tapasztalatok folytán, valamint

BALASSA J.

egyetemi tanár és udvari tanácsos ur,

nem különben ROZSAY JÓZSEF főorvos ur által eszközölt kísérletek alapján, az „első Rákos-Palotai gyógyforrás” következő betegségekben használtatott a legjobb sikerrel, egymint: 1. Az emésztő szervek zavart működésénél. 2. Az összes takhartyák hurutos lobos állapotánál. 3. Az alhali pangásból származott máj és lép nagybodadásánál. 4. A húgyhólyag és méh dült lobjainál. 5. Tápálási zavarokból származott vérbínyánál. 6. Görvélyes, angolkoros, sápkoros és aranyeres bántalmaknál.

Ezen ásványviz forrártára létezik

Goldzieher és Prager-nél

Pesten, 3 korona-utca 6. sz. a.

Ugyiszinte kapható minden fűszerárúsnál Pesten.

1617 (6-6)

**

Külföldi legelső gyáraiból s jó varrásu kész felhőrműeket, valamint mindentféle vásznakat a bel- s külföld legelső gyáraiból tisztelettel ajánl

HUGMAYER ÉS MICHAILOVITS
RUMBURGI VÁSZNON-RAKTÁRA

„A PROFÉTÁHOZ”,
Pesten, városháztér. 1670 (6-12)

A bártfai fürdőben

eziden is üzendi az orvosi gyakorlatot s felel a fürdőt illető bármennyű kérdésekre

Dr. Chyzer Kornél,

sz. k. Bártfa város főorvosa, a m. akademiá s a budapesti orvosi egylet 1. tagja stb. stb. 1680 (1)

A XIX-dik SZÁZAD
URALKODÓ ESZMÉINEK
befolyása
AZ ÁLLADALOMRA.
Irtta
báró Eötvös József.
Masodik kötet. — Nagy 8-rét (587 lap) füzve 3 ft. 15 kr.
(Az első kötet elfogyott.)

Gróf
Széchenyi István munkái kivonatban
ezen czím alatt:
Gróf Széchenyi István
POLITIKAI ISKOLÁJA
saját műveiből összeállítva.
Három kötet.
Nagy 8-rét, füzve 7 ft. 50 kr. — Mindegyik kötet egyenként is 2 ft. 50 krajár kapható.

Ha találkozt is azelőtt valaki hazánkban, ki kétkedhetett felett hogy **egyedül gróf Széchenyi István gondviseléséről bős politikája volt az**, mely minden lépésben a siker zálogát tanúsította, a magyar nemzetnek fényes jövőt biztosítani képes volt, s mely országos híven követve és felkarolva, már a priori lehetetlennek teendőt és elhárította volna azon véstől, melyet a párisi februári napok hatása alatt fölkerekedett ellenkező politika hazánkát sodorta. — e fölkerekedett események után elfoglaltan eltekintve a kétkedhetetlen tényektől.
A dícsőreket azonos szellemű elgötételt juttat, hogy politikai tanait és jóslatait azokat a katasztróphák igazolták, melyeknek sulya alatt az ő nagy lelke is összerokkadt, midőn eltekintve egyetlen s legmagasztosabb célját, a magyar nemzetet a boldogságát menthette megemissimissal látta fenyegetve.
Reánk, a fennmaradtakra, hárított a veszélyezett nemzeti ügy megmentésének edes tartozása. S ha elég erősek lennénk tövédeknek elismerni, — ezen elégtétel pedig tartozunk a „**legnagyobb magyarnak**” színtűre, mint a honszerző ösöknök, — akkor marad még számunkra egy reménység, hogy azon esetre, ha az e célra irányzó új politika körül ismét a dícsőült praktikus tanainak s üdömosz modorának biztos gondolját fogadjuk el — szilárd akaratral s egyesült erővel, a Deletviselés atyai kezében, még egyszer a mentő partra vezetettük ki hazánk megrongosolt hajóját.
Kivánatos tehát, hogy a nemzet újabbban kezdje tanulmányozni **gróf Széchenyi István** halhatatlan munkáit, kivált hogy az újabb nemzedék melőbb mővel nyernék, korunk tévészméi ellenében a dícsőült magyar államférfi véle és szelleméből nemcsak a jövőre nézve a gyakorlati hazafiság s józan nemzeti politika egészséges megalapítását s eszméit merítse, hanem egyszerűsége tanlását is alaposság végett megismerkedni azon eszmémettel is, mely **gróf Széchenyi István** reformatori sikeres munkásságának elejétől kezdve fonalt képezte.
Mihogyan azonban a most csupán elsőszóra s egyrészt még csak kéziratban létező munkák összegyűjtése és rendezése hosszabb időt kíván, s e részben a dícsőült örökösei nem is határoztak, — a napról napra érezhetőbb szellemi szükségén egyedül a jeles munkák véle kivonatának gyors és olcsó kiadása által segíthetünk.
Legfőbb gondom volt a nagy államférfi munkáinak legjelebb és legényesebb helyeit oly kivalasztással adni, hogy a szerző eszméinek eredeti összefüggésben kitények, egyszerűsége pedig reformatori küzdelmeinek története tükröződjék vissza.
Boldog leszek ha igyekeztem a szeretett haza jobbainak s értelmesbjeinek helyeslést megnyerni, s a „**legnagyobb magyar**” salhatatlan politikai iskolájának terjedését előmozdithattam.
A szerkesztő.

Töredékek
gróf Széchenyi István fennmaradt kéziraibaiból.
Közi **TÖRÖK N. JÁNOS.**
Első kötet:
HUNNIA.
Irtta **GRÓF SZÉCHENYI ISTVÁN** 1835-ben.
Nagy 8-rét (XIV és 246 lap) füzve 2 ft.

Második kötet:
PESTI POR ÉS SÁR.
Toldalékul:
a budapesti lánczhíd
s a helytartósági közlekedési osztály genesisé.
Irtta **gróf Széchenyi István**
1837—1847 között.
Nagy 8-adrét (264 lap) füzve 2 forint.

Széchenyi István grófnak csak töredéket képviselnek e „**Hunnia**”-ban és „**Pesti por és sár**”-ban foglalt művei. De a töredékek oly nagyszériu szemelmenek, hogy azok magokban véle is képesek megalkotni egy szellem nagyságt. Neki nem volt egyetlen sora, melyből nagyon sokat, ne lehetne tanulni.

MAGYAR
ÖNKORMÁNYZAT
ÉS
BIRODALMI EGYSÉG.
Politikai röpirat.
116 lap. — Szép fehér papir. — Új betűk. — Diszes kiállítás. — Ára 1 ft., postán küldve 1 ft. 20 kr.

Névtelen szerző tudós komolyság, világpolgári részrehajlatlanság és magyar őszinteséggel járul függő nagy kérdések megoldásához. Összefoglaló kimondja az eddigi rendszerek hiányait, kifejti az okokat, melyek miatt háromszázados öszekötöttségünk a hajléktalul népekkel nem lehetett áldásos. Milyen behatóság fűrkészi a mult hiányait és az okszerinti kiegyenlítés óhajától áthatva, a jövőre nézve a birodalomnak angol intézmények alapján átalakítását javasolja. — Művét tiszta hazafiság és mély belátás jellemzi, minél fogva az méltán sorozható a függő politikai nagy kérdések fölött értekező legjelebb művek közé.
Tartalom: Előszó. I. A magyar országgyűlésre öszszehívó kir. level. A szept. 20-ki manifestum és fejedelmi látogatás Budaváriban. II. A magyar nemzet évezredek politikai jellemé, az Árpád és vegyes házakból származó királyok alatt. III. A nemzet politikai jellemfejlődése a Habsburg-házból származó királyok alatt. IV. A konservatív párt s a nemzeti nagy átalakulás. V. Az 1688. évi angol forradalom, vonatkozásal a magyar forradalmakra. VI. A birodalmi ellentétök és kórnyagok VII. A nagy orvos. VIII. Jogfolytonosság. IX. Dualismus. X. Selgövernemekt. XI. Egyes államsoprtok. Az öszes államsoprtok szövetségéi gyűlése. XII. Eleve megállapítandó rendezési főlvelek. Zárzó.

AZ
ÁLLAMTUDOMÁNYOK
ENCYKLOPEDIÁJA.
Irtta
MOHL RÓBERT.
Fördította
LÖW TOBIÁS.
Nagy 8-adrét (496 lap) füzve 4 forint.

Das
Staats-Recht
des
Königreichs Ungarn,
vom Standpunkte der Geschichte, und der vom Beginn des Reiches bis zum Jahre 1848
bestandenen Landes-Verfassung
wissenschaftlich dargestellt
durch
Dr. Anton v. Virozsil.
k. k. Hofrath, jubilirter Rector und ordentlicher Professor der Rechts-Philosophie und des ungarischen Staatsrechts an der kön. ungarischen Universität zu Pest etc.
Három nagy 8-rétű kötet 7 ft. 50 kr.

Die Wichtigkeit der staatsrechtlichen Verhältnisse Ungarns tritt immer mehr in den Vordergrund; allgemein wird es anerkannt, dass die Lösung der ung. Frage, die endgültige Regelung der obschwebenden politischen Differenzen zwischen den Ländern der ung. Krone und den übrigen Theilen der Monarchie, von entscheidender Tragweite für jene sowohl als diese sei, selbe die Zukunft dieses für Europa so wichtigen Ländercomplexes bedinge.
Der Grundsatz der Gesetzmässigkeit und Rechtskontinuität, für den der ung. Reichstag einstand, und dessen Festhaltung durch den grossherzigen Entschluss unseres Monarchen der Ausgangspunkt einer neuen Aera zu werden verspricht, macht die Kenntniss des Verfassungs- und Verwaltungsorganismus von Ungarn zum Bedürfniss für alle Jene, die an dem Gang der politischen Ereignisse theilnehmen oder durch diese mehr oder weniger berührt werden.
Doch auch abgesehen von den gegenwärtigen Zeitverhältnissen, ist die Kenntniss des ungarischen Staatsrechts von besonderem Interesse; indem selbes das Ergebnis einer mehr als achthundertjährigen geschichtlichen Entwicklung, und das Bild im Volksleben wurzelnd und neustens den Anforderungen der Zeit gemäss neugebildeter Institutionen, und eines selbstständigen Municipallebens bietet, wir wir es in den modernen Staategebilden vergeblich suchen würden.
Die Verlagsbandlung glaubte daher einem allgemein gefühlten Bedürfniss zu entsprechen, indem sie die Herausgabe obigen Werkes übernahm, welches seit Rosenmann's in dem letzten Decennium des vorigen Jahrhunderts erschienenem Compendium, das erste in deutscher Sprache das ungarische Staatsrecht in geschichtlicher Entwicklung bis zum Jahre 1848, und im Anhanke die damals begründeten Gesetzschriften umfassend behandelt.
Der Verfasser Herr Hofrath Professor Dr. Anton v. Virozsil, sowohl durch seine vieltährige Lehramtsthätigkeit an der Pester Universität, als auch schriftstellerischen Leistungen in weiten Kreisen rühmlich bekannt, hat in diesem Werke jene von allen Parteirücksichten unabhängigen, streng-wissenschaftlichen Standpunkt, den er in seinen diesfalligen lateinischen und ungarischen Schriften einnahm, sorgfältig zu wahren gesucht, und hiedurch selben einen von den Zeitereignissen unberührten Werth gesichert.

Dr. Anton v. Virozsil.
k. k. Hofrath, jubilirter Rector und ordentlicher Professor der Rechts-Philosophie und des ungarischen Staatsrechts an der kön. ungarischen Universität zu Pest etc.
Három nagy 8-rétű kötet 7 ft. 50 kr.

Die Wichtigkeit der staatsrechtlichen Verhältnisse Ungarns tritt immer mehr in den Vordergrund; allgemein wird es anerkannt, dass die Lösung der ung. Frage, die endgültige Regelung der obschwebenden politischen Differenzen zwischen den Ländern der ung. Krone und den übrigen Theilen der Monarchie, von entscheidender Tragweite für jene sowohl als diese sei, selbe die Zukunft dieses für Europa so wichtigen Ländercomplexes bedinge.
Der Grundsatz der Gesetzmässigkeit und Rechtskontinuität, für den der ung. Reichstag einstand, und dessen Festhaltung durch den grossherzigen Entschluss unseres Monarchen der Ausgangspunkt einer neuen Aera zu werden verspricht, macht die Kenntniss des Verfassungs- und Verwaltungsorganismus von Ungarn zum Bedürfniss für alle Jene, die an dem Gang der politischen Ereignisse theilnehmen oder durch diese mehr oder weniger berührt werden.
Doch auch abgesehen von den gegenwärtigen Zeitverhältnissen, ist die Kenntniss des ungarischen Staatsrechts von besonderem Interesse; indem selbes das Ergebnis einer mehr als achthundertjährigen geschichtlichen Entwicklung, und das Bild im Volksleben wurzelnd und neustens den Anforderungen der Zeit gemäss neugebildeter Institutionen, und eines selbstständigen Municipallebens bietet, wir wir es in den modernen Staategebilden vergeblich suchen würden.
Die Verlagsbandlung glaubte daher einem allgemein gefühlten Bedürfniss zu entsprechen, indem sie die Herausgabe obigen Werkes übernahm, welches seit Rosenmann's in dem letzten Decennium des vorigen Jahrhunderts erschienenem Compendium, das erste in deutscher Sprache das ungarische Staatsrecht in geschichtlicher Entwicklung bis zum Jahre 1848, und im Anhanke die damals begründeten Gesetzschriften umfassend behandelt.
Der Verfasser Herr Hofrath Professor Dr. Anton v. Virozsil, sowohl durch seine vieltährige Lehramtsthätigkeit an der Pester Universität, als auch schriftstellerischen Leistungen in weiten Kreisen rühmlich bekannt, hat in diesem Werke jene von allen Parteirücksichten unabhängigen, streng-wissenschaftlichen Standpunkt, den er in seinen diesfalligen lateinischen und ungarischen Schriften einnahm, sorgfältig zu wahren gesucht, und hiedurch selben einen von den Zeitereignissen unberührten Werth gesichert.

HUNNIA.
Irtta **GRÓF SZÉCHENYI ISTVÁN** 1835-ben.
Nagy 8-rét (XIV és 246 lap) füzve 2 ft.

Második kötet:
PESTI POR ÉS SÁR.
Toldalékul:
a budapesti lánczhíd
s a helytartósági közlekedési osztály genesisé.
Irtta **gróf Széchenyi István**
1837—1847 között.
Nagy 8-adrét (264 lap) füzve 2 forint.

Széchenyi István grófnak csak töredéket képviselnek e „**Hunnia**”-ban és „**Pesti por és sár**”-ban foglalt művei. De a töredékek oly nagyszériu szemelmenek, hogy azok magokban véle is képesek megalkotni egy szellem nagyságt. Neki nem volt egyetlen sora, melyből nagyon sokat, ne lehetne tanulni.

EGYETEMES TERMÉSZET
VAGY
ÉS ZJOG ELEMEL.
T. VIROZSIL ANTAL
eredeti latin munkája után magyarul előadva
Márki József és Hoffmann Lajos Pál által.
I. főrész: Magán-termesztetjog. — II. főrész: Természetes nyilvan vagy közjog.
Két kötet. (210, 306 lap) borítékba füzve 3 ft.

Egyházi jogtan kézikönyve
különös tekintettel
a magyar szent korona tartományaira.
Irtta **Dr. Konek Sándor,**
s. m. kir. egyetem jogtanára és a m. tud. akademia levelező tagja.
8-rét (710 lap). — Ára 4 ft. 50 kr.

Alig van jogtudományi szak, mely tekintve ugy az újabbkori irodalom dus hajtásait, mint az általános korirányulatnál fogva a tanelmetben és a gyakorlat terén beállott nézetváltoztatokat, nagyobb érdeket gerjeszthetne, élénkebb mozgalmat tanusithatna, mint az egyházi jogtan. Hazai egyházi jogirodalmunk pályatoru művei jobbra 1848 előtt kerülven napfényre, sem az apostoli székkel ugyanban kötözt egyezvényit, sem korunknak egyházi jogi szempontból teljesen megváltozott irányulatát nem méltatták figyelemre, mert elmelőzhetetlen szükségé vált oly tankönyv, mely távol minden részrehajlásól, távol minden elfogultságtól, egy részt lelkisiméretesen felhívta a szabad levő concordatum azon dícsőimű befolyását, melyet az öszes, jelenen a magyar egyház szerves létszere jore gyakorolt és gyakorol, és egyuttal a régibb és újabb jogállapotnak folytonos egybevetését teszi lehetővé, másrészt az egyházéletet is hatalmasan átmozgató mozgalom folytán megváltozott korirányt tülszóktől ment biggadságtal, és határozottsággal párosult mérséklettel felismerteti.
A szerzőnek sikerült e kettős feladatot fencimzett tankönyvben ritka tapintattal megoldani, és **Walter, Schulte, Philipps, Pernardere, Porubsky** és egyéb szerzők legújabb munkái valamint számos egyéb források és dolgozatok, jelenen az anyagús egyházi folyóiratok nyomán oly vezérőnalt szolgálattal nem csak a jogtanulónak, hanem az öszes jogászvilágnak, melyről méltán állithatni, hogy a tudomány mai színvonalán áll, és mely fölül a „**Religio**” szakavatott és beható megismeretében többi közt így nyilatkozik: „**öszin-ten örvendünk nek, hogy Ithén, egyetlen magyar egyetemünkön sem hiányznak férhák, kik e tudománynak is mai színvonalán állanak**” stb.; a 16 külön külön cikkre terjedő megismeretést, a melyben a munkának számos helyei köli méltánylással kiemelötnök, kövötköz szavakkal fejezővön be: „**egyházi jogi irodalmunkban minden esetre hiányt pótol, és mi nem csak tökéletesen meg vagyunk győződve arról, hogy szerzőnek sikerült joghallgatónak vezérőnaltat használatu kézikönyvvél kedveskedni, és az egyház jogtudományt velük úgy megkedveltetni, mint annak elsajátítását megkönyebbíteni, hanem hogy e szerény körön kívül is figyelemre fog méltattatni.**”
Különben nem csak a kath. egyház, hanem a többi keresztény felekezettek egyházi joga is legalább fívonásokban és pedig teljes objectivitással van megismertetve.

AZ
ÁLLAMTUDOMÁNYOK
ENCYKLOPEDIÁJA.
Irtta
MOHL RÓBERT.
Fördította
LÖW TOBIÁS.
Nagy 8-adrét (496 lap) füzve 4 forint.

Das
Staats-Recht
des
Königreichs Ungarn,
vom Standpunkte der Geschichte, und der vom Beginn des Reiches bis zum Jahre 1848
bestandenen Landes-Verfassung
wissenschaftlich dargestellt
durch
Dr. Anton v. Virozsil.
k. k. Hofrath, jubilirter Rector und ordentlicher Professor der Rechts-Philosophie und des ungarischen Staatsrechts an der kön. ungarischen Universität zu Pest etc.
Három nagy 8-rétű kötet 7 ft. 50 kr.

Die Wichtigkeit der staatsrechtlichen Verhältnisse Ungarns tritt immer mehr in den Vordergrund; allgemein wird es anerkannt, dass die Lösung der ung. Frage, die endgültige Regelung der obschwebenden politischen Differenzen zwischen den Ländern der ung. Krone und den übrigen Theilen der Monarchie, von entscheidender Tragweite für jene sowohl als diese sei, selbe die Zukunft dieses für Europa so wichtigen Ländercomplexes bedinge.
Der Grundsatz der Gesetzmässigkeit und Rechtskontinuität, für den der ung. Reichstag einstand, und dessen Festhaltung durch den grossherzigen Entschluss unseres Monarchen der Ausgangspunkt einer neuen Aera zu werden verspricht, macht die Kenntniss des Verfassungs- und Verwaltungsorganismus von Ungarn zum Bedürfniss für alle Jene, die an dem Gang der politischen Ereignisse theilnehmen oder durch diese mehr oder weniger berührt werden.
Doch auch abgesehen von den gegenwärtigen Zeitverhältnissen, ist die Kenntniss des ungarischen Staatsrechts von besonderem Interesse; indem selbes das Ergebnis einer mehr als achthundertjährigen geschichtlichen Entwicklung, und das Bild im Volksleben wurzelnd und neustens den Anforderungen der Zeit gemäss neugebildeter Institutionen, und eines selbstständigen Municipallebens bietet, wir wir es in den modernen Staategebilden vergeblich suchen würden.
Die Verlagsbandlung glaubte daher einem allgemein gefühlten Bedürfniss zu entsprechen, indem sie die Herausgabe obigen Werkes übernahm, welches seit Rosenmann's in dem letzten Decennium des vorigen Jahrhunderts erschienenem Compendium, das erste in deutscher Sprache das ungarische Staatsrecht in geschichtlicher Entwicklung bis zum Jahre 1848, und im Anhanke die damals begründeten Gesetzschriften umfassend behandelt.
Der Verfasser Herr Hofrath Professor Dr. Anton v. Virozsil, sowohl durch seine vieltährige Lehramtsthätigkeit an der Pester Universität, als auch schriftstellerischen Leistungen in weiten Kreisen rühmlich bekannt, hat in diesem Werke jene von allen Parteirücksichten unabhängigen, streng-wissenschaftlichen Standpunkt, den er in seinen diesfalligen lateinischen und ungarischen Schriften einnahm, sorgfältig zu wahren gesucht, und hiedurch selben einen von den Zeitereignissen unberührten Werth gesichert.

AZ
ÁLLAMTUDOMÁNYOK
ENCYKLOPEDIÁJA.
Irtta
MOHL RÓBERT.
Fördította
LÖW TOBIÁS.
Nagy 8-adrét (496 lap) füzve 4 forint.

Das
Staats-Recht
des
Königreichs Ungarn,
vom Standpunkte der Geschichte, und der vom Beginn des Reiches bis zum Jahre 1848
bestandenen Landes-Verfassung
wissenschaftlich dargestellt
durch
Dr. Anton v. Virozsil.
k. k. Hofrath, jubilirter Rector und ordentlicher Professor der Rechts-Philosophie und des ungarischen Staatsrechts an der kön. ungarischen Universität zu Pest etc.
Három nagy 8-rétű kötet 7 ft. 50 kr.

Die Wichtigkeit der staatsrechtlichen Verhältnisse Ungarns tritt immer mehr in den Vordergrund; allgemein wird es anerkannt, dass die Lösung der ung. Frage, die endgültige Regelung der obschwebenden politischen Differenzen zwischen den Ländern der ung. Krone und den übrigen Theilen der Monarchie, von entscheidender Tragweite für jene sowohl als diese sei, selbe die Zukunft dieses für Europa so wichtigen Ländercomplexes bedinge.
Der Grundsatz der Gesetzmässigkeit und Rechtskontinuität, für den der ung. Reichstag einstand, und dessen Festhaltung durch den grossherzigen Entschluss unseres Monarchen der Ausgangspunkt einer neuen Aera zu werden verspricht, macht die Kenntniss des Verfassungs- und Verwaltungsorganismus von Ungarn zum Bedürfniss für alle Jene, die an dem Gang der politischen Ereignisse theilnehmen oder durch diese mehr oder weniger berührt werden.
Doch auch abgesehen von den gegenwärtigen Zeitverhältnissen, ist die Kenntniss des ungarischen Staatsrechts von besonderem Interesse; indem selbes das Ergebnis einer mehr als achthundertjährigen geschichtlichen Entwicklung, und das Bild im Volksleben wurzelnd und neustens den Anforderungen der Zeit gemäss neugebildeter Institutionen, und eines selbstständigen Municipallebens bietet, wir wir es in den modernen Staategebilden vergeblich suchen würden.
Die Verlagsbandlung glaubte daher einem allgemein gefühlten Bedürfniss zu entsprechen, indem sie die Herausgabe obigen Werkes übernahm, welches seit Rosenmann's in dem letzten Decennium des vorigen Jahrhunderts erschienenem Compendium, das erste in deutscher Sprache das ungarische Staatsrecht in geschichtlicher Entwicklung bis zum Jahre 1848, und im Anhanke die damals begründeten Gesetzschriften umfassend behandelt.
Der Verfasser Herr Hofrath Professor Dr. Anton v. Virozsil, sowohl durch seine vieltährige Lehramtsthätigkeit an der Pester Universität, als auch schriftstellerischen Leistungen in weiten Kreisen rühmlich bekannt, hat in diesem Werke jene von allen Parteirücksichten unabhängigen, streng-wissenschaftlichen Standpunkt, den er in seinen diesfalligen lateinischen und ungarischen Schriften einnahm, sorgfältig zu wahren gesucht, und hiedurch selben einen von den Zeitereignissen unberührten Werth gesichert.

Dr. Anton v. Virozsil.
k. k. Hofrath, jubilirter Rector und ordentlicher Professor der Rechts-Philosophie und des ungarischen Staatsrechts an der kön. ungarischen Universität zu Pest etc.
Három nagy 8-rétű kötet 7 ft. 50 kr.

A
STATISTIKÁNAK
legújabb állása
közigazgatási, tudományos és irodalmi tekintetben.
Irtta **KONEK SÁNDOR,**
egyetemi r. jogtanár.
Nagy 8-rét (VIII és 136 lap) füzve 1 ft. 50 kr.

Az írói tulajdon
philosophiai,
jogi és literaturai szempontból, az azt tárgyzó külföldi törvények és vélemény egy magyar írójogi törvényről.
Figyelem gerjesztésül
irtta **Dr. Schedel Ferencz,**
kir. prof. m. akad. titoknok és táblbíró.
(a „**Budapesti Szemle**” első kötetéből.)
(Nagy 8-rét, 85 lap.) Füze 80 kr.

Leitfaden
des
Finanzgelehrten des österr. Kaiserstaates,
zum Gebrauch an den österr. Gedächtnis Lehranstalten,
sowie für Candidaten der theoretischen und praktischen Staatsprüfung in der Finanzwissenschaftlichen Sphäre insbesondere.
Irtta
August Koponapek.
Nagy 8-rét. Öt kötetben. I. 460; II. 456; III. 491; IV. 636; V. 302 lap.) Füze 15 ft.

Publicistai
DOLGOZATOK
SZALAY LÁSZLÓ által.
1839—1847.
Két kötet. (Nagy 8-rét, VIII és 242; 282 lap.) Füze 3 ft.

A MAGYARORSZÁGI
SZERB TELEPEK
jogviszonya az államhoz.
SZALAY LÁSZLÓ
által.
(8-rét, 143 lap.) Füze 1 forint.

FOGHÁZJAVÍTÁS.
Irták
b. Eötvös Jós. és Lukács Móricz.
(Nagy 8-rét, VIII és 350 lap.) Füze 3 forint.

Die organische Verwaltung
des
österreichischen Kaiserstaates
in ihren seit einem Jahrhundert erfolgten Reformen und in ihrer gegenwärtigen Verfassung.
Irtta
Fr. J. Schopf,
Mitglied mehrerer gelehrten Gesellschaften.
Zweite mit den bis gegenwärtig erschienenen Organisations-Verordnungen vermehrte Auflage.
(4-rét, VIII és 282 lap.) Füze 2 ft.

Corpus maxime memorabilium
synodorum Evangelicarum
Augustanae Confessionis in Hungaria. Cum praefatione historica in singulas.
Irtta
JOANNES SZEBERYNYI,
Theologiae Doctor, Dioecesis Munkacsensis Superintendens.
(Nagy 8-rét, XXII és 165 lap.) — Füze 1 forint.

Országgyűlési iratok:
1796-ik évi Diarium Comitiorum latin nyelven 1 kötet 3 ft.
1807-ik évi Diarium Comitiorum latin nyelven 1 kötet 3 ft.
1807-ik évi Acta Comitiorum latin nyelven 1 kötet 5 ft.
1808-ik évi Acta Comitiorum latin nyelven 1 kötet 4 ft.
182¹/₂-ik évi Diarium Comitiorum magyar-latin nyelven 6 kötet.
1830-ik évi Jegyzőkönyv magyar-latin nyelven 1 kötet 4 ft.
183¹/₂-ik évi irások magyar-latin nyelven 7 kötet 80 ft.
183¹/₂-ik évi Jegyzőkönyv magyar nyelven 14 kötet 60 ft.
1840-ik évi irások magyar nyelven 4 kötet 20 ft.
1840-ik évi Jegyzőkönyv magyar nyelven 3 kötet 12 ft.
184¹/₂-ik évi Főrendi Napló, hét kötet 35 ft.
184¹/₂-ik évi Karok és Rendek Naplója, öt kötet 25 ft.
184¹/₂-ik évi Országgyűlési irások 5 kötet 25 ft.
184¹/₂-ik évi Főrendi Napló 1 kötet 6 ft.
184¹/₂-ik évi Karok és Rendek Naplója 1 kötet 3 ft.
184¹/₂-ik évi Országgyűlési irások egy kötet 4 ft.
1861-ik évi Főrendi Napló és Jegyzőkönyv 1 kötet 4 ft.
1861-ik évi Képviselőház Naplója 2 kötet 9 ft. 50 kr.
1861-ik évi Főrendek irományai és Jegyzőkönyve egy kötet 4 ft.

Országgyűlési iratok:
1796-ik évi Diarium Comitiorum latin nyelven 1 kötet 3 ft.
1807-ik évi Diarium Comitiorum latin nyelven 1 kötet 3 ft.
1807-ik évi Acta Comitiorum latin nyelven 1 kötet 5 ft.
1808-ik évi Acta Comitiorum latin nyelven 1 kötet 4 ft.
182¹/₂-ik évi Diarium Comitiorum magyar-latin nyelven 6 kötet.
1830-ik évi Jegyzőkönyv magyar-latin nyelven 1 kötet 4 ft.
183¹/₂-ik évi irások magyar-latin nyelven 7 kötet 80 ft.
183¹/₂-ik évi Jegyzőkönyv magyar nyelven 14 kötet 60 ft.
1840-ik évi irások magyar nyelven 4 kötet 20 ft.
1840-ik évi Jegyzőkönyv magyar nyelven 3 kötet 12 ft.
184¹/₂-ik évi Főrendi Napló, hét kötet 35 ft.
184¹/₂-ik évi Karok és Rendek Naplója, öt kötet 25 ft.
184¹/₂-ik évi Országgyűlési irások 5 kötet 25 ft.
184¹/₂-ik évi Főrendi Napló 1 kötet 6 ft.
184¹/₂-ik évi Karok és Rendek Naplója 1 kötet 3 ft.
184¹/₂-ik évi Országgyűlési irások egy kötet 4 ft.
1861-ik évi Főrendi Napló és Jegyzőkönyv 1 kötet 4 ft.
1861-ik évi Képviselőház Naplója 2 kötet 9 ft. 50 kr.
1861-ik évi Főrendek irományai és Jegyzőkönyve egy kötet 4 ft.

Tentamen juris
ecclesiastici Evangelicorum
Augustanae confessionis addictorum in Hungaria.
Critice concinnatum auctore
Samuele Klein.
Editio secunda.
(8-rét, XII és 292 lap.) Füze 2 forint.

NEMZETI IPARUNK
Irtta
ERDELYI JÁNOS.
Bővitve és jegyzetekkel kísérvé
Irtta
FÉNYES ELEK.
Második kiadás. (8-rét, 424 lap.) Füze 1 ft. 40 kr.

JOGTUDOMÁNYI ÉS
törvénykezési tár.
több magyar jogtudományi író
hozzjáraltával
TÓTH LŐRINCZ,
hites ügyvéd és magyar akademiai tag.
Első folyam. 1855. (Nagy 8-rét, 798 lap.) 6 forint.
Második folyam. 1856. (Nagy 8-rét, 640 lap.) 6 forint.

KOSSUTH
PARLAMENTI ÉLETE.
Irtta
Karády és Ráthkay.
(I. Az országgyűlési követ. II. A pénzügyminister.)
(Nagy 8-rét, 296 lap.) Füze 2 forint.

A római jog tankönyve.
Irtta
Dr. MACKELDEY FERDINAND.
A tizenegyedik **Dr. Fritz János Ádám** által tetemesen javított és bővített kiadás után
magyarra áttétük
Bátaszéki Lajos, Löw Tobias és Wagner Géza.
Három kötet. — Nagy 8-rét. Borítékba füze 6 forint.

Itt a római jog kedvelőinek, s a jogot hallgató ifjúságnak oly tankönyv nyujtatik, mely a **reglebb és újabb római jogot**, fokozottan fejlődése szerint, tehát a mai értelemben vett institúciókat és pandektákat foglalja magában. Könyvü iryának, tömörtéségének köszönhető, hogy **mint egy ebbeli tankönyv sem most már a tizenegyedik kiadást érte, s hogy minden művelt európai nyelvre u. m. francia, olasz, spanyol, angol sőt még oroszba is át van fordítva.** Ily tények mellett felesleges magasztalásra sok szót vesztegetni.

RÓMAI MAGÁNJOG
többnyire
Haimberger és Schilling Bruno
irtta
Dr. HENFNER JÁNOS.
I. kötet. Bevezetés. — Általános rész. — Külön rész első könyve. Személyjog.
II. kötet. Külön rész második könyve. Dolgozói jogok.
III. kötet. Külön rész harmadik könyve. Dolgozói jogok.
Három kötet. — Második kiadás.
(Nagy 8-rét, 296, 310, 272 lap.) Füze 4 ft.

Országgyűlési iratok:
1796-ik évi Diarium Comitiorum latin nyelven 1 kötet 3 ft.
1807-ik évi Diarium Comitiorum latin nyelven 1 kötet 3 ft.
1807-ik évi Acta Comitiorum latin nyelven 1 kötet 5 ft.
1808-ik évi Acta Comitiorum latin nyelven 1 kötet 4 ft.
182¹/₂-ik évi Diarium Comitiorum magyar-latin nyelven 6 kötet.
1830-ik évi Jegyzőkönyv magyar-latin nyelven 1 kötet 4 ft.
183¹/₂-ik évi irások magyar-latin nyelven 7 kötet 80 ft.
183¹/₂-ik évi Jegyzőkönyv magyar nyelven 14 kötet 60 ft.
1840-ik évi irások magyar nyelven 4 kötet 20 ft.
1840-ik évi Jegyzőkönyv magyar nyelven 3 kötet 12 ft.
184¹/₂-ik évi Főrendi Napló, hét kötet 35 ft.
184¹/₂-ik évi Karok és Rendek Naplója, öt kötet 25 ft.
184¹/₂-ik évi Országgyűlési irások 5 kötet 25 ft.
184¹/₂-ik évi Főrendi Napló 1 kötet 6 ft.
184¹/₂-ik évi Karok és Rendek Naplója 1 kötet 3 ft.
184¹/₂-ik évi Országgyűlési irások egy kötet 4 ft.
1861-ik évi Főrendi Napló és Jegyzőkönyv 1 kötet 4 ft.
1861-ik évi Képviselőház Naplója 2 kötet 9 ft. 50 kr.
1861-ik évi Főrendek irományai és Jegyzőkönyve egy kötet 4 ft.

Országgyűlési iratok:
1796-ik évi Diarium Comitiorum latin nyelven 1 kötet 3 ft.
1807-ik évi Diarium Comitiorum latin nyelven 1 kötet 3 ft.
1807-ik évi Acta Comitiorum latin nyelven 1 kötet 5 ft.
1808-ik évi Acta Comitiorum latin nyelven 1 kötet 4 ft.
182¹/₂-ik évi Diarium Comitiorum magyar-latin nyelven 6 kötet.
1830-ik évi Jegyzőkönyv magyar-latin nyelven 1 kötet 4 ft.
183¹/₂-ik évi irások magyar-latin nyelven 7 kötet 80 ft.
183¹/₂-ik évi Jegyzőkönyv magyar nyelven 14 kötet 60 ft.
1840-ik évi irások magyar nyelven 4 kötet 20 ft.
1840-ik évi Jegyzőkönyv magyar nyelven 3 kötet 12 ft.
184¹/₂-ik évi Főrendi Napló, hét kötet 35 ft.
184¹/₂-ik évi Karok és Rendek Naplója, öt kötet 25 ft.
184¹/₂-ik évi Országgyűlési irások 5 kötet 25 ft.
184¹/₂-ik évi Főrendi Napló 1 kötet 6 ft.
184¹/₂-ik évi Karok és Rendek Naplója 1 kötet 3 ft.
184¹/₂-ik évi Országgyűlési irások egy kötet 4 ft.
1861-ik évi Főrendi Napló és Jegyzőkönyv 1 kötet 4 ft.
1861-ik évi Képviselőház Naplója 2 kötet 9 ft. 50 kr.
1861-ik évi Főrendek irományai és Jegyzőkönyve egy kötet 4 ft.

Országgyűlési iratok:
1796-ik évi Diarium Comitiorum latin nyelven 1 kötet 3 ft.
1807-ik évi Diarium Comitiorum latin nyelven 1 kötet 3 ft.
1807-ik évi Acta Comitiorum latin nyelven 1 kötet 5 ft.
1808-ik évi Acta Comitiorum latin nyelven 1 kötet 4 ft.
182¹/₂-ik évi Diarium Comitiorum magyar-latin nyelven 6 kötet.
1830-ik évi Jegyzőkönyv magyar-latin nyelven 1 kötet 4 ft.
183¹/₂-ik évi irások magyar-latin nyelven 7 kötet 80 ft.
183¹/₂-ik é

tól van körüljárva, találó esetelével legyen folygyezve, hogy ekepen fogalmazva igazi képét és hű visszatükrözését adhassuk az országgyűlés életének és működésének nemcsak kortársaink, hanem az utókor használatára is.

Meggyőződve levén vállaltunk egy kor- és czélzártságra, mint maradandó emlékeket fel, a műveltség az általános részére szenteltünk, melynek a nemzeti öntudat nagy pillanataiban mindig fényes tanúságát adta; annyi inkább, hogy irodalmunk és publicistikánk legkiválóbb tagjai közül számos arát megnyerini szerencsésnek valánk, melyek vállalatunkat jeles tanulmányokkal, értékesekkel és jegyzetekkel támogatták, maradandó becsevő emelendik; és így okkal nevezhetjük a fencimzett művet a jelen emlékezetes országgyűléshez méltó emlékkönyvnek.

Ezennel előfizetést nyitunk az „Országgyűlési emlékkönyv”, következő feltételek mellett:

1. Az „Országgyűlési emlékkönyv” füzetekben fog megjelenni, legnagyobb nyolczadrét-formában, 128 hasáb tartalommal.
2. Minden füzethez 6 fametszetet mellékelünk, melyek az országgyűlés nagyhírú tagjain kívül azon férfiak arczképét fogják ábrázolni, kik állami életünk fejlődésére befolyással lesznek.
3. Hozni fogják országgyűlési kitüntetésünk jellemrajzait, életirai adatokkal kísérve.
4. A tartalmasabb beszédeket, ugyszintén mindazon okiratokat, melyek az országgyűlésre vonatkozással bírnak.
5. Minden füzet elején egy politikai szemle fogja kritikai élességgel megvilágítani a helyzetet s az országgyűlés mozzanatról mozzantra kiváló figyelemmel kíséreni.
6. Az előfizetés 10 füzetre egyszerre történik és pedig Buda-Pesten 4. postai székhatárig ismertíve.
7. Gyűjtőknek, ha minden füzetet külön-külön kell szétküldnünk, 10 példány után — de ha a füzetek valamennyien a gyűjtőhöz érkeznek, 5 példány után adunk egy tiszteletpéldányt.
8. Az előfizetést díjaktól kérijük egyenesen a kiadó-hivatalba küldeni (egyetem-utca 4. szám).
9. Egy-egy füzet 50 kr.

Pesten, újév napján 1866.

Heckenast Gusztáv, kiadó.

II. Törvénykönyvek és rendeletek.

Ideiglenes törvénykezési szabályok.

Egyetlen hivatalos lenyomat.
(8-rét, 88 lap). — Füzve 60 krajczár.

Az ideiglenes törvénykezési szabályokhoz következő függelék jelenik meg:

FÜGGELEK

az ideiglenes törvénykezési szabályokhoz.

Az új törvénykezési rendszer behozatala óta kibocsátott szabályrendeleteknek hivatalos felhívás és hiteles adatok nyomán összeállított teljes gyűjteménye.

Első folyam, 1861—1863.

Első füzet 1861/2 füzve 80 kr.
Második füzet szeptember végéig 60 kr.
Harmadik füzet december végéig 50 kr.
Ezen folyam egy kötetben. Második átvizsgált kiadás 2 ft.

Második folyam, 1864.

Első füzet (január—júni) borítékba füzve 1 ft. 40 kr.
Második füzet (július—szeptember) ára 50 kr.
Harmadik füzet (október—december) ára 40 kr.
Ezen folyam egy kötetben 2 ft. 30 kr.

Harmadik folyam, 1865.

Első füzet (január—júni) ára 60 kr.
Második füzet (július—december) ára 60 kr.
Ezen folyam egy kötetben 1 ft. 20 kr.

Folytattatik időnkinti füzetekben.

KÜLÖN FÜGGELEK

az ideiglenes törvénykezési szabályokhoz.

Az 1861-ki dec. 2. h. 22. és 23. ugy 1861-ki febr. 29. kibocsátott bélyeg és illeték szabályok.

Az összes pótrendeletekkel kiegészítve és felvilágosító jegyzetekkel kísérve.

Nagy 8-rét (IV, 108 lap) füzve 1 ft.

KÜLÖN FÜGGELEK

az ideiglenes törvénykezési szabályokhoz.

(HITELES KIADÁS.)

Ideiglenes sajtórendszabályok.

Tartalom: 1865. jun. 8-ik k. kir. leirat. — Birósági utasítás. — 1862. sajtórendtartás. — Ára 40 kr.

Az országbírói értekezlet a törvénykezés tárgyában.

Közi RÁTH GYÖRGY,
országbírói elnöki titkár és az értekezlet jegyzője.

Két kötet. — Nagy 8-rét (VII, 240, 471 lap) füzve 5 ft.

TELEKKÖNYVI TÖRVÉNY gyakorlati alkalmazása.

A telekkönyvi törvény mindazon részeivel, melyek a feleket érdeklik, okirati s kérvényi minálakkal és példákkal felvilágosítva, és azon rendeletekkel is, melyeknek közvetve a telekkönyvi ügyekre befolyásuk van.

A felek és ügydők használatára.

Ira FIEDLER IGNÁCZ,
volt helyszínelői bizottságvezető, telekkönyvi előadó jelenleg postamester telekkönyvi iradattal.

Ára füzve 2 forint.

Elméleti s gyakorlati utmutató urbéri ügyekben.

Ira TÓTH LÖRINCZ.
(8-rét, 354 lap) borítékba füzve 2 forint.

MAGYAR FENYÍTŐ-TÖRVÉNY.

Ira SZLEMEINCS PÁL,
törvénytanárs, hités ügyvéd, a magyar polgári és fenytő törvények possonyi kir. akad. köztagja, a m. t. l. rendes tagja s nemes Pusosny vármegye táblabírája.

Negyedik javított s a legújabb törvények- és rendeletekkel bővített kiadás

ÖKRÖSS BALINTTÓL.
Nagy nyolczadrét (XIV, 6272 lap). Füzve 2 forint.

Egyenaz 196 lapra terjedő, szótári alakú büntető-jogi kalauzzal 3 forint.

Magyar törvénytár.

A magyar váltó-kereskedelmi és csődületi törvények

szövegének zsebkiadása, kimerítő tárgymutatóval összeállítá

BABOS KÁLMÁN.
(377 lap, 16-rét). — Füzve 1 forint.

II. Az ideiglenes törvénykezési szabályok

a hivatalos szöveg szerint

összehasonlítói, kiegészítói, a kétes helyeket fejtegető és megvilágosító jegyzetekkel, példákkal s azon ideiglenes törvénykezési szabályok elábe léptetése óta jogrendszerünkre vonatkozólag, érkezett királyi leiratokkal kísérve

LÖVÉSZY GYÖRGY által.
(192 lap, 16-rét). — Füzve 60 krajczár.

Általános magyar törvénykezési eljárás.

Peres és perenküli ügyekben.

A legújabb törvényhozás szerint felvilágosító jegyzetekkel és kimerítő irómanypéldákkal.

Bírák, ügyvédek és a közélet használatára.

Ira **ÖKRÖSS BALINT**,
hités ügyvéd és váltójegyző.

Második kiadás. — 46 sűrűn nyomott iv nagy 8-rétben. Füzve 5 forint.

Általános törvénykezési eljárást ígértünk, mely a végrehajtó s közlebb a bírói hatalom szerkesztését, illetőségét és teendőit, továbbá a peres és perenküli eljárást egész kiterjedésben felölelje; gyakorlati művet ígértünk, mely híven, kimerítőleg s az illó helyekre hivatkozással közölje mindazon törvényeket, melyek az eljárást szabályozzák; kiterjeszkedik az igazság-szolgáltatás történeti-fejleményeire; megismeresse a különbséget mindenütt hajdani és átalakított törvénykezési eljárásunk, valamint az osztrák eljárási szabályok között; körvonalozza azon anyagi törvényeket, melyek az eljárást megértésére mellőzhetlenül szükségesek; felvilágosítsa azon kételyeket, melyek az eljárás lényegéhez s formáigához, habár csak közvetve is érkezhettek; leírja a bíróságok működését, a határozat hozatal gyakorlati módját s a belső ügyvitelt és ügykezelést, s mely a felek által szerkesztendő határozatokra és jegyzőkönyvekre a gyakorlati életből merített, szabatos és könnyen érthető irómanypéldákat közöljön a t. közönség mindazt, mit ígértünk, e műben föllelenni.

Alakjára nézve a mű három főrésze oszlik.

Az első rész a végrehajtó hatalomról általában, s a bírói hatalom megszerzéséről, kellekeiről, gyakorlásáról és tényezőiről különösen értekezik; a bíróságok illetőségét terület-

és ügyek szerint kimerítőleg tárgyalja, a bíróság eljárást az igazságszolgáltatás kivül, belszerkesztetésben s az ügyvitelre nézve rendszeresen és gyakorlatilag ismerteti.

A második rész a peres eljárást adja elő, a peres felek és mindazon jogselekvények ismertetésével együtt, melyek a perigényeket az eljárás szabályai szerint a kereset benyújtásától fogva a teljes kielégítésig végkifejlesztik.

A harmadik részben a perenküli eljárás foglaltatik, mindazon ügyletek iránt, melyek részint a felek közt magán uton, s bírói beavatkozás nélkül intézhetnek, részint hivatalból vagy hivatalos cselekvények alapjaul szolgálhatnak.

MAGYAR POLGÁRI MAGÁNJOG és törvénykezési eljárás

a legújabb törvények és legfelsőbb rendeletek nyomán jogtanulók használatára.

Ira **ÖKRÖSS BALINT**,
köz- és váltóügyvéd és váltójegyző.

8-rét. Füzve 2 forint.

Jelen mű kiadását két körülménnyel fogva tartottam szükségesnek. — Törvényeink t. i. az országbírói szabályok hatálybalépte óta nagyszámú felsőbb rendeletekkel bővítettek és módosítottak, melyeket a jogtudományal foglalkozók nem nélkülözhetnek, s melyeket a t. olvasó e munka illő helyein feltalál. De leginkább azon t. olvasóm kívánalmait tartám szem előtt, kik e tudományal meg mint joghallgatók foglalkoznak, vagy abból állam- és ügyvédi vizsgát teendők, s kikre nézve kevésbé terjedelmes kézikönyv mind a tisztább felolgas, mind a könnyebb tanulás szempontjából célszerűbb és előnyösebb.

A szerző.

ÁLTALÁNOS MAGYAR POLGÁRI MAGÁNJOG

az 1848-iki évi törvényhozás és az országbírói tanácsokmány módosításai nyomán.

Átdolgozott és bővített második kiadás.

Ira **ÖKRÖSS BALINT**,
hités ügyvéd és váltójegyző.

Ötvenöt sűrűn nyomott iv nagy 8-rétben füzve 5 ft.

Azon általános részvét, melylyel e mű első kiadása találkozt, alig néhány hó alatt e második kiadást tette szükségessé. De a jelen kiadásban egészen új művet vez a tisztelt közönség. Azonkívül, hogy az első kiadásban közbejött hibák, melyektől a mű, a kezdet nehézségei közt soha nem lehet egészen ment, — gondosan kijavítottak: szerző feladatán tűzte oly rendszeres gyűjtömenyű állíttim össze jelenben fennálló törvényeinknek, mely a magyar polgári magánjog körét lehetőleg kimerítse, s nemcsak a jogi pályára készülőknek, hanem egyszerűs mind bíráknak és ügyvédeknek is teljes kézikönyvül szolgáljon. — Hogy pedig e részben annál tágabb tért nyerjen, s különösen tekintetbe véve, hogy időközben a törvénykezési eljárás a legterjedelmesebb alakban és ömölőlag megjelent: e kiadás kizárólag az anyagi törvényekre szorítkozik.

Szerző különösen figyelemben tartá a bírák igényeit, kiket a törvények bármily ügyesen szerkesztett kivonata nem mindenkor elégíthet ki: ennélfogva a legszükségesebb s főleg újabb törvényeknek hivatalos szövegét, illetőleg hű fordítását, egész kiterjedésben s a törvényhelyekre kellő hivatkozással közölte, valamint egyebütt is az illető törvényeziket és §§-okat felidézni el nem mulasztotta. Végre a törvények szövegét terjedelmesen közölni nem tartá elégnék: a szöveget számos jegyzetek és gyakorlati példák érdekesítik, melyek részint a törvénykezés történeti fejlődéséről jelölik ki, részint a kétes és homályos helyeket világosítják, s az egészet könnyen felfoghatóvá, érthetővé teszik.

A mű három részből áll:

Az első rész a személyi jogot, második rész a vagyoni jogot, a harmadik rész a hiteltörvényeket, névszerint a váltó- és kereskedelmi jogot, csőd- és telekkönyvi rendtartást foglalja magában.

A kereskedelmi cézek iránti legújabb rendeletek és régiebb hazai TÖRVÉNYEK.

(Kis 8-rét, 38 lap). Borítékba füzve 40 kr.

Die Abticität und sonstigen Besitzverhältnisse,

geordnet durch das Allerhöchste Patent vom 29. November 1852.

Erklärt von **Lorenz Tóth**,
Wochat und Mitglied der ungarischen Akademie.
Uebersetzt von **Stefan Görgei**.

(Nagy 8-rét, 166 lap). Füzve 1 forint 50 krajczár.

A VÁLTÓJOGTAN.

Magában foglaló az általános váltójogi elméletet, a magyar váltójogot és a közönséges német váltó-rendszerrel rendszeresen előadva.

Ira **dr. Karvasy Ágost**,
egyetemi tanár és m. tud. akad. levelező tag.

(8-rét, 172 lap). — Borítékba füzve 1 forint.

A MAGYAR VÁLTÓJOGI ELJÁRÁS.

Az 1840., 1844-i törvények, országbírói értekezletek határozatai és némely újabb legfelsőbb rendeletek szerint.

Rendszeresen előadva példákkal és irómanypéldákkal ellátva különös tekintettel az osztrák váltójogi eljárásra.

Ira **dr. KARVASY ÁGOST**.

(8-rét, 128 lap). — Borítékba füzve 80 krajczár.

A magyar váltó-eljárás, csőd-törvény és csődeljárás.

Az 1840-iki évi XII. és 1844-iki évi VII. törvényekből, az országbírói értekezlet által javaslatba hozott ideiglenes törvénykezési szabályok szerint egybeilleszté

szENICZEY GUSZTÁV,
köz- és váltó-törvényügyi bíró.

(8-rét, 242 lap). — Borítékba füzve 2 forint.

A magyar váltó-eljárás, segéd-kézikönyv.

váltó-törvényeski hivatalnokok, váltó-ügyvédek s perlekedő felek számára.

Szerkesztő **szENICZEY GUSZTÁV**,
köz- és váltó-törvényügyi bíró.

Második bővített kiadás. (XII és 264 lap, nagy 8-rét). Borítékba füzve 2 forint.

A magyar váltó- és kereskedelmi törvény.

Az 1840. XV., XVI., XVII., XVIII. és XX., ugy az 1844. törvényekből

az országbírói értekezlet által javaslatba hozott ideiglenes törvénykezési szabályok és egyéb a váltó-törvénykezésre vonatkozó s időközben kiadott legfelsőbb rendeletek szerint összeállítva, ugy nemkülönben a magyar földhatal-intézet peres ügyének gyors elintézése tekintetében kibocsátott legkegyelmesebb királyi leirattal és egy a váltójogra vonatkozó pótleirattal függelékkel ellátva.

Egybeilleszté

szENICZEY GUSZTÁV,
köz- és váltó-törvényügyi bíró.

Harmadik bővített kiadás. (248 lap, nagy 8-rét). Borítékba füzve 2 forint.

Az urbéri kárpótlás jogviszonyok szabályozása

s a megszüntetett urbéri kötelekből származó jogviszonyok szabályozása

Magyarországon, a Szerb-Vajdaság- és temesi Bánságban az 1853-iki mártius 2-ki cs. nyilparancsok által.

Előadva és jegyzetekkel ellátva **RÉCSI EMIL** által.
(8-rét, 48 lap). Füzve 50 kr.

Az általános német kereskedelmi törvény.

Fordította s a közönséges német váltó-rendszerrel s a magyar kereskedelmi törvényekkel kapcsolatban legfelsőbb engedéllyel kibővelesíté

HEGEDŰS LAJOS.

(Nagy 8-rét, 212 lap). Borítékba füzve 1 ft. 40 kr.

OSZTRÁK IPARENDEL

népszerű előadása, magyarázó jegyzetekkel, példákkal, irómanypéldákkal s az időközben megjelent pótrendeletekkel kísérve.

Politikai hivatalnokok, községi előjárók, kereskedők, iparosok és más az iparviszonyok ismeretét megerezni kívánók számára.

Ira **LÖVÉSZY GYÖRGY**,
cs. k. nyilparancsvezető.

(8-rét, 88 lap). — Füzve 20 krajczár.

Közigazgatási törvénytudomány kézikönyve.

Az ausztr. birodalmi törvényhozás jelen állása szerint

különös tekintettel Magyarországra.

Ira **dr. RÉCSI EMIL**.

Első kötet: A közigazgatási szervezetről és az államszolgálati viszonyokról rendszeres előadása. (396 lap, 8-rét).
Második kötet: A politikai és rendőri közigazgatás ügyei. (355 lap).
Harmadik kötet: Rendőri közigazgatás (vége). Közoktatási ügyek. (347 lap).
Negyedik kötet: Földmívelés; ipar-, kereskedelmi és közlekedési ügyek tökéletes betűsorozatos tárgymutatóval az egész munka tartalmáról. (408 lap).
Ára a négy kötetnek 8 ft.

Ausztriai általános polgári TÖRVÉNYKÖNYV

felvilágosító jegyzetekkel s ezen törvénykönyvre vonatkozó törvényekkel és rendeletekkel kísérve

ÖKRÖSS BALINT,
köz- és váltó-ügyvéd és váltójegyző által.

Két kötet. (Nagy 8-rét, 360; 320 lap). — Ára 4 ft. 20 kr.

Das allgemeine bürgerliche Gesetzbuch

für Jedermann verständlich und ausführlich erläutert. Von **L. PEXA**. In drei Theilen mit einer Stammtafel. Zweite Auflage. (8-rét, 1048 lap). — Kötve 3 forint.

VÁLTÓRENDEL SZABÁLY

az ausztriai és kir. álladalmak számára.

(8-rét, 30 lap). Füzve 15 kr.

Az MDCCCLV. augusztus XVIII.

ausztriai concordatum fölvilágosítása.

Németből fordítva s a concordatum deák és magyar hivatalos szövegével.

(8-rét, 150 lap). Füzve 1 ft.

TÖRVÉNY

a peres ügyekben

kivül jogügyletekbeni bírósági eljárás iránt.

Az ausztriai birodalom számára.

A kibírdetett cs. nyilparancsossal, utasító és felvilágosító jegyzetekkel ellátva.

(8-rét, 160 lap). — Füzve 1 foéint.

Praktische Anleitung

zur Kenntniß des gerichtlichen Verfahrens in Grundbuchs- und Intabulations-Angelegenheiten.

Aus den alten und neuen Vorschriften dargestellt zum Gebrauche für Bezirksrichter, Grundbuchs-führer und Parteien von **F. J. Schopf**,
Rechtsgelehrter und Mitglied mehrerer gelehrten Gesellschaften.

Nagy 8-rét (176 lap) füzve 1 ft. 40 kr.

Die Jagd-Verfassung,

das Jagdrecht und die Jagdpolizei in den deutschen, böhmischen, galizischen und ungarischen Kronländern des österreichischen Kaiserthums dargestellt auf Grund der Gesetze der neuesten Zeit, zum Gebrauche der Jagdeigenen, Jagdpächter, Gemeindevorstände, Jäger und auch Beamten der politisch-administrativen sowie Gerichtsbehörden von **Fr. J. Schopf**,
Güterinspector, auch jemaligen politischen und Gerichtsbeamten.

Vierle gänzlich umgearbeitete Auflage. (8-rét, 141 lap). Borítékba füzve 1 forint.

Handbuch der Forstverfassung, des Forstrecht und Polizei

für Ungarn, Croatien und Slavonien, Siebenbürgen, etc. auf Grund der alten und neuesten Gesetze praktisch bearbeitet zum Gebrauche der Forstbesitzer, Forstbeamten, so wie der politischen und Gerichtsbeamten von **Fr. J. Schopf**,
Güterinspector und Mitglied mehrerer Sammel-Vereine.

(Nagy 8-rét, XV és 304 lap). Füzve 2 ft.

HÁZASSÁGI TÖRVÉNY

a katolikusok házasságai iránt, az ausztriai birodalomban.

Jegyzetekkel és magyarázatokkal ellátva.

Nagy 8-rét (138 lap) füzve 1 ft.

Az ausztriai császárság számára 1858. július 29-án kibírdetett büntető perrendtartás

magyarázata, a hirdető cs. k. nyilparancsnak és törvénynek szövegével s összehasonlítva az eddigi eljárással.

Ira **CSATSKÓ IMRE**.

Két kötet. Nagy 8-rét (XII és 272; XII és 228 lap) füzve 3 ft. 15 kr.

ÖRÖKÖSÖDÉS

az ausztriai általános polgári törvénykönyv szerint, nevezetesen végrendeletokról, törvényes örökösödésről s a hagyatékok tárgyalásáról, örökösödés-rendi táblával és irómanypéldákkal világoztva.

Ira **TÓTH LÖRINCZ**,
m. akadémiai tag.

8-rét (VIII és 300 lap) füzve 1 forint 50 krajczár.

Országgyűlési TÖRVÉNYCZIKKELYEK:

Artic. Diaetales 1802.	8-rét	25 kr.
Artic. Diaetales 1805.	8-rét	25 kr.
Artic. Diaetales 1807.	8-rét	25 kr.
Artic. Diaetales 1808.	8-rét	25 kr.
Artic. Diaetales 1811.	8-rét	25 kr.
Törvényczikkelyek 1843.	Folio	80 kr.
Gesetzartikel 1843.	8-rét	50 kr.
Törvényczikkelyek 1844.	8-rét	40 kr.
Törvényczikkelyek 1844.	Folio	40 kr.
Gesetzartikel 1844.	8-rét	50 kr.
Urbéri törvényczikkelyek:		
Magyar és német nyelven 1836.	Folio	80 kr.
Magyar és tót nyelven 1836.	Folio	80 kr.
Magyar nyelven 1836.	Folio	40 kr.

III. Történelem. Éleleírás. Emlékiratok.

MAGYARORSZÁG TÖRTÉNELME.

Irtta **HORVÁTH MIHÁLY.**

Uj dolgozat. Hatkötetben.

TARTALOM. I. kötet: A magyar nemzet Európába költözésétől 1301-ig (501 lap, 8-rét). II. kötet: Az Árpád-ház kihaltától a mohácsi ütközetig (763 lap, 8-rét). III. kötet: A mohácsi ütközetől a luczi békekötésig (726 lap, 8-rét). IV. kötet: I. Leopold trónra léptétől a szatmári békekötésig (544 lap, 8-rét). V. kötet: Károly trónra léptétől II. József haláláig. VI. kötet: (Sajtó alatt).

I., II. kötet, füze 5 ft. — III., IV. kötet, füze 5 ft. — V., VI. kötet, 5 ft.

MAGYAROK TÖRTÉNETE

rövid előadásban.

Irtta **HORVÁTH MIHÁLY.**

Harmadik javított kiadás.

Ára füze 2 ft. 50 kr. — Vázsonba köve 3 ft.

Erdélyország története

tekintettel

MIVELŐDÉSÉRE.

Irtta **Szilágyi Sándor.**

(Báthori István és Bethlen Gábor fejedelem arcképeivel.) Két kötet. 8-rét (XV és 464; VIII és 511 lap) füze 4 ft. Diszkötésben 6 ft.

Magyarország történelme után kétségtelenül Erdélyország bir rend legnagyob érdekei, mert Erdély Magyarországának testvérháza, s talán nemcsak egy honná fognak egyesülni.

Szerző e munkához nemcsak magánosok gyűjteményeit használta, hanem az akadémiából, az erdélyi múzeum-egyletől, a f. k. kormányzati levéláróból is sok új adatot derített ki; különösen pedig, rendelkezésre állván másfél száz török levél pontos fordítása, Erdélynek Törökországhoz való viszonyát oly hűven és kimerítőleg fejtegette ki, mint azt senki más előtte nem volt képes tenni. Ezen kívül szerző igen sikerrel tudta párosítani a történeti komoly iránt a regényíró érdekes modorával, s így azt hisszük, hogy e könyv közkeletet fog nyerni a nagy közönség előtt.

ELSŐ ZRINYIEK.

Irtta **Salamon Ferencz.**

Czinképes kiadás.

8-rét (XVI és 659 l.) borítékba füze 3 ft. Diszkötésben 4 ft.

A szerző a múlt évben megjelent „Magyarország a török hódítás korában” című munkája, az e részben történelmi kutatásának alaposságát, valamint a tárgy vonzó előadása által az összes műveltségű figyelmét magára voná. Az előtűnk fekvő munkában a szerző még sokkal érdekesebb tárgyat kezel: az első Zrinyiek történelmét, mely nemzetiség egyike volt az ország legbefolyásosabb, legnevezetesebb családjának, melynek felvirágzása és viszontagságai oly sok történelmi becéssel bírnak, és annyi nevezetes történetek és eseményekre vonatkoznak, miszerint e könyv oly élvezetes olvasmányt nyújt az olvasó közönségnek, mint valamely történelmi regény, s a mellette egy szeszminél fortoe új adatokkal bővelkedik, melyek a Zrinyiek történelmére s az akkori időszakra kellő világosságot árasztanak, mindfogva nem kételkedünk, hogy ezen munkát, mely e egyszerű szövegű nagy hat először teljes történelmi valóságban mutatja fel, bizonyosan minden magyar a legdünkébb részvétellel üdvözölni.

MAGYARORSZÁG

történeti, földirati s állami legujabb leírása. Hivatalos uton nyert adatokból

irtta **Palugyay Imre.**

Négy kötet nagy 8-rét.

I. kötet: Buda-Pest szab. kir. városok leírása. (552 lap, és 2 alaprajz Buda-Pestről nagy 8-rét) füze 3 ft. 50 kr. II. kötet: Szab. kir. városok leírása. Első rész: Esztergom, Székes-Fehérvár, Szeged, Nagyvárad, Debreczen, Szatmár-Nemeti, Nagy-Bánya, Felső-Bánya. (528 lap, és 2 alaprajz Szeged-Debreczenről, nagy 8-rét) füze 3 ft. 50 kr. III. kötet: Jász-Kun kerületek s Külső-Szolnok varmegye leírása. (444 lap, nagy 8-rét, és 2 alaprajz a Jász-Kun kerületek s Külső-Szolnok megyéről) füze 3 ft. 50 kr. IV. kötet: Békés-Csanád, Csongrád és Homjegy leírása. (828 lap, nagy 8-rét a nevezett megyék három térképével) füze 5 ft. 50 kr.

MAGYARORSZÁG A TÖRÖK HÓDÍTÁS KORÁBAN.

Irtta **Salamon Ferencz.**

Nagy 8-rét (431 lap) borítékba füze 2 ft. 80 kr.

Ritka egyetértéssel üdvözölve az összes itézet ezen jeles művet, mely mint a legalapos tanulmányozások eredménye, a történelmi nyomozás terén oly nevezetes előhaladást mutat fel. A t. szerző ritka szorgalommal keresé föl és hozá napfényre azon kútforrásokat, melyek történelmünk azon korszakát a maga valódságában híven tüntetik fel, és a mellett kitűnő szakismerettel azon föltéte érdekelt, hogy eddig többnyire ismeretlen adatokból oly vonzó képet állított össze, mely nemcsak a történelem kedvelőit, hanem általában minden honfit a legnagyobb mértékben kell hogy érdekélje.

Magyar történelmi emlékek.

Kiadja **Szalay László.**

Gróf Károlyi Sándor Pulay Jánosnak

ÖNÉLETRÁSA SZATHMARI BÉKESÉGRŐL

naplójegyzetei. Irt munkája.

(A „Magyar Történelmi Emlékek” IV. és V. köteté.)

Nagy 8-rét, két kötetben (XXIV, 390, 506 lap). Füze 8 ft. 40 kr.

I. kötet: Kemény János, erdélyi fejedelem önéletrása. (541 lap, nagy 8-rét). Füze 4 ft. 20 kr.

II-III kötet: Gróf Bethlen Miklós önéletrása. (II, 556 lap; III, 434 lap, nagy 8-rét). Füze 8 ft. 40 kr.

Közmondású dolog, hogy a korán elhunyt nagy történelmesnek minden műve oly mély történelmi ismeretet, s minden párton fölélemelkedett határozott irányt tüntet fel, hogy bátran nevezhető azok az európai történelmi irodalom elsőrendű remekének. E jelen kötetnek mindegyike valódi kincsnek rejti a történelmet tanulmányozó elme számára. Ezek nemcsak történelmi tekintetben föltéte érdekesek, hanem egyszerre sok élvezetet nyújtanak a művelt olvasónak, a mennyiben a régi idők és honunk akkori viszonyainak hű rajzát tüntetik elő. Ezen a legnagyobb gondtal rendezett történelmi hagyományok e kiadásban jelentek meg először nyomtatásban és azok IV. V. köteté — Károlyi Sándor önéletrása és Pulay Jánosnak a szathmári békeségről írt munkája — képei egyszerűsággal híres történelmi utolsó művét, melyet élte végzakában sajtó alá rendezett.

VIRÁG BENEDEK

magyar századai és poetai munkái.

Harmadik kiadás.

TOLDY FERENCZ által.

A szerző arcképevel.

Hat kötet. Kis 8-rét. (1317 lap.) Füze 4 ft. Velinpapíron diszkötésben 8 ft.

Virág Benedek is azon érdemes közt tartozott, kik megalkoták az első lévsőket, melyek által a mai magyar irodalom, azokhoz évtizedekenint újabbakat és újabbakat rakva, végre oly magasra emelkedett, hogy ma már Európa művelt irodalmának, a műveltségét tömege fölé emelkedett sorai közt, szintén meglátható.

NÁDOR-EMLEK.

József

es. k. főherceg

Magyarország felszázados nádorának élete.

Irtta **Horváth Mihály.**

PÁLYAKÉPEK

Józsefnádor életéből.

Irtta **GARAY JÁNOS.**

(József nádor mellképével.)

4-rét (VIII és 196 lap). Aranyozott diszkötésben 6 ft.

A MAGYAR

EGYHÁZ TÖRTÉNETE.

Irtta **Cherier Miklós F.**

8-adrét (592 lap). Borítékba füze 2 ft.

HISTORIA ECCLESIAE EVANGELICAE

augustanae confessionis addictorum

in Hungaria universe;

praecipue vero

in tredecim oppidis Scopusii.

8-adrét (XVI és 304 lap). — Füze 2 forint.

Die ungarische Krone.

Geschichtliches

aus alter, neuer und neuester Zeit.

Von einem Ungar.

12-rét (98 lap). — Füze 50 kr.

magyarok őstörténelme

Irtta **JÓSIKA MIKLÓS.**

Három kötet. 8-rét. (965 lap). Füze 6 ft.

A nagy magyar hősök mezeje nagyszerű kora magában véve is fényes dícsőrként ragyog mindnyájunk lelki szemei előtt — azonban Jósika Miklós, a nagyevni nemzeti regényíró, ki történelmi anny nagy emberét és korszakát megdicsőítette már költségetel, azt hisszük, közömbös és közhelyes szerint tett, midőn ragyogó tollával a magyar őstörténelmet adta rajzá. Egytörten tudunk föltekinteni az ő nagy történelmi jártasságra, és magas költészete — de mindezeknél jobban: a magyar őstörténelmet hősköltésényi dícső nagyszerűsége.

Emlékirat.

Irtta

Jósika Miklós.

Négy kötetben.

8-rét (168, 218, 207, 166 lap.) Borítékba füze 4 forint.

Mindegyik kötet I ftyál külön is kapható.

(A négy kötettel az „Emlékirat” be van fejezve.)

A dicsőült gróf

SZECHENYI ISTVÁN ELETRAJZA.

Eredeti kútfók után népszerűen előadja

Boross Mihály.

Gr. Széchenyi István arcképevel. Nagy 8-rét (1001.) füze 80 kr.

A „legnagyobb magyar” életét szükséges ismeretlen minden magyaraknak, a legkisebnek is. E gondolat biztosságot bennünk e füzet kiadására. A szerző helyes tapintattal használt föl minden adatot, hogy e füzet tartalma, kis terjedelme mellett is, teljes legyen, s hogy általa azok, kik a dicsőült nagy Széchenyi életét hűvösen ismereni akarják — óhajtsanak valódsághoz jussanak.

ASBÓTH LAJOS EMLÉKIRATAI

az 1848-ki és 1849-ki magyarországi hadjáratból.

Második kiadás.

Két kötet. 8-rét (447 lap). Füze 3 ft.

A MAGYAR

FORRADALOM TÖRTÉNETE

1848. és 49-ben.

SZILÁGYI SÁNDOR-tól.

Nagy 8-rét (VIII és 424 lap) füze 2 ft. 50 kr.

I. Napoleon császár ÉLETE

a leghiteles kútfók után.

Harmadik kiadás. (504 l., 8-rét.) Füze 2 ft. Diszkötésben 3 ft.

A legujabb kor legnagyobb, az egész világ történetét egyik legnagyobb férfának, első Napoleon császár életének leghitelesebb kútfók utáni leírását vezüstítta t. olvasó közönség. A má már a harmadik kiadásért érte meg, mely körülmeny meggyőzőleg bizonyítja tartalmának részrehajlatlanságát, kimerítő bősége s egyáltalán jellegessége mellett. A má tárgyánál fogva oly nagy érdekelt, s miről föltételezés ajánló szót tenni, s csak az előadás hiteltelenségét s mindent tárgyaló bő kiterjedtségéről tartjuk megjegyzendőnek, hogy az, valamint a külföldön, ugy hazánkban illetékes helyeken egyaránt kitűnőnek s kifogástalannak lett elismerve.

Püzetekinti kiadás

egy-egy füzet (5 nagy 8-rétű tömött iv) 40 krajczár.

VILAGTÖRTÉNET TANKÖNYVE.

Tekintettel

a műveltségre, irodalomra és vallásra.

Irtta

dr. WEBER GYÖRGY.

A tizedik bővített kiadás után.

Ezen munka 20 évtíz füzében jelenend meg. Egy-egy füzet előfizetési ára 40 kr. — A füzetek hónapokint rendszeresen adatkak ki.

Megjelent 1866. májusig: 16 füzet.

Egyedül a történet a polgárnevelés biztos alapja; ez nyújt helyes és biztos nézopontot az állam- és egyházélet jelenének megítélésére: ez őv meg valódsítatlan agyrémektől és ábrándoktól; ez tanít meg egyszerűsággal való konok ragaszkodás, a melyeknek a jelenben alapjuk nincsen, ostelenség; megmutatja, hogy az államok csak egy virágzóznak, ha a polgárok kebelbe oltott szabadság-vágy tisztelben tartatik, ha az által, hogy mind többben vesznek részt az államéletben, kellő tö nyitattik neki; ez őv meg a túlzásoktól, és oly rendszertől s elméletektől, melyek nem a nép természetéből, erkölcséből, s lelkiéletéből gyökereznek; ez tanít meg arra, hogy a hit-czikreke alapított egyházban minden tagnak őshangzó felmentése lehetetlen, hogy a vallásosság utáni vakbuzgó áhitótság és törekvés a legnagyobb bajokat hozta a világra, és hogy ennél fogva a türelem és emberszeretet a legnagyobb

első keresztén erényekül tekintendők; — de megmutatja végre azt is, hogy a keresztén vallás lényege, mint az emberi természetére nézve nélkülözhetetlen, szent és megromolhatatlan, s hogy a polgáremény kifejlesztésére az egyház tág tere sokkal alkalmasabb egy felekezeti kizsérül szük körénél.

A történetudomány csak egy felület meg e feladatának, ha minél nagyobb kört foglal el, s ha nem tekintetik pusztán az emlékezet dolgának, hanem működő és teremtő világnak, a mely a világ színpadlóról lépeget nemzetek minden tettét és törekvését híven visszatükrözi; ha a történet nem mint megtörtént, hanem mint folyvást történő áll előttünk, a mely a lelket felhevíti, a jellemet szilárdítja, s az itéletet élésíti.

Ezek jelen má szerzőjének nézetei a történelemre mint tudományra vonatkozólag. S épen e nézeteknek, s a munka kidolgozásában ezen nézetekhez való folytonos ragaszkodásnak tulajdoníthatjuk azon rendkívül népszerűséget és elterjedést, a melyben e mű Európaszerte részesült. Oly mű, a mely másfél évtíz alatt tíz kiadást ér, minden egyéb ajánlatot különben is feleslegessé tesz, s mi mind a munkának bebecsére, mind az egész európai itélet őshangzó véleményére támaszkodva, — bár csak akkor, midőn ebben már Európa minden művelt nemzete megelőzött, — bizton nyújtsuk azt át édes anyai nyelvünkre átültetve a magyar olvasóközönség kezébe.

MAGYAR

IROK ARCKÉPEI ÉS ÉLETRAJZAI.

(40 képpel.)

Nagy 8-rét. (164 lap) füze 2 ft. Diszkötésben 3 ft.

TOLDY FERENCZ.

A magyar költészet története.

KÉT KÖTET.

(240; 240 lap, 8-adrét) két arcképpel, füze 2 ft. 50 kr.

Vörös vázsonba köve 3 ft.

IV. Közhasznú segédkönyvek.

magyar-latin szótár.

Földrajzi nevekkal szaporítva.

Szerkesztették **BARTL ANTAL ÉS VERESS IGNÁCZ,**

a pesti kir. főgymnasium tanárai.

Második változatlan kiadás. (8-rét, VIII, 618 tömött nyomot lap.) Füze 4 forint.

Latin-magyar szótár

legujabb és legjobb források után.

Szerkesztette **FARKAS ELEK** által.

Dictionary latino-hungaricum.

(8-rét, 511 tömött nyomot lap.) — Füze 2 forint.

Uj francia-magyar és magyar-francia SZÓTÁR.

A legujabb kútfók után szerkesztve.

Harmadik tetemesen bővített és javított kiadás.

Első kötet: Francia-magyar rész. Második kötet: Magyar-francia rész.

Kalozoben (Kis 8-rét, 415 l.) (Kis nyolcadrét, 515 lap.)

A két rész egy kötetben, félbörbe köve 4 ft. — kr. Egyenkint füze 1 ft. 60 kr.

Először vaa szerzőnknek ezennel a t. közönségnek egy teljes jól kidolgozott francia-magyar szótárt nyújtani, mely a legjobb kútfók és példák nyomán készítve, képes a külföld minden hasonlatlanul bizonyítja tartalmának részrehajlatlanságát, kimerítő bősége s egyáltalán jellegessége mellett. A má tárgyánál fogva oly nagy érdekelt, s miről föltételezés ajánló szót tenni, s csak az előadás hiteltelenségét s mindent tárgyaló bő kiterjedtségéről tartjuk megjegyzendőnek, hogy az, valamint a külföldön, ugy hazánkban illetékes helyeken egyaránt kitűnőnek s kifogástalannak lett elismerve.

magyar és német szótár,

tekintettel az egyes szók helyes kiejtésére,

rokonságára, valamint azoknak hajlítására, füzete s különböző értelmeinek körülírás által meghatározott szabatos előadására, különös figyelemmel levén a természetudományokban, az új törvénykezésben a kereskedelemben stb. szokásos szak- és műszavakra.

Irtta **dr. BALLAGI MÓR** tanár.

I kötet: Német-magyar rész. Második bővített kiadás. (8-rét, 863 lap.) Borítékba füze 4 ft. — Angol vázsonba keményen köve 5 ft.

II kötet: Magyar-német rész. Második bővített kiadás. (8-rét, 723 lap.) Borítékba füze 4 ft. Angol vázsonba keményen köve 5 ft.

E szótár már első kiadásában is lehetőleg legteljesebbnek, s nagy szorgalommal szerkesztett jeles munkának lett elismerve, a kritika által ép ugy, mint a nagy közönség által. Jelenleg második egészen újra átdolgozott kiadásban került ki sajtó alól — s e körülmény föltételezés tesz minden megjegyzést, bővebb ajánlásra nézve.

(Conversations-Lexikon magyar kiadásban.)

Tíz kötetben jelent meg teljesen.

NELKÜLÖZHETLEN SEGÉDKÖNYV,

mely a történelem, természet s egyéb tudományok és művészetek köréből lehetőleg minél több érdekelt tárgyat és egyenesen befűsorozatos rendben megismereti

TELJES TIZ KÖTETBEN.

8-adrét A tíz kötet magában foglal 264 nyomtatott ívet, vagyis 8100 hasabot (15.278 cikket). — A tíz kötet ára füze 10 forint, mely a munka előfizetési ára volt: és még egy ideig a vevők számára is fenmarad. Angol vázsonba öt kötetbe köve 12 forint.

Azon t. ez. előzetők, kik már eddig a munka első kötetét bírták, a hiányzó köteteket I forintjával vehetik meg.

Nem mindenkinek van módjában, hogy a tudományos és művészeti szakkönyvekből teljes könyvtárt szerezzen — és senki sem képes arra, hogy minden tudományról művészetéről, kimerítő ismeretet szerezzen. Mindazáltal minden művelt egyéneknek szükséges minden tudományról, művészetéről, legalább fogalmi, általános ismerettel bírnia. Ez ismerettről sok szakférfi közreműködésével összeállítva, megismeret röviden mindenki minden tudomány, művészet fogalmával, általánosítva, betűrendben felsorolván s leírván mindent, a mit e tekintetben minden „művelt” névre szert tenni óhajtó egyének tudnia szükséges.

AZ ANGOL FORRADALOM TÖRTÉNETE

I. Károly haláláig.

Irtta **Guizot Ferencz.** Fordította **dr. Füstös György.**

Czinképes kiadás. (489 lap) füze 2 ft. Diszkötésben 3 ft.

Geschichte des österreichischen Kaiserstaates.

Den Viktor Jorjnyánsky.

Dritte Auflage in einem Bande.

Nagy 8-rét (XI és 595 lap) füze 2 ft.

Darstellung der Rechte rechtlichen Gewohnheiten der königlichen freien Städte in Ungarn.

Von **Johann von Steger.**

Két kötet. 8-rét. (X és 259; 247 lap) füze 2 ft.

Kurzgefaste Geschichte Ungarns.

Von **Michael Horvath.** In deutscher Uebersetzung.

8-rét. Két kötetben. (392; 359 lap) füze 3 ft. Vázsonba köve 3 ft. 60 kr.

Földképek teljes gyűjteménye nagy alakban

(az egyes térképek magassága 17 1/2 hüv., szélessége 24 hüv.) ezen czim alatt:

MAGYAR KÉZI ATLASZ,

26 nagy földképen egész földünk egyes részait ábrázolja

az államok jelen területi viszonyai szerint.

HUNFALVY JÁNOS felügyelete alatt kiadva.

A földképek következők:

1. A föld két féltékeje.
2. Európa.
3. Spanyolország és Portugália.
4. Franciaország.
5. Svájcország (Hélvétia).
6. Nagybritannia.
7. Svéd-és Norvégország.
8. Belgium és Hollandia.
9. Lombard-Velence.
10. Németország.
11. Németországi (Közép-Európa).
12. Bajorország és Württemberg.
13. Poroszország.
14. Ausztriai birodalom.
15. Ausztriai főherce

Latin-magyar-német
átalános tiszti szótár.

Átírója
dr. Kelemen Mór, ügyvéd.
Átírója
dr. Ballagi Mór, tanár.
(8-rét, 92 lap.) — Füzve 50 krajczár.

Német-magyar és magyar-német
MŰSZÓTÁRA

az új törvényhozásnak.
Írta RÁTH GYÖRGY.
(246 lap.) — Kötve 1 forint, 50 krajczár.

Német-magyar
tudományos műszótár.

Deutsch-ungarische
wissenschaftliche Terminologie.
(Nagy 8-rét, VIII és 361 lap.) Füzve 2 ft. 50 kr.

Ujabb kori
ISMERETEK TÁRA

Tudományok
s politikai társas élet encyclopaediája.

HÉT KÖTET.
(684; 666; 666; 672; 664; 628; 476 lap, nagy 8-rét) füzve egy-egy kötet ára 2 ft., a hét kötet együtt 14 ft. Vásonba kötve 20 ft.

Egy nagyobb szerű vállalat, mely nemzeti irodalmunk minden barátjának pártolását igénybe veszi; magyar mű, melynek egy köz- és magánkönyvtárban sem lehet hiányzania!

Mióda a kiadó az „Ujabb kori ismeretek tára” kiadására vállalkozott, az olvasó közönség egy igen érdekes és szükséges pótlását tűzte ki céljául. A nagyszámú, de hazai viszonyaink ferde fellegében bővelkedő, vagy azokat alig érintő külföldi encyclopaediák nem elégíthetik ki közönségünk igényeit. Más részről a legújabb világseemények előadására, a fontosabb mozgató eszmék, találmányok, átalakítások, tudomány s művészetek haladásai, s az ezek körül fűződött külföldi személyiségek ismertetése nem csak a hazai körökön kívül, hanem magánunkban is nagy érdeklődést kelt. Az idegen tárgyak gondos kiszemelése által is a külföldi lexikonok özőnének akarunk gátot vetni.

A kiadónak szerencsés volt, hazánk számos elismert írói tekintélyek közreműködését megnyerni s a már most kétségkívül meggyőződhetek az olvasó, hogy ez nem szemfényvesztő vásári portéca, hanem higgadt ítélettel írt, maradóan becsült eszük gyűjteménye, mint ezt komolyabb lapjaink időszakonként ismételve nyilvánosan elismerjük.

A kiadó nem kímélte az erőfeszítést, hogy a munka egy belátó, minden külső kiállításra nézve minden más íróknak megtehető legyen. Külön és különös tekintettel az „Ujabb kori ismeretek tára” minden hason tárgyú külföldi gyűjteményre kiállja a versenyt.

KÖZHASZNU
MAGYARÁZÓ SZÓTÁR

a magyar irodalmi művekben,
magán és hivatalos iratokban, hírlapokban,
folyóiratokban és társalgási nyelvben
gyakrabban előforduló idegen
szavak megértésére és helyes kiejtésére.

Írta
BABOS KÁLMÁN.
(8-rét, 328 lap.) Borítékba füzve 1 ft. 80 kr.

Mindinkább jó hasznú érintkezésbe a művelt világ szellemi életével és mindinkább érdekel bennünket az idegen nemzetek politikája, irodalma és társalgási, annál erősebben merül föl annak szükségese ismerni és tudni azon idegen szavak és nevek valódi értelmét, és helyes kiejtését, melyek az újságokban, társas beszélgetés közben, és tudományos munkákban oly gyakran előfordulnak. Ez ezéjára az előttünk fekvő alaposan kidolgozott terjedelmes szótárnak, mely mint a maga nemében egyedül, minden eddig megjelent magyar szótárakhoz mintegy pótkötetnek tekintendő.

TOLDY FERENCZ.
A MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM
KÉZIKÖNYVE

a mohácsi véstől a legújabb idők, vagyis az utóbbi három század kitünőbb írói és költői életrajzokban és jellemző mutatóványokban feltüntetve.

Első kötet:
A XVI, XVII és XVIII. század költői. (786 hasábos lap, nagy 8-rét).

Második kötet:
A XIX. század költői. (848 hasábos lap, nagy 8-rét).
Ára a két kötetnek füzve 4 ft. 20 kr. — Vörös vászonba kötve 5 forint.

A jelen munka rendeltetése az irodalommal megbarátkozni akaróknak vezérirányul, az irodalomtörténet tanulmányozásának segédkönyvtáruul szolgál. Mindkettőt eszközöl, a mennyiben a koronként feltűnt jeles vagy hatásosabb írók benne életük, munkálkodásuk s ezekből válogatott darabokban vezettetnek föl. Első tekintetben a székelyi, a másodikban a történeti szempont vezérirányul, a harmadikban a nyelvészeti tárgyat, melynek kérdéseiben a két vastag kötetben át minden lapon nagy bizonyítványait szolgáltatja azon roppant szorgalom, fáradság, kiáratás, buvárlat, tündérelm és szótanismeretnek, mely e nagy fontosságú munka tapintatos és alapos összehangolásához kiváratott, hogy feladatának oly kitünően megfelelhessen, a mint meg is lelel. Azok, kik ismeri akarják a magyar irodalom múltját, s megítélhetni annak jellemét, nem nélkülözhetik e művet, melynek olvasása ép oly mértékben tanít, mint gyönyörködtet, s melynek összehangolása kétségkívül egyik legkitünőbbjé képezi azon érdemeknek, melyeket szerző a magyar nemzeti irodalom szolgálatában eddig elvégzett.

MŰVELT
MAGYAR NYELVTAN

minden eddigi magyar nyelvtanok kiegészítése, s megigazításul, született magyarok s magyarságtanulók számára.

Írta
Alsóviszti Fogarasi János.
(Nagy 8-rét, 392 lap.) Borítékba füzve ára 2 ft.

Legnagyobb nemzeti kincsünk a nyelv, a szép magyar nyelv; köteleesség, és gyönyör ezt helyesen beszélni, írni. Fogarasi — az ismert jelesebb nyelvész — nyelvtena épen a szóból van írva, hogy honfitársaink, kik a magyar nyelvet beszélik, könnyű móddal rövid időn megtanulhassák azt helyesen is beszélni.

POLITIKAI
SZÓOKLAT-TAN.

Alapos utmutatás
beszédekben, és a parlamenti vitaközlésekben.
Görög, romai, angol, frank, német és magyar
minta-beszédekkel példákul

Írta
SZEBERÉNYI LAJOS.
(8-rét, 392 lap.) Keményen bekötve ára 2 ft.

Nálunk, mint parlamentáris nemzetnél, fölösleges hivatkozni e munka jelentőségére. Azt mindenki elismeri. Legfőbb annyit mondhatunk: hogy szerző feladatát jeles sikerrel oldá meg, s mint ílyet kiválóan ajánlhatjuk közügyeembe.

HATÁRIDŐ-NAPTÁR

mindennemű
hivatalnokok, ügyvédek, jegyzők, orvosok, gazdasítztek, üzerek és utazók számára
1866-dik évre.

Tartalom. Naptár. — Kisorsolási naptár. — Bélyegdíj. — Törvénykezési szünnapok. — Normannapok. — Mely napokon szünetel a postai üzem. — A buda-pesti cs. k. postahivatalok hivatalos órái. — Határidő-naptár.
(16-rét). Angol vászonba kötve 1 ft. 20 kr.

Megjelenik rendszeresen minden évben az új év előtt.

Uj közhasznu
nagy naptár

terjedelmes tiszti névtárral a legújabb adatok szerint szerkesztve.

ORSZÁGOS NAPTÁR.
1866.

Szerkesztő
Ökröss Bálint,
köz- és váltóügynök és váltóügynök.

A magyar ideiglenes képviselőház ábrájával és 5 külön nyomtatott arcképpel (Majláth György, — báró Sennyei Pál, — Kellemei Melcer István, — gróf Belcredi Richárd, — gróf Eszterházy Mór) 400 kéthasábú lap, azonkívül 38 tiszta papír-lap.

Ceinosan füzve ára 2 forint.

A gazdag tartalom, mint alább olvashatni, meggyőzi a t. közönséget arról, hogy e vállalatul érdekes és tanulságos évkönyvek sorát nyitottam meg, melyek különösen közhatalokra, közszékre, ügyvédekre, s a nagy közönségre azon osztályaira nézve, melyeket a közügyek és hatóságok Magyarországon, a kapcsolts részeken és a birodalomban, — ugyisint hazánk és a külföldi statisztikája és történelme érdeknek: egyáltalában nem nélkülözhetők.

A szerkesztő nem kímél semmi fáradságot, hogy az „Országos Naptár” mind terjedelménél, mind tárgyánál és berendezésénél fogva, naptárirodalmunkban az első helyet foglalja el: s én igyekeztem, hogy az, a beltertkhez illő csinál állítassék ki.

Az „Országos Naptár” a szokott naptári részen, s a naplói jegyzeteknek és határidő-jegyzeteknek szánt lapokon kívül két részből áll, a következő tartalommal:

Tartalom.

ELSŐ SZAKASZ. — Tiszti névtár. I. A király. A) A felv. uralkodóház. — B) A magyar királyok rendsora. C) A királyi méltóság. D) A királyi udvar. — II. Az országgyűlés. A) Az országgyűlés szervezete. B) Az országgyűlés évszáma, helye, nyoma. — III. Magyar királyi udv. cancellária. — IV. Magyar kir. helytartótanács. — V. Magyar kir. hétszemélyes tábla. — VI. Királyi ítélőtábla. — VII. Királyi váltófelügyelőség. — VIII. Királyi kerületi tábla. — IX. Első bír. királyi váltófelügyelőség. — X. Kir. ker. bírábiróságok. — XI. A vármegyék. Dunáninneni kerület. Dunánutáni kerület. Tiszáninneni kerület. Tiszánutáni kerület. Kapcsolt részek. — XII. Jászkun-kerület. — XIII. Hajdú-kerület. — XIV. Szepesi kerület. — XV. Nagykikindai kerület. — XVI. Szab. kir. s egyéb rend. tan. városok. — XVII. Erdélyország. A) Erdélyi kir. udv. cancellária. B) Királyi főkomáromságok. C) Földteherment. orsz. igazgatóság. D) Róm. kath. egyh. alap. és iskolai bizottmány. E) Tart. királyi főszámvérvőség. F) Kir. legfőbb törvénysek. G) Erdélyi kir. ítélőtábla. H) Kir. büntetőtörvények. I) Vármegyék és vidékek. J) Székelyszékek. K) Szász hatóságok székek s vidékek. L) Erdélyországi városok. — XVIII. Horvát-Ungarság és Dalmátia. A) Kir. udv. cancellária. B) Hétszemélyes tábla. C) Kir. helytartótanács. D) Földteherment. esítési igazgatóság. E) Országos levéltár. F) Bani tábla. G) Kir. megyetörvénysek. H) Bányabiróságok. I) Megyék. K) Szab. királyi városok. — XIX. Ugyvédek. A) Ugyvédek a fővárosban. B) Ugyvédek a vidéken. — Egyházak és iskolák. I. Róm. kath. egyház. A) Érsekek és püspökök. B) Káptalanok és nagyprépostok. C) Szentszékek és házassági ívszékek. D) A magyarorsz. szerz. rendek főnökei. E) Pesti magy. kir. egyetem. F) Papnöveldek, intézetek s főiskolák. — II. Az evang. protestáns egyházak. A) Helvét hitv. egyház. B) Ágostai hitv. egyház. C) Tanodák. — III. Görög keleti egyház. — IV. Unitaria egyház Erdélyben. — V. Kir. államvizsgálati bizottmányok. — VI. Helytartótan. rend. a magántanulás és vizsgálat tárgyában. — Közintézetek és egyletek. I. Tudományos intézetek. — II. Hittel- és bizottm. intézetek. — III. Gazd. és ker. társulatok. — IV. Tanintézetek. — V. Művészegyletek és intézetek. — VI. Segélyegyletek. — VII. Egészségügyi intézetek. — VIII. Casino-egyletek. — A főváros. I. Pesti házak és háztulajdonosok. II. Fővárosi kalauz.

MÁSODIK SZAKASZ. Magyarország a múlt évben. I. Egy év története. — II. Törvényhozás. 1. Közf. rendletek. 2. Egyházi és oktatásügyi. 3. Kormányzat és közigazgatás. 4. Pénzügy és eljárási. 5. Polgári magánjog, váltó-, eskü- és bányajog. 6. Törvénykezési eljárás és bírói illetőség. 7. Jpar- és kereskedelmi ügy. 8. Pénzügy. 9. Bélyeg- és illetékg. 10. Hadügy. — III. Magyar hírlapok 1866-ben. — Birodalmi ügyek. I. Birodalmi alkotmány. — II. Birodalmi központi legf. hatóságok. — III. Kormányzat. — IV. Igazságügy. — V. Pénzügy. — VI. Hadügy. — VII. Nepjogi képviselő. — Külföld. I. Külállamok. — II. Világ-kronika. — Statisztikai kalauzok. Statisztikai kalauzok. — Közlekedés. I. Vasutak. — II. Gőzhajók. — III. Posta. — IV. Távirat. — V. Elétrajzok. Majláth György. — Báró Sennyei Pál. — Kellemei Melcer István. — Gróf Belcredi Richárd. — Gróf Eszterházy Mór. — Kulcsfélék. I. Kereskedelmi cég-bejegyzés. — II. Gazdasági kiállítások. — III. A közlekedéshez. — IV. Kisorsolási naptár. — V. Kamattábla 5%. — VI. Kamattábla 6%. — VII. A pengő pénzek új ért. változt. — VIII. Sokszorosító tábla. — IX. Mértékek. — X. Bélyeg-törvény. — Vászrok.

Előfizetési feltételek 1866-dik évre: a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok együtt: Egész évre 10 ft. — Fél évre 5 ft. — Csapán Vasárnapi Ujság: Egész évre 6 ft. Fél évre 3 ft. — Csapán Politikai Ujdonságok: Egész évre 6 ft. Fél évre 3 ft.

Hirdetési díjak, a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságoknál illetőleg, 1866. január 1-től kezdve: Egy, négyezer hasábozott petit sor ára, vagy annak helye egyezéri ígtatásnál 10 krba; háromsor- vagy többszöri ígtatásnál csak 7 krba számítottak. — Külföldre nézve kiadó-hivatalunk számára hirdetéseknek elfogad, Hamburg és Altonában: Haasenstein és Vogler. — M-Frankfurtban: Jaeger könyvkereskedése; Bécsben: Oppelk Alajos. — Bélyeg-díj, külön minden ígtatás után 30 ujkr.

Horváth Boldizsár.

Az országgyűlés, mely két feliratában a nemzet óhajtatásának kifejezést adott a közjogi kérdésben, jelenleg azon ponthoz jutott, melyben a nyilvános tárgyalásoktól némileg visszavonulva, összes rendezetlen viszonyaink minden kérdésében bizottsági részletes munkálatokkal kell foglalkoznia, hogy a nemzetnek állandó és szerencsés jövőt s szabad politikai fejlődést biztosíthasson. E bizottságok egyik legnevezetesebbike a „Kodifikációs” (törvénykönyv szerkesztésével) van megbízva, s a nemzet törvényhozására váró e munka terén alig várhatunk többet valakitől, mint azon férfitől, kinek arcvonásait ezennel bemutatjuk.

Benne kellően egye-sülnek a státusféri magasabb szempontjai, a jogász finom elmeelével, tiszta, biztos abstractióval. — Amaz a törvényhozás nagy vezérleleit adja meg; ez a jogelvet kikeresésére s organikus egészszé olvasztására szükséges.

E részben készsége is a legszerencsésebbek közé tartozik. Pályáját kezdé oly időben, midőn a régi magyar jog érvényben volt. Átélté az 1849-52-diki átmeneti időszakot s az ausztriai törvények uralmának idejét. Kitünő részt vett a hazai jog visszaállításában. Folytonos, sokoldalú gyakorlata e jogrendszerek elveit bir-tokába juttatta s így gyökereiben ismeri azon elemeket, mikből a jelenleg érvényes jog alakult, — a viszonyokat, miket az újabb kor létrehozott, a jogélet gazdag fejlődését, soknemű szükségét. Ha ehhez hozzáveszünk, hogy a külföldi törvényhozá-sokat folytonos tanulmá-

nyainak tárgyává tette, hogy világos és szabatos stýlje formulázásra kiválólag alkalmas: ugy érthető lesz, miért állítjuk, miszerint e kitünő szakember kétszeresen becses e korszakban, melyre a rendszeres törvénykönyvek készítésének feladata jutott.

Horváth Boldizsár Vas megyében Szombathelyen született 1822. jan. 1-én. Polgári származású szülői gondos nevelést adtak a

testileg gyöngye, de szellemileg korán fejlődő fiúnak. Tanulását szülővárosában kezdé, Sopronban folytatta, míg jogi tanulmányaira a győri akademiára ment. Alig volt 21 éves, midőn ügyvédi oklevele már kezében volt, s azzal szülővárosába visszatérve, ez csakhamar igénybe vette a tehetséges ifjú szolgálatát. Még azon évben mezei kapitánynak választott a városi tanácsnál; két év múlva pedig a város főjegyzői tollát adta kezébe a közbizalom. Az 1848-iki mozgalom e hivatalban találta s csakhamar alkalmat nyújtott korát meghaladó politikai érettségének s erélylyel párosult eszélyének kitüntetésére.

Első nagyobb szerű föllépése a politikai pályán az épen akkor kivívott nagy elv, az osztályok válszafalának ledöntése mellett történt.

„A haza atyjai — monda ez alkalommal többek közt — soha nem érdemelték meg inkább e szép nevezetet, mint a midőn a népet a haza gyermekeivé fogadták, s a nemzeti osztály nem viselheté magát nemesebben, mint a midőn előjogait a néppel önként megosztá.”

Pár hónap múlva összehívatott a pesti nemzetgyűlés. Horváth Boldizsár azon mint a szombathelyi kerület képviselője jelent meg. Mint szónok itt nem szerepelt, hanem mint jegyző. A forradalom végével, mint pályatársai legtöbbje, ő is pörbe fogatott. Az ellene folyamatba tett hadi törvényszéki eljárás azonban 1850-ben megszüntetett, ügyvédi pályára lépett szülővárosában, s ott és a környéken a legkitünőbb ügyvédek lén-

HORVÁTH BOLDIZSÁR.